اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

# صمت
صنعت معدن تجارت

دوشنبه
• ۱۴ فروردین ۱۴۰۲
• ۱۲ رمضان ۱۴۴۴
• ۳ آوریل ۲۰۲۳

• سال سی‌وسوم شماره پیاپی ۳۶۰۸ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۹۰ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews




## رکورد سالیانه تولید تختال در فولاد هرمزگان شکسته شد

۵

# اقتصاد در قاب ۱۴۰۲

۴-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۴



عکس (اسکله صادراتی مواد معدنی - کنگان): ایسنا

سرمقاله



در رویای آرزوها

۲

یادداشت‌های امروز



چشم‌انداز بازار و صنعت خودرو در سال جاری

۴



وضعیت رکودی در بازار ملک

۱۰



مشکل رفع تعهد ارزی پابرجاست

۱۱



دورنمای صنعت آلومینیوم

۱۲



رونق کشاورزی با نانویی‌ها

۱۳



آینده طلا در گرو ثبات نرخ دلار

۱۴

گفت‌وگو



سخت و آسان معدن در سرمایه‌گذاری

۶






## ادعای ایجاد یک میلیون شغل درست است

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از تحقق وعده رئیس‌جمهوری مبنی بر ایجاد یک میلیون شغل در سال ۱۴۰۱ خبر داد و گفت: نرخ بیکاری نیز در ۱۴۰۱ نسبت به ۱۴۰۰ کاهش ۷ دهم درصدی یافته است.به گزارش خبرگزاری مهر، سید صولت مرتضوی اظهارکرد: اولویت اول دولت ایجاد اشتغال و در نهایت توسعه معیشت مردم است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در ادامه با تاکید بر درستی داده‌های این وزارتخانه در خصوص ایجاد یک میلیون شغل گفت: در ستاد وزارت کار و ادارات کل تعاون کار و رفاه اجتماعی سامانه رصد داریم که قادر است واحد به واحد، بخش به بخش و حتی روستا به روستا معدل استان را در زمینه ایجاد اشتغال ارائه کند.

به گفته مرتضوی، آمار مربوط به مشاغل به سه شیوه پیامکی، تلفنی و نظارت‌های میدانی قابل راستی آزمایی است. همچنین آخرین آمار مرکز آمار ایران نیز موید ایجاد یک میلیون فرصت شغلی است. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به ساز و کار اداری مربوط به شمار بیمه شدگان تأمین اجتماعی تاکید کرد: از طریق بررسی آمار نهایی بیمه شدگان می‌توان ادعای ایجاد شغل و تعداد آن را صحت سنجی کرد که این روش نیز ادعای تحقق یک میلیون شغل را تأیید می‌کند. وی با اشاره به برنامه‌ریزی‌های این وزارتخانه برای تداوم ایجاد یک میلیون فرصت شغلی برای سال ۱۴۰۲ از کاهش ۷ دهم درصدی نرخ بیکاری در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰ بر اساس اعلام مرکز آمار ایران خبر داد.

## امیدبخشی و امیدآفرینی ضرورت امروز جامعه ما است



رئیس‌جمهوری احساس مسئولیت در نهی منکرات و دعوت به معروف‌ها در جامعه را از اولویت‌ها و فضیلت‌های ماه مبارک رمضان عنوان کرد و اظهارکرد: در نگاه دینی کسانی که عهد می‌بندند، فقط رای نمی‌دهند، بلکه همواره پای عهد و پیمان خود هستند و مردم ما برای تحقق همه ارزش‌های انقلابی و اسلامی تا آخرین لحظه پای عهد و میثاق خود هستند.

به گزارش ایسنا، سید ابراهیم رئیسی گفت: مردم ایران در این روز که روز جمهوری اسلامی و مردمسالاری دینی است، اراده کردند که دین بر سرنوشت آنها حاکم بوده و همه ارتباطات آنها متاثر از دین و آموزه‌های قرآنی باشد.

رئیس‌جمهور در بخش دیگری از سخنان خود دوازدهم فروردین و روز جمهوری اسلامی را از جمله روزهای مهم در تاریخ انقلاب اسلامی و جلوه روشنی از باور امام خمینی به مردم دانست و افزود: نگاه امام به رای مردم هیچگاه تشریفاتی نبود و مراجعه ایشان به رای مردم برای انتخاب نوع حکومت و همچنین تایید قانون اساسی مبتنی بر احکام الهی و اسلامی از جلوه‌های زیبای باور و اعتقاد به مردم در سیره سلوک ایشان است.

رئیسی همچنین به موضوع عفاف و حجاب به عنوان یکی از مطالبات و دغدغه‌های بحق متدینین در جامعه اشاره کرد و افزود: حجاب یک ضرورت دینی و یک امر الهی مشترک بین همه ادیان توحیدی و مذاهب اسلامی است که برای فرد و جامعه در برابر هرگونه آسیب و لغزشی مصونیت ایجاد می‌کند. رئیس‌جمهوری اظهارکرد: ممکن است کسانی هم باشند که به این مفاهیم الزام و اعتقادی نداشته باشند که در اینجا استفاده از ظرفیت مراکز علمی، مباحثه و گفت‌وگوهایی اقناعی مورد تاکید ما است. در عین حال در این رابطه یک الزام قانونی وجود دارد و همه اقشار جامعه با هر نگرش و گرایشی ملزم به رعایت این قانون هستند.

رئیسی حساسیت نسبت به دیگر منکرات از جمله در موضوع مفاسد اقتصادی را از دیگر مطالبات درست و به حق افکار عمومی در کنار موضوع بدحجابی عنوان کرد و گفت: وظیفه مسئولان پاک نگه داشتن جامعه اسلامی از لوث وجود مفسدان و توجه به همه بایدها و معروف‌ها و همه نبایدها و منکرات است.

رئیس‌جمهوری افزود: آنچه امروز بیش از هر چیزی در جامعه ضرورت دارد، امیدبخشی و امیدآفرینی است و آنها که به بهانه‌های مختلف به دنبال ایجاد یاس در مردم هستند، بدانند یا ندانند در مسیر تحقق خواست دشمنان حرکت می‌کنند.

## سیاست‌های حوزه تولید به خوبی اجرا نشد



معاون وزیر اقتصاد با بیان اینکه طی ۵۰ ساله اخیر وضعیت تورمی نامناسبی داشتیم، گفت: طی سال‌های گذشته سیاست‌های حوزه تولید به خوبی اجرا نشده است.

به گزارش مهر، هادی قوامی در مصاحبه رادیویی اظهارکرد: متوسط رشد اقتصادی در دهه ۱۴۰۰ نزدیک صفر بوده و لذا نشان می‌دهد سیاست‌های حوزه تولید به خوبی اجرا نشده است. معاون امور حقوقی و مجلس وزیر امور اقتصادی و دارایی با بیان اینکه اقدامات لازم در زمینه تولید اجرایی نشده است، ادامه داد: جبران استهلاک سرمایه‌های موجود نیز صورت نگرفته است که نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری به‌قدری پایین است که بر تولید هم تأثیر می‌گذارد.

قوامی افزود: متوسط تورم بلندمدت که نزدیک ۲۰ درصد بود، وارد ۴۰ درصد شده است و رهبری هم با اشاره به مهار تورم به نکته‌ای مهم توجه دارند.

وی در ادامه گفت: یک الگوی فکری بر سیاست‌های اقتصادی وارد است که باید تلاش شود سهم بخش‌های تعاونی و خصوصی افزوده شود.

قوامی با اعلام اینکه طی ۵۰ ساله اخیر وضعیت تورمی نامناسبی داشتیم، اظهارکرد: این آسیب وجود دارد و از این رو چرخه تجارت و تولید باید در خدمت یکدیگر باشند تا تورم کنترل شود.

وی بر لزوم حداقلی شدن نقش واسطه‌ها و دلال‌ها تاکید کرد و افزود: باید رویه‌ای پیش گرفته شود تا به تولیدکننده و مصرف‌کننده فشار وارد نشود و به‌گونه‌ای نباشد که بهای تمام شده حتی جبران هزینه‌های تولیدکننده در حوزه کشاورزی، خدمات و صنعت را نکند.

معاون امور حقوقی و مجلس وزیر امور اقتصادی و دارایی معتقد است که به دلیل ضعف حلقه‌های توزیع واسطه‌گرها و دلالان بر کار حاکم خواهند شد. در حالی که بندهای قانونی بر توسعه بازارهای اقتصادی حاکم است و باید برای ارتقای کیفیت و بالابردن درجه ساخت داخل تلاش شود.

وی تاکید کرد: مونتاژ کاری با قطعات خارجی از جمله کره، به عمق تولید داخلی کمک نکرده است و باید درجه ساخت داخل را در راستای تجاری‌سازی و افزایش بهره‌وری فزونی داد.

## تیم اقتصادی دولت نیاز به آچارکشی اساسی دارد



عضو کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: تیم اقتصادی دولت نیاز به آچارکشی اساسی دارد و نیاز است اقدامات تیم اقتصادی دولت به خوبی رصد و ارزیابی شود.

اردشیر مطهری در گفت‌وگو با مهر، با تاکید بر لزوم توجه به کشورهای منطقه، اظهارکرد: توافق ایران و عربستان اقدام بسیار خوبی بود و تأثیر آن را در عرصه سیاسی و اقتصادی مشاهده خواهیم کرد.وی تاکید کرد: ما باید سیاست ارتباط گسترده با کشورهای منطقه و همسایه را در سال جدید هم مدنظر قرار دهیم، چرا که در تحریم هستیم و توسعه روابط با همسایگان و کشورهای دوست راه مهمی برای خنثی‌سازی تحریم‌هاست. نماینده مردم گرمسار در مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه همه مشکلات ما مربوط به تحریم نیست و بخشی از مشکلات ما به سوءمدیریت‌ها بازمی‌گردد، گفت: به نظر می‌رسد تیم اقتصادی دولت نیاز به آچارکشی اساسی دارد و نیاز است اقدامات تیم اقتصادی دولت به خوبی رصد و ارزیابی شود.

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی ادامه داد: ملاک ارزیابی ما در عملکرد تیم اقتصادی دولت، وضعیت بازار است و نگاهی به شرایط بازار و قیمت‌ها حاکی از گرانی و تورم بسیار شدید است که باید کنترل شود. مطهری بیان کرد: تقاضای ما از رئیس‌جمهوری آن است که در تیم اقتصادی دولت تجدیدنظر کند و اگر دولت این کار را نکند، مجلس باید وارد شود و نباید کوتاهی کند.

نماینده مردم گرمسار در مجلس شورای اسلامی با تاکید بر اینکه مجلس و دولت باید کمک کنند تا وضعیت معیشتی مردم بهبود پیدا کند، تصریح کرد: گرانی شرایط سختی را برای مردم ایجاد کرده است و مردم ما بسیار نجیب هستند. ما باید مشکلات مردم را حل کنیم. در سال جدید باید وضعیت معیشتی مردم بهبود یابد.

## الزام اشخاص حقوقی در پیوستن به سامانه مودیان مالیاتی

سازمان امور مالیاتی کشور از الزام اشخاص حقوقی در پیوستن به سامانه مودیان برای ارسال صورت حساب الکترونیکی خبر داد.

به گزارش سازمان امور مالیاتی کشور، با عنایت به الزام کلیه اشخاص حقوقی (به استثنای اشخاص حقوقی موضوع ماده ۱۶ قانون مالیات بر ارزش افزوده) نسبت به اتصال به سامانه مؤدیان و صدور و ثبت (ارسال) صورت حساب الکترونیکی در این سامانه از ابتدای فروردین ماه امسال و با توجه به درخواست‌های مکرر اشخاص مشمول به آگاهی می‌رساند، برای فرجه زمانی آماده‌سازی نرم افزارهای حسابداری و اتصال به سامانه مؤدیان از سوی مؤدیان گرامی تمهیدات تسهیل‌گری ویژه‌ای با تاکید بر بخشودگی جرایم عدم صدور و ارسال به موقع صورت حساب الکترونیکی پیش‌بینی شده است.

همچنین جهت مساعدت در کاهش هزینه‌های مودیان، به موجب بند (ج) تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور بخشی از هزینه‌های شرکت‌های معتمد مالیاتی که به نیابت از طرف مؤدیان نسبت به جمع‌آوری و ارسال صورت حساب الکترونیکی اقدام می‌نمایند، توسط سازمان امور مالیاتی کشور پرداخت خواهد شد.

از این رو، تا زمان تعیین و اعلام تعرفه خدمات شرکت‌های معتمد از سوی شورای اقتصاد، این شرکت‌ها تعهدات قراردادی خود با مؤدیان مالیاتی را بدون مطالبه هرگونه پیش پرداخت انجام خواهند داد.

### ▣ هنوز ۴۰۰ هزار شرکت ثبت نشده‌اند



در همین حال رئیس سازمان امور مالیاتی از حضور ۱۰ میلیون مودی مالیاتی در سامانه مودیان سازمان امور مالیاتی خبرداد و گفت: هنوز ۴۰۰ هزار شرکت ثبت شده حقوقی وارد این سامانه نشده‌اند.

به گزارش خبرگزاری مهر، داوود منظور در میزگرد اقتصادی سیما اظهار کرد: ۱۰ میلیون مودی مالیاتی در سامان مودیان سازمان امور مالیاتی حضور دارند؛ عدم حضور در این سامانه، باعث لغو معافیت‌های قانونی مالیاتی برای شرکت‌ها می‌شود.

رئیس سازمان امور مالیاتی با بیان اینکه ۷۵ درصد شرکت‌های بورسی در سامانه مودیان حضور دارند، افزود: با وجود این که ۵۰۰ شرکت بورسی و ۵۰۰ شرکت دولتی در سامانه مودیان سازمان مالیاتی حضور دارند، اما هنوز ۴۰۰ هزار شرکت ثبت شده حقوقی وارد این سامانه نشده‌اند.

منظور همچنین گفت: حدود ۸۰ درصد صورت حساب‌های مالیاتی توسط خود مودیان اعلام شده است. هزینه شرکت‌های معتمد مالیاتی را خود سازمان مالیاتی می‌پردازد.

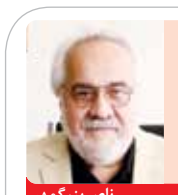
رئیس سازمان امور مالیاتی با بیان این که قانون پایانه‌های فروشگاهی از سال قبل ابلاغ شده است، گفت: از آن زمان تا کنون ۵۰ میلیون صورت حساب به ارزش ۹۰۰ هزار میلیارد تومان صادر شده است و ۶۵ هزار میلیارد تومان ارزش مالیات ابرازی این صورت حساب‌ها خواهد بود.

وی گفت: شرط برخورداری از معافیت مالیاتی مانند معافیت سرمایه‌گذاری در مناطق محروم و معافیت مالیاتی صادراتی، حضور در سامانه مودیان سازمان امور مالیاتی است و اگر شرکت‌ها در مهلت فراخوان شده در این سامانه حضور نیابند، علاوه بر جریمه‌های قانونی ۱۰ درصد کل فروش، از معافیت قانونی نیز محروم می‌شوند.

منظور این را هم گفت: ما نمی‌خواهیم مردم دچار عسر و حرج شوند، اگر شرکت‌ها دلایل موجهی برای عدم حضور به موقع در سامانه مودیان داشته باشند، سازمان مالیاتی این اختیار را دارد که تا ۵۰ درصد جریمه آنها را نادیده بگیرد.

سر مقاله

## در رویای آرزوها



ناصر بزرگمهر
nbozorgmehr@yahoo.com
به نام او که هر چه بخواهد همان می‌شود

سال ۱۴۰۱ را به پایان رساندیم و سال ۱۴۰۲ را آغاز کردیم.

در همین ابتدا، سالی نیکو برای‌تان آرزومندم.

در تقویم مشهور نمادهای مختلف، آنها که باور دارند، می‌گویند سال ۱۴۰۲ سال خرگوش است و خرگوش نماد سرعت، تلاش، جنب‌وجوش، کودکی، ذکاوت، پاکیزگی، بی‌آزاری، آرامش، باروری، زادوولد، امید و تولد دوباره است.

خرگوش حیوانی دوست‌داشتنی است که از بچه‌های کوچک گرفته تا بزرگسالان، اکثرا دوستش دارند. بچه‌ها عاشق نگهداری خرگوش به‌عنوان حیوان خانگی هستند. دلیل این دوست داشتن اول چهره معصومانه و بانمک خرگوش‌هاست و بعد جنب‌وجوش، سرعت، ذکاوت و آرامشی که این حیوان دارد.

دلیل دیگر محبوبیت خرگوش‌ها این است که این حیوان خلاف بسیاری از حیوانات خانگی، مانند سگ و گربه که نژادهای وحشی هم دارند، موجودی ذاتا اهلی است و می‌شود گفت آزارش به هیچ موجود دیگری نمی‌رسد و همواره هم به گیاه‌خواری مشغول است.

خرگوش در ایران باستان نماد پاکیزگی است.

خرگوش به باروری و ثمردهی در دنیا معروف است و فصل بهار همیشه یادآور زادوولد خرگوش‌ها است.

آرامش و حس سکونی که در جانوری مثل خرگوش یافت می‌شود، در سایر حیوانات قابل‌مشاهده نیست. خرگوش هیچ وقت خشن و خشمگین نمی‌شود. خرگوش‌ها با هم دعوا نمی‌کنند و همیشه سرشان به کار خودشان گرم است و همین موضوع باعث می‌شود خرگوش نماد آرامش و درونگرایی باشد.

امید من هم برای همه مردم جهان، هموطنان عزیز و همکاران و خوانندگان عزیزترازجان، تلاش، جنب‌وجوش، ذکاوت، آرامش، امید و تولد دوباره و همه مهربانی‌های عالم وجود است.

من برای شما، همه این خوبی‌ها و فرخنده‌حالی را در سال جدید و در تمام زندگی، آرزو می‌کنم.

آرزو می‌کنم همه دردها، خستگی‌ها، کمبودها، سختی‌ها، آزارها و آنچه که من و تو و ملت عزیز ما و همه جهان درگیر با سیاست و نادانی در سالی که خوب نگذشت، تجربه کردیم، با آرامش بهاری و ویژگی‌های خرگوشی بگذرد و ۱۴۰۲ آغازی برای شادی‌های بیشتر و مرگ غم‌ها باشد.

در فرآیند یادداشت‌هایی که پایان یا آغاز یک سال نوشته می‌شود، دو الگوی مهم وجود دارد.

اول نگاهی است که باید به کارنامه سالی که گذشت داشته باشیم و بعد نگاهی است که باید به برنامه‌ها و افق آینده بیندازیم و در پایان بخشی از رویاهای ذهنی‌مان را آرزو کنیم.

هر سال نوشته و گفته‌ام که در کارنامه سالی که گذشت، همه باید به آنچه کرده یا قولش را به خودشان یا به دیگری داده‌اند، نگاه کنند و بگویند که چه کرده‌اند؟

آیا از نتایج کار خودشان راضی هستند؛ شاگرد اول شده‌اند، نمره ممتاز گرفته‌اند یا خوب یا متوسط بوده‌اند یا با نمره ناپلئونی قبول شده‌اند یا تجدید هستند و شاید هم متاسفانه نمره مردودی را در کارنامه خود ثبت کرده‌اند و صدایش را درنمی‌آورند؛ هرچند دیگران می‌دانند و گاهی سکوت می‌کنند.

در سالی که گذشت، من همچنان معتقدم در همه سطوح اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، خارجی، داخلی، علمی، پژوهشی، فرهنگی، هنری و حتی شهری و شهرسازی و کوچه و خیابان و الباقی، بازار میوه و تره‌بار شاهد موارد یادشده بودیم.

معتقدم همچنان بزرگ‌ترین مشکل کشور، مشکل مدیریتی بوده و هست.

دولت‌ها برای پیشرفت و سازندگی، چاره‌ای جز بهره‌وری از علم و دانش روز و تجربه سختکوشان و اندیشمندان و استفاده از نقد منتقدان خود ندارند.

با استفاده از نیروهای رفاقتی و همشهری‌گری و فامیلی و امثالهم، فقط می‌توانیم به رشد نادانی و تعصب و جهل دامن بزنیم.

باید باور کنیم که در هزاره سوم و کشف کهکشان‌های جدید و کوچک شدن کره زمین در حد یک اتم و پیشرفت تکنولوژی و خلاصه شدن میلیون‌ها جلد کتاب و هزاران کتابخانه در یک موبایل کوچک و ارتباط صدا و تصویر و استفاده از میلیون‌ها عکس و فیلم در لحظه و همه آنها در یک حجم کوچکی که در جیب ما جای می‌گیرد، امکان بی‌توجهی به خرد و دانش و علم و عالم وجود ندارد.

باید باور کنیم که برای رسیدن به دیگرانی که دو پا هم قرض کرده و چهارپا در رسیدن به تمدن برتر، می‌دوند، باید خرگوش باشیم، بر سرعت خود بیفزاییم و از ذکاوت ژن ایرانی بهره ببریم و هر روزمان را مدیریت کنیم.

سالی که گذشت را فرا روی آینده بسازیم؛ برنامه‌ریزی یکساله و دوساله و پنج‌ساله و ده‌ساله هم دیگر جوابگوی تصمیمات بزرگ سازمان‌ها و دولت‌ها و حکومت‌ها نیست.

جهان به برنامه‌های سی‌ساله و صدساله می‌اندیشد و ما هنوز و هر سال با نخستین برف و باران زمستانی از حوزه شهری تا سیاسی و اقتصادی و اجتماعی غافلگیر می‌شویم.

سالی که گذشت، دیگر گذشت.

اگر همه ما، از تجربه‌ای که گذشت برای آینده بهتر، بهره گرفتیم، می‌توانیم چشم به افق دور داشته باشیم، وگرنه محکوم به تکرار نادانی هستیم.

خواننده‌ای عزیز و خوب، یادداشتی نوستالژی برایم فرستاده و خواسته که در یادداشت امسال از آن بهره ببرم. اطاعت دستور می‌کنم و با جرح و تعدیلی، در این پایان می‌آورم:

«در سالی که گذشت، ممکن است بعضی‌ها، دلشان شکسته باشد و بعضی‌ها دل دیگری را شکسته باشند؛ باید هر دو بگذرند.

خیلی‌ها عاشق و خیلی‌ها تنها شده‌اند.

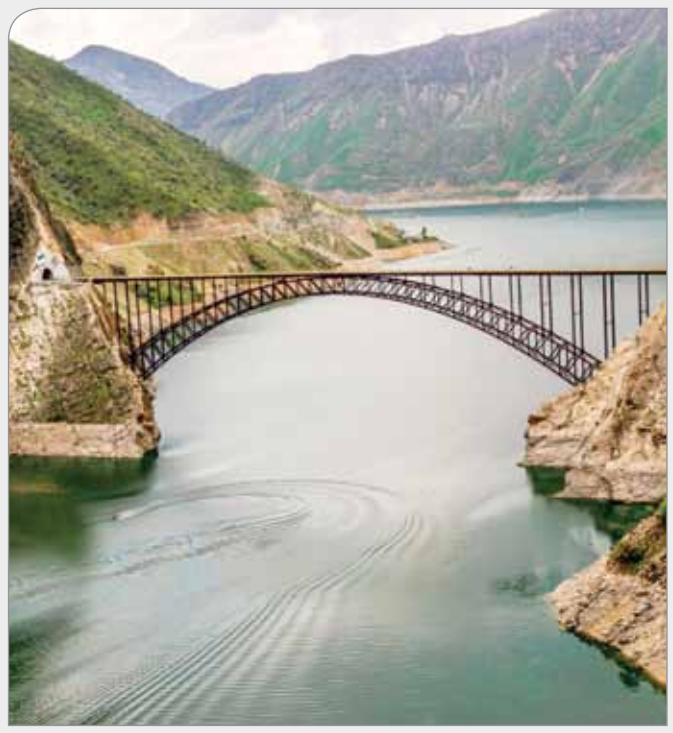
خیلی‌ها از بین ما رفته‌اند، خیلی‌ها متولد شده‌اند، گریه کردیم و خندیدیم؛ بدانیم که هیچ کدام ماندگار نیست.

آرزو کنید که سال پیش رو، آغاز روزهایی باشد که آرزویش را داشتید.

آرزو کنید که امسال به آرزوهای‌تان برسید، پول کافی، خانه دلخواه، ماشین مناسب، عشق و همسر و از همه مهم‌تر سلامتی خود و خانواده‌تان و هر چه در دل‌تان است را به‌دست آورید.»

عیدی که گذشت، پایان غم‌ها و هر روزتان نوروز باد.

عکس روز



دریاچه سد کارون

عکس: ایسنا

ویژه‌تر از خبر

## تمهیدات وزارت نیرو برای گذر از تابستان

وزارت نیرو برای گذر از تابستان ۱۴۰۲ بدون خاموشی و تامین برق مورد نیاز کشور، از سال گذشته برنامه‌ریزی کرده است که در قالب ۱۴۰ برنامه قرار است ۷ هزار و ۷۰۰ مگاوات برق تا قبل از آغاز فصل گرما به ظرفیت تولید کشور اضافه شود. به گزارش ایرنا، تجربه تلخ خاموشی‌های تابستان ۱۴۰۰ باعث نارضایتی مردم شده بود؛ با این وجود دولت سیزدهم با جدیت خود را به‌کار گرفت تا دیگر شاهد تجربه خاموشی‌ها نباشیم که تابستان ۱۴۰۱ را بدون خاموشی در کشور سپری کردیم. گرچه وزارت نیرو در سال ۱۴۰۱ اجازه بروز خاموشی را نداد، اما ای وزارتخانه برای تامین برق تابستان امسال نیز برنامه‌ریزی کرده است و برای رفع کامل نگرانی مردم برنامه افزایش ظرفیت نیروگاه‌ها را از زمستان ۱۴۰۱ آغاز کرد.

در همین رابطه مصطفی رجبی مشهدی سخنگوی صنعت برق گفت: برنامه‌ریزی برای افزایش بیش از ۷ هزار مگاوات به ظرفیت تولید برق نیروگاه‌های جدید و ارتقای نیروگاه‌های موجود تا تابستان سال ۱۴۰۲ انجام شده است.وی افزود: وزارت نیرو در سال دوم دولت مردمی سیزدهم برنامه‌ای مشتمل بر ۱۴۰ اقدام را تنظیم کرده که شامل سه بخش تولید و تأمین برق، مدیریت مصرف و تقاضا و برنامه‌های ضروری برای رفع محدودیت‌های شبکه انتقال و فوق توزیع کشور در تابستان ۱۴۰۲ می‌شود. رجبی مشهدی گفت: این ۱۴۰ برنامه در حوزه تولید منجر به افزایش ظرفیت تولید نیروگاه‌های جدید به میزان ۶ هزار مگاوات و همچنین افزایش ظرفیت نیروگاه‌های موجود و رفع نیروگاه‌های آسیب‌دیده در مجموع به میزان یک هزار ۷۰۰ مگاوات است و بر این اساس ۷ هزار و ۷۰۰ مگاوات به ظرفیت تولید برق نیروگاه‌های موجود افزوده خواهد شد تا بتوان تابستان را از لحاظ ظرفیت تولید به شکل مطمئن‌تری پشت سر بگذاریم.

سخنگوی صنعت برق درباره پیش‌بینی برنامه‌های کاربردی در بخش شبکه‌های انتقال بیان کرد: در بخش شبکه‌های انتقال با توجه به محدودیت‌هایی که سال ۱۴۰۱ در تأمین برق وجود داشت، ۴۷ برنامه شامل ۶۳ پروژه پیش‌بینی شد که شامل خطوط انتقال و همچنین احداث پست‌های انتقال و فوق توزیع بوده که در دست اقدام است.مدیرعامل شرکت مدیریت شبکه برق ایران درباره اقدام‌های صورت گرفته برای احداث نیروگاه‌های اختصاصی خاطرنشان کرد: بر اساس برنامه‌ریزی انجام‌شده در توسعه برق صنایع ۱۴۷۸ مگاوات نیروگاه حرارتی صنایع تا اوج بار مصرف برق ۱۴۰۲ در مدار تولید قرار خواهند گرفت. این حجم تولید شامل پنج ساختگاه است.وی گفت: نیروگاه سمنان واحد چهارم خود را به‌زودی در مدار تولید قرار خواهد داد، در فولاد مبارکه دو واحد نیروگاهی کلاس F در مجموع به ظرفیت ۶۱۴ مگاوات و همچنین واحدهای اول نیروگاه‌های گل‌گهر، لامرد و المهدی برای شرکت‌های فولاد گل‌گهر، آلومینیوم سالکو و آلومینیوم المهدی احداث می‌شوند. به گفته رجبی مشهدی، با ظرفیت‌هایی که واحدهای نیروگاهی صنایع مذکور اختصاص می‌دهند، در تابستان ۱۴۰۲ اجرای برنامه‌های «مدیریت مصرف» بخش صنعت نسبت به سال قبل کاهش پیدا خواهد کرد.سخنگوی صنعت برق خاطرنشان کرد: امیدواریم با برنامه‌ریزی انجام‌شده، انرژی بیشتری را تحویل بخش‌های متقاضی کشور به‌ویژه صنعت دهیم و در بخش خانگی، تجاری و خدمات محدودیت و یا خاموشی نداشته باشیم.

گزارش خبری

### گزارش مراکز آماری و پژوهشی در سال گذشته نشان داد

# افزایش رشد صنایع و معادن

**گزارش عملکرد بخش صنعت برای سال گذشته بر مبنای آمارها و گزارش‌های مراجع رسمی کشور نشان‌دهنده افزایش رشد اقتصادی در بخش صنایع و معادن است.**

**همچنین براساس گزارش بانک مرکزی، نرخ رشد ارزش‌افزوده گروه صنایع و معادن در تابستان ۱۴۰۱ به رقم ۹.۶ درصد رسید که در سالیان گذشته، کم‌نظیر است. رشد این گروه در نیمه نخست سال گذشته منفی ۴.۴ درصد بود. رشد بخش صنعت در تابستان سال گذشته ۷.۸ درصد بوده در حالی‌که تابستان سال ۱۴۰۰ منفی ۹.۱ درصد بود. آنچه در ادامه می‌خوانید بخشی از آمار رشد اقتصادی در بخش صنایع و معادن است.**



عکس: صمت

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

براساس آمار تابستان ۱۴۰۱، رشد بخش معدن ۳.۷ درصد اعلام شده است، این در حالی است که رشد بخش معدن در تابستان سال ۱۴۰۰ منفی ۶.۳ درصد بود.

بر اساس گزارش بانک مرکزی در نیمه اول ۱۴۰۱، رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور به ۱۵ درصد رسید. رشد تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات به معنای افزایش تمایل سرمایه‌گذاری در بخش تولیدات صنعتی در کشور است.

این رشد از سال ۱۳۹۳ به بعد یعنی در نیمه نخست ۸ سال گذشته بی‌نظیر است. در سال‌های پس از برجام نیز چنین رشدی در زمینه تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین‌آلات کشور محقق نشده بود.

نرخ رشد منفی تشکیل سرمایه در سال‌های اخیر، ظرفیت رشد اقتصادی را تا حدود زیادی از بین برده بود. از همین رو یکی از الزامات جدی بازگشت کشور به مسیر رشد اقتصادی، سرمایه‌گذاری کلان بخش خصوصی و دولتی برای جبران سرمایه‌های مستهلک شده در سال‌های اخیر و بازیابی توان تولید کشور برای رشد درآمد سرانه و غلبه بر فقر گسترده به‌جا مانده از دولت قبل است. در این شرایط، تشکیل سرمایه به‌عنوان جزء حیاتی در گزارش‌های رشد اقتصادی مطرح است، به‌طوری که رشد آن نوید آینده‌ای روشن از تداوم رشد اقتصادی، بهبود درآمد سرانه و کاهش تدریجی شدت و گسترده فقر در کشور را می‌دهد.

تشکیل سرمایه در بخش ماشین‌آلات به‌طور عمده به حوزه فعالیت وزارت صمت مربوط است و رشد چشمگیر آن بیانگر اثرگذاری سیاست‌های دولت سیزدهم در بخش صنعت و معدن است.

**▣ بالاترین رشد بخش صنعت از سال ۱۳۹۷ رقم خورد**

مرکز آمار هم در گزارشی اعلام کرد: رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ به ۴.۹ درصد افزایش یافته است. رشد بخش صنعت در سه‌ماهه نخست این سال ۵.۱ درصد و در سه‌ماهه دوم ۴.۸ درصد بوده است. این در حالی است که در سه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۰ رشد بخش صنعت ۴.۹ درصد و در سه‌ماهه دوم ۲ درصد بود. در مقایسه با سال‌های گذشته، رشد ۴.۹ درصدی بخش صنعت در نیمه نخست امسال بالاترین رشد از سال ۱۳۹۷ به بعد است. در نیمه اول سال ۱۳۹۷ رشد بخش صنعت کشور منفی ۳.۸ درصد و در نیمه نخست سال ۱۳۹۸ منفی ۱.۶ درصد بود. در نیمه اول سال ۱۳۹۹ رشد بخش صنعت کشور مثبت شد اما کمتر از یک درصد بود و به ۹ دهم درصد رسید و در نیمه نخست سال ۱۴۰۰ هم رشد ۳.۵ درصدی ثبت شد. رشد ۴.۹ درصدی بخش صنعت در ۱۴۰۱ بیانگر جهش مناسب آن است.

**▣ شاغلان بخش صنعت**

بر اساس گزارش مرکز آمار، در تابستان ۱۴۰۱ تعداد شاغلان در بخش صنعت کشور به بیش از ۸ میلیون نفر رسید که در یک دهه اخیر، بی‌سابقه است.

در تابستان این سال ۸ میلیون و ۲۹ هزار نفر در بخش صنعت کشور شاغل بوده‌اند. این در حالی است که در تابستان سال ۱۴۰۰ حدود ۷ میلیون و ۹۰۷ هزار نفر در بخش صنعت کشور مشغول به کار بودند. بر این اساس در یک سال مورد بررسی حدود ۱۲۲ هزار نفر به تعداد شاغلان در بخش صنعت کشور افزوده شده است.

در یک دهه اخیر تعداد شاغلان در بخش صنعت کشور در فصول تابستان بین ۶.۸ تا ۷.۹ میلیون نفر در نوسان بوده و این نخستین‌بار است که رکورد بالای ۸ میلیون نفر شاغل در بخش صنعت کشور تحقق یافته است.

سیاست‌های وزارت صمت دولت سیزدهم در احیای واحدهای راکد و نیمه‌تعطیل، تامین مالی زنجیره‌ای صنایع و تولیدکنندگان تاثیر قابل‌توجهی در بهبود اشتغال در بخش صنعت کشور داشته است. از ابتدای دولت سیزدهم بیش از ۲ هزار واحد راکد و نیمه‌تعطیل احیا شده است. بر اساس گزارش مرکز آمار، در بهار ۱۴۰۱ رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت ۵.۱ درصد بود که از ابتدای ۱۳۹۷ بالاترین رقم محسوب می‌شود.

**▣ شاخص تولید صنعتی شرکت‌های بورسی**

پژوهشکده بانک مرکزی هم نوشت: بیش از ۲۸۰ شرکت صنعتی پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار و فرابورس که به صورت ماهانه گزارش تولید خود را منتشر می‌کنند بیشتر از نصف تولید کشور را در اختیار دارند. بر این اساس، با توجه به بررسی آمار این شرکت‌ها می‌توان وضعیت تغییرات تولید صنعت کشور را رصد کرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که شاخص استخراج شده از داده‌های این شرکت‌ها هم‌راستا با شاخص تولید صنعتی کل کشور است. بنابراین این شاخص در زمانی که شاخص‌های رسمی کل کشور با تاخیر منتشر می‌شوند و تواتر فصلی دارند، می‌تواند جایگزین خوبی برای آنها باشد و وضعیت تغییرات ماهانه صنعت را نشان دهد.

براساس آمار پژوهشکده بانک مرکزی، پس از کاهش قابل‌توجه تولید صنعتی در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ و ابتدای سال ۱۳۹۸، رشد تولید این بخش از فصل چهارم ۱۳۹۸ صنعت روند صعودی به خود گرفت و این روند صعودی تا خردادماه ۱۴۰۰ ادامه داشت.

در سه فصل تابستان، پاییز و زمستان سال ۱۴۰۰ متاثر از آثار به جامانده از سیاست‌های اقتصادی دولت گذشته، روند رشد شاخص تولید صنعتی یک روند بدون نوسان در حول و حوش صفر بود. اما بهار سال ۱۴۰۱ با به ثمر نشستن سیاست‌های وزارت صمت دولت سیزدهم با رشد مثبت شاخص تولید صنعتی آغاز شد.

این روند مثبت در ماه‌های تابستان نیز ادامه پیدا کرد و شاخص تولید صنعتی در ماه‌های تابستان ۱۴۰۱ بین ۶ تا بیش از ۷ درصد رشد کرد. شاخص تولید صنعتی در نخستین ماه پاییز ۲.۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد کرد که بیشترین نرخ رشد در یک سال اخیر بوده است. در آبان ماه رشد شاخص تولید صنعتی به ۵.۶ درصد رسید که همچنان رقم بالایی محسوب می‌شود.

**▣ شاخص تولید خودرو و قطعات رکورد زد**

تولید خودرو و قطعات رکورددار رشد در بین صنایع شد. بر اساس گزارش پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی، رشد شاخص تولید صنعت خودروسازی و قطعات و صنعت ماشین‌آلات و تجهیزات در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل بیشتر از سایر صنایع بوده است.

مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارش «پایش بخش حقیقی اقتصاد ایران در آبان ۱۴۰۱ بخش صنعت و معدن» نوشته است: در آبان ۱۴۰۱، شاخص تولید و فروش شرکت‌های صنعتی بورسی از ابتدای دوره محاسبه شاخص (ابتدای ۱۳۹۷ تاکنون) عملکرد کم‌نظیری داشته است؛ در این ماه شاخص تولید و فروش نسبت به ماه مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب با افزایش ۸.۲ و ۱۴.۴ درصدی و نسبت به مهر ۱۴۰۱ با افزایش ۷.۴ و ۱۴.۵ درصدی مواجه شده است.

همچنین در ۹ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ نسبت به مدت مشابه سال قبل، شاخص تولید شرکت‌های صنعتی بورسی رشد ۵ درصدی را ثبت کرد. رشد شاخص فروش شرکت‌های صنعتی بورسی نیز در ۸ ماه نخست سال مورد بررسی ۹.۶ درصد بوده است.

در آبان ۱۴۰۱ رشته فعالیت خودرو و قطعات بر مبنای شرکت‌های بورسی رکورد جدیدی ثبت کرد و شاخص تولید و فروش آن به ترتیب رشد ۴۷.۳ و ۶۷.۲ درصدی را نسبت به ماه مشابه سال قبل ثبت کرده است. هم‌چنین، در آبان ۱۴۰۱ شاخص تولید و فروش رشته فعالیت فلزات پایه برمبنای شرکت‌های بورسی، نسبت به ماه مشابه سال قبل افزایش ۶ درصدی و افزایش ۳.۲ درصدی داشته است.

در آبان ۱۴۰۱، نسبت به مشابه سال قبل ۱۲ رشته فعالیت افزایش در شاخص تولید و ۳ رشته فعالیت کاهش در شاخص تولید داشته‌اند. مرکز پژوهش‌های مجلس به صورت ماهانه شاخص تولید، فروش و نرخ ۳۰۲ شرکت صنعتی بورسی را محاسبه می‌کند.

**▣ رشد شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی**

بانک مرکزی گزارش داد: شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی (۱۰۰ نفر کارکن و بیش‌تر) که در فصل بهار سال ۱۴۰۱ افزایش ۳.۰ درصدی نسبت به فصل بهار سال قبل را به ثبت رسانده بود، در فصل تابستان نیز با افزایش قابل‌ملاحظه ۱۰.۲ درصدی نسبت به فصل مشابه سال قبل همراه شد. بر این اساس، شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ از رشد ۶.۶ درصدی نسبت به نیمه نخست سال ۱۴۰۰ برخوردار شد. با توجه به اینکه نزدیک به ۷۰ درصد از ارزش‌افزوده بخش صنعت به عملکرد تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی اختصاص دارد، رشد محقق‌شده شاخص تولید کارگاه‌های مزبور نقش مهمی در رشد ۵.۸ درصدی ارزش‌افزوده بخش صنعت و به نوبه خود بر عملکرد ۳.۰ درصدی رشد اقتصادی در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ داشته است.

> شاخص تولید کارگاه‌های بزرگ صنعتی در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ از رشد ۶.۶ درصدی نسبت به نیمه نخست سال ۱۴۰۰ برخوردار بود

## سخن پایانی

بررسی عملکرد رشد شاخص مزبور به تفکیک رشته فعالیت‌های صنعتی (بر حسب کدهای ISIC دو رقمی) نشان می‌دهد که در نیمه نخست سال ۱۴۰۱، شاخص تولید ۲۱ گروه صنعتی از مجموع ۲۴ گروه صنعتی (با سهم ۸۶.۵ درصدی از شاخص کل) از افزایش عملکرد نسبت به مدت مشابه سال قبل برخوردار بوده‌اند. از مهم‌ترین رشته فعالیت‌های صنعتی که بیشترین سهم را در رشد محقق شده شاخص مزبور در ۶ ماهه نخست سال ۱۴۰۱ داشته‌اند می‌توان به «صنایع تولید فلزات اساسی»، «صنایع تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر» و «صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی» اشاره کرد. این روند کمابی تا پایان سال برقرار بوده است.

## پیش‌شرط‌های رشد صنعتی در ۱۴۰۲

براساس گزارش اتاق بازرگانی ایران، در سال ۱۴۰۱ صنعت با چند مشکل شامل تورم، سرمایه در گردش و تحریم مواجه بود. در شرایط رکودتورمی بدون شک بنگاه‌ها با مشکل تأمین سرمایه در گردش مواجه می‌شوند که همواره یکی از بنیادی‌ترین نیازهای تولید بوده است.

به نظر می‌رسد این موضوع به‌ویژه در شرایط سخت و حساس تولیدکنندگان را تحت‌فشار قرار داده و فعالیت‌های این بنگاه‌ها را متأثر کرد. البته شامخ صنعت در آذرماه ۱۴۰۱ با ثبت عدد ۵۱.۶۹ اندکی بهبود را نشان داد. این عدد نسبت به شامخ صنعت در ماه گذشته اندکی کاهش‌یافته بود که حاکی از تضعیف بهبود طی سه ماه گذشته است.

به گزارش مهر، پس از بروز واگرایی بین شامخ کل و شامخ صنعت در ماه آذر که برای نخستین‌بار از ابتدای پیمایش شامخ روی داد، در ماه جاری نیز این واگرایی مشاهده می‌شود هرچند مطابق پیش‌بینی‌های آبان ماه این فاصله کمتر شده و هم شاهد کاهش شدت افت آن در کل اقتصاد و هم تضعیف بهبود آن در بخش صنعت بوده‌ایم تا کمی از میزان واگرایی مورداشاره کم شود.

البته ممکن است این واگرایی به همگرایی در بدتر شدن وضعیت در کل اقتصاد و بخش صنعت بینجامد که به معنای تعمیق رکود در بخش‌های گوناگون اقتصاد کشور خواهد بود. در کنار شرایط داخلی تورم، قیمت‌گذاری دستوری و کاهش سرمایه‌گذاری، تحریم‌های داخلی و خارجی گلوی اقتصاد ایران و صنعت را به‌شدت می‌فشارد. اما صنعت گرفتار مشکلات دیگری هم هست؛ نبود استراتژی توسعه صنعتی، سند بالادستی که بارها نوشته شده و هیچ‌وقت اجرایی نشده، باعث شده حوزه صنعت و البته حوزه تولید با شلختگی و بی‌برنامگی پیش رود و پیامدهای این مسئله را در همه ابعاد اقتصاد کشور می‌بینیم.

برای همین برخی از کارشناسان معتقدند باید کمیته‌ای ذیل وزارت صنعت، معدن و تجارت با محوریت این وزارتخانه و با حضور فعالان بخش خصوصی (با محوریت اتاق بازرگانی) و نمایندگان سازمان‌های دولتی مرتبط (مانند معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت ارتباطات، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران) به‌منظور سیاست‌گذاری حرکت به‌سوی انقلاب صنعتی چهارم و استقرار گام‌های اولیه این صنعت در تولید کشور تشکیل شود و همچنین باید در برنامه هفتم توسعه به توسعه بخش صنعتی توجه ویژه‌اش شود.

**▣ پیش‌بینی ۱۴۰۲؛ گشایش صنعتی**

صنعت در ایران گرفتار است؛ از سویی به‌دلیل وضعیت و شاخص‌های اقتصادی و تحریم‌های ظالمانه و از سوی دیگر به‌دلیل نبود برنامه و استراتژی توسعه؛ شاید بزرگ‌ترین ضربه را صنعت کشور از همین منظر می‌خورد و انتظار می‌رود دولت سیزدهم به سمت‌وسوی دولت توسعه پیش رود و تدوین استراتژی صنعتی را در دستور کار قرار دهد.

در این صورت است که می‌توانیم انتظار داشته باشیم صنعت به سمت بهبود وضعیت برود، وگرنه در بر همان پاشنه خواهد چرخید و تنها به تعدد مجوزهای احداث واحدهای تولید افتخار خواهیم کرد و سر در گریبان برای واحدهای شکست‌خورده خواهیم بود.



از سوی دیگر می‌توان در برنامه هفتم توسعه که در حال تدوین است به انتظارات بخش صنعتی و تولید توجه و این نقطه امید را تقویت کرد. اگر دولت بتواند به این اصول توجه کند و آرامش را به جامعه برگرداند و در راستای مذاکرات برای امضای برجام و رفع تحریم‌ها گام بردارد، حتما گشایش صنعتی هم رخ خواهد داد.

**▣ حمایت از صنعت به جای صنعت‌زدایی**

فرشاد مؤمنی، اقتصاددان درباره وضعیت صنعت در ایران معتقد است که بی‌سابقه‌ترین سطح صنعت‌زدایی در تاریخ اقتصادی یکصد ساله، طی ۱۰ ساله اخیر رخ داده است. طی چند سال گذشته یک روند انحطاط در عملکرد اقتصادی ایران مشاهده می‌شود و این روند طیف متنوعی از نگرانی‌ها و آشفتگی‌های ذهنی را در سطح نظام تصمیم‌گیری، تولیدکنندگان و عام مردم شده و همه وجود گشایشی را در اقتصاد ایران مطالبه می‌کنند. اما وعده گشایش به شیوه امروز باز شدن باب جدیدی از آینده‌فروشی و غیرمولدپروری و پشت کردن به تولید است؛ پرسش این است که آیا می‌توان از طریق به حاشیه راندن افراطی تولید و انقطاع مطلقه از آن چشم امیدی به گشایش و بهبود وضعیت جامعه داشته باشیم یا خیر؟

تجربه دنیا ثابت کرده که محال است گشایش توسعه‌گرا، پایدار و اعتلابخش در کشوری یا در صنعتی پدید بیاید بدون اینکه توجه به بنیان‌های علمی- فنی تولید و به معنای دقیق کلمه حمایت از تولید توسعه‌گرا و تولیدی که دانایی و توانایی‌محور است در دستور کار قرار بگیرد.

این یک مسئله بسیار تکان‌دهنده در اقتصاد سیاسی ایران است و دقیقا حدود ۳۱ سال از زمانی‌که به صورت تدریجی و فزاینده و امروز به‌صورت نظام‌دار فرآیندهای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع در ایران پشت به تولید کرده‌اند، رانت‌پروری و غیرمولدپروری را پیشه خود کرده‌اند، می‌گذرد. به جای اینکه تلاش کنیم هم تولید صنعتی و هم کشاورزی و هم خدمات مولد ارتقا پیدا کنند، دقیقا به سمت صنعت‌زدایی حرکت کردیم؛ مسیر رشد پایدار اقتصادی از توجه به اقتصاد صنعتی می‌گذرد.

گزارش خبری

## رشد ۳۹ درصدی تولید خودرو در سال ۱۴۰۱

مدیرکل صنایع خودرو وزارت صنعت، معدن و تجارت از افزایش ۳۱ درصدی تعداد تحویل خودرو در سال گذشته نسبت به سال ۱۴۰۰ خبر داد و گفت: میزان رشد تولید و تکمیل خودرو در سال ۱۴۰۱ نسبت به سال قبل از آن، حدود ۳۹ درصد بوده است.



عبدالله توکلی لاهیجانی در گفت‌وگو با ایرنا افزود: با تولید یک میلیون و ۲۴۲ هزار دستگاه انواع خودرو در سال ۱۴۰۱ و تکمیل ۱۰۵ هزار خودرو ناقص، میزان رشد تولید و تکمیل سال ۱۴۰۱ نسبت به سال ۱۴۰۰، حدود ۳۹ درصد بوده است.

وی گفت: بیشترین رشد تولید خودرو در ۱۲ سال اخیر مربوط به سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۴۰۱ بوده، با این تفاوت که بخشی از تولیدات دو خودروساز بزرگ کشور در سال ۱۳۹۳ مربوط به مونتاژ محصولات CKD بوده است.

توکلی‌لاهیجانی ادامه داد: سال گذشته ۹۶۱ هزار دستگاه خودرو به‌صورت عبور مستقیم در دو خودروساز بزرگ کشور تولید شد که حاکی از افزایش ۴۷۹ درصدی نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۰ است.

وی ادامه‌داد: در ابتدای سال ۱۴۰۱ به تعداد بیش از ۱۰۵ هزار خودرو ناقص در پارکینگ خودروسازان را شاهد بودیم که با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، خودروهای ناقص در نیمه نخست سال ۱۴۰۱ تکمیل و تحویل مشتریان شد.

مدیرکل خودروی وزارت صنعت، معدن و تجارت خاطرنشان کرد: با شروع تحریم‌های سال ۹۷، بیشترین آمار تولید ماهانه در بهمن ماه سال ۱۴۰۱ با بیش از ۱۳۳ هزار دستگاه اتفاق افتاده است.

وی گفت: در سالی که گذشت به‌طور متوسط ۹۵ درصد خودروهای تولیدی در دو خودروساز بزرگ به‌صورت کامل تولیدشده که این میزان در مدت مشابه سال گذشته، ۲۰ درصد بوده است.

وی اظهار کرد: در انتهای سال ۱۴۰۰ تعداد خودروهای تحویل‌شده توسط دو خودروساز بزرگ کشور ۸۳۷ هزار دستگاه بوده که این میزان در انتهای سال ۱۴۰۱ به حدود یک میلیون و ۱۰۰ هزار دستگاه رسیده و شاهد افزایش ۳۱ درصدی تعداد تحویل خودرو نسبت به مدت مشابه سال گذشته هستیم.

به گفته توکلی‌لاهیجانی، در سال ۱۴۰۱ حدود ۱۹۵ هزار دستگاه خودرو در بخش خصوصی تولیدشده که در مقایسه با سال پیش از آن رشد ۱۰۳ درصدی نشان می‌دهد.

وی افزود: سال گذشته سهم بخش خصوصی از تولید خودرو در کشور ۱۶ درصدی بوده که این میزان در سال ۹۸، حدود پنج درصد بوده که نشان‌دهنده رشد بیش از سه برابری است.

به گزارش ایرنا، در سال ۱۴۰۱ بیش از یک میلیون و ۷۶ هزار دستگاه خودرو سواری و حدود ۱۰۵ هزار خودرو ناقص، تولید و تکمیل‌شده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، رشد ۳۵ درصدی را نشان می‌دهد.

در این سال بیش از ۱۲۵ هزار دستگاه خودروی وانت تولیدشده که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از آن، ۵۶ درصد رشد را نشان می‌دهد.

در سال ۱۴۰۱ بیش از ۳ هزار دستگاه خودرو ون تولیدشده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، رشد ۲۶۷ درصدی نشان می‌دهد.

در سالی که گذشت بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه خودرو مینی‌بوس و اتوبوس تولیدشده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، رشد ۴۴ درصدی را نشان می‌دهد.

سال گذشته بیش از ۳۴ هزار دستگاه خودرو سنگین تولیدشده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۰، رشد ۱۵۰ درصدی را نشان می‌دهد. در این سال بیش از ۴۵۰ هزار دستگاه موتورسیکلت در کشور تولید شد که در مقایسه سال ۱۴۰۰ رشد ۶۱ درصدی نشان می‌دهد.

یادداشت

## چشم‌انداز بازار و صنعت خودرو در سال جاری



امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

پارامترهای متغیر سال جاری بسیار زیاد است و واقعا نمی‌توان در یک متن کوتاه پیش‌بینی دقیقی برای خواننده ارائه داد. اگر پیش‌بینی غلطی ارائه بدهیم، از آنجا که سناریوهای مختلف کاملا نتایج مخالف هم می‌دهند، امکان دارد افرادی سرمایه‌گذاری غلط انجام دهند و به خاک سیاه بنشینند، به همین دلیل تصمیم گرفتم در این نوشتار کوتاه فقط به عوامل کلیدی اشاره کنم و سناریوپردازی، قضاوت و پیش‌بینی را بگذارم بر عهده خواننده محترم.

اول عوامل صنعتی که بیشتر با آنها آشنایی دارم و فکر می‌کنم ابعاد آن واضح‌تر است را توضیح می‌دهم. اولا دولت دستور داده، تاکید می‌کنم که دستور داده تولید یک میلیون و ۸۰۰ هزار عدد باشد؛ ۹۰۰ هزار سهم ایران خودرو و ۷۰۰ هزار سهم سایپا و ۲۰۰ هزار هم برای بقیه خودروسازان. در این میان، طبق اطلاعات نامعتبر من، حدود ۳۰۰ هزار خودرو قبلا پیش‌فروش شده، اما ظاهرا در ثبت‌نامی که پیش از عید انجام شد، قرار است دست‌کم ۵۰۰ هزار خودرو بدون قرعه‌کشی ثبت‌نام شود. البته خبرهای رسیده حاکی از این است که تعداد بیشتری ثبت‌نام کرده‌اند. همچنین قانون می‌گوید نصف تولید دو خودروساز باید به طرح جوانی جمعیت اختصاص یابد. با همین اعدادی که گفته شد، عملا کل تولید سال جاری ایران خودرو و سایپا پیش‌فروش شده و هیچ خودرویی برای عرضه در میانه سال وجود ندارد. موضوع خودروهای فرسوده هم که در این ۶ ماه، عملا ۲۰ درصد ظرفیت تولید به آنها اختصاص می‌یافت، همچنان زیر سوال است.

همچنین ما در بهترین سال‌های تولید که ارتباطات جهانی در سطح عالی بود، در نهایت توانستیم یک میلیون و ۶۰۰ هزار خودرو تولید کنیم. حال همچنان باوجود تحریم‌ها، منطقا یکی از محدودیت‌های خودروسازان ارز تخصیصی خواهد بود. از سویی فولاد مبارکه ظاهرا ظرفیت تولید حدود ۸۰۰ هزار تا یک میلیون ورق بدنه خودرو را دارد؛ به‌عبارتی سال جاری باید به‌شدت واردات ورق فولاد بالا برود. فکر می‌کنم همین وضعیت درباره بسیاری از مواد اولیه و حتی قطعات حاکم باشد. اینکه چه ماده و چه قطعاتی با چه کیفیتی، از کدام کشورها، با کدام ارز، با چه قیمتی وارد خواهند شد، مبهم است.

همچنین شنیده‌ها حاکی است که فولاد مبارکه در سال جاری یکی، دو ماهی در حال اورهال خواهد بود. از سویی وضعیت گاز و برق، نشان‌دهنده ادامه و حتی عمیق‌تر شدن مشکل کمبود انرژی در تابستان و زمستان است و به‌عبارتی محدودیت‌های تولید قطعات و مجموعه‌ها و حتی خودروسازی بیشتر خواهد شد.

از سویی هم سال جاری با تورمی حداقل ۴۰ درصدی روبه‌رو هستیم و دستمزدها اگر کمتر از ۴۰ درصد افزایش یابد، حتما کارگران با مشکل روبه‌رو خواهند شد. از سویی نرخ برق و گاز قرار است یک جهش اساسی، اگر اشتباه نکنم تا حد ۳ برابر را تجربه کند. همچنین تعرفه واردات مواد و قطعات به‌علت حذف مبنای ۴۲۰۰ تومانی و ارتقا به ۲۸۵۰۰ تومان، حدود ۶.۷۸ برابر می‌شود. همچنین با اقدامی که به‌تازگی دولت در زمینه ارز انجام داد، نرخ پایه ارز از حدود ۳۰ هزار تومان دست‌کم به پایه ۴۰ هزار تومانی ارتقا خواهد یافت. البته این با فرض تغییر نکردن وضعیت دیگر عوامل تعیین نرخ ارز است.

علاوه بر موارد یادشده تا این لحظه قیمت‌های خودرو اصلاح نشده و به‌طور خاص ایران‌خودرو و سایپا بلاتکلیف هستند. بیش از ۱۴۰ هزار میلیارد تومان زیان رسمی و حدود ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بدهی دو خودروساز، سر جایش است، اما همزمان برای اینکه دو خودروساز بتوانند ارتقای تیراژ بدهند، باتوجه به افزایش دست‌کم ۳۰ درصدی تیراژ و ۴۰ درصدی تورم اقلام و هزینه‌های تولید، نیاز به نقدینگی بالای ۸۰ درصد افزایش می‌یابد؛ به‌عبارتی میزان استقراض دو خودروساز افزایش می‌یابد و هزینه مالی آنها نیز بالاتر خواهد بود. باتوجه به سرعت گردش نقدینگی حدود یک‌بار در سال، می‌توانم با قیمت‌های امسال ادعا کنم که حدود ۲۰۰ هزار میلیارد تومان پول بیشتر یا به‌عبارتی بدهی بیشتر خواهد بود. اگر بهره بانکی را فقط ۲۰ درصد در نظر بگیریم، یعنی حدود ۶۰ هزار میلیارد تومان هم به هزینه‌های مالی اضافه می‌شود.

اتفاقات دیگری هم در سال جاری می‌افتد. چند خودرو از خط تولید خارج و چند خودرو جدید وارد خط تولید می‌شوند و در عین حال برخی خودروها برای رعایت استانداردهای جدید باید به‌روز شوند. استانداردهای جدید اجباری، به‌گونه‌ای است که باید قطعات الکترونیک بیشتر و های‌تک‌تر وارد کشور شود. اینکه این حجم از تغییرات چه محدودیت‌هایی بر تولید می‌افزاید دقیقا معلوم نیست. ظاهرا خودروسازان با چینی‌ها به توافق رسیده‌اند و امیدوارم خود این موضوع گلوگاه نباشد. اینها تنها گوشه‌ای از پارامترهای کلیدی تولید بود.

و اما درباره بازار. همان‌طور که توضیح دادم دولت تقریبا تمام تولید سال جاری دو خودروساز اصلی را پیش‌فروش کرده است. از سویی قول داده ۱۰۰ هزار خودرو را که قرار بود امسال وارد کند تا خرداد وارد کند. همچنین مجلس دولت را موظف کرده میزان واردات خودرو را در سال جاری ۲ برابر کند که جمعا می‌شود ۳۰۰ هزار خودرو؛ به‌عبارتی با یک حساب سرانگشتی می‌توان دریافت سال جاری حدود ۳ میلیارد دلار خودرو وارد می‌شود. از سویی هم دست‌کم ۲۰۰ هزار خودرو کاملا مونتاژی تولید خواهد شد که برای تامین قطعات های‌تک به‌ویژه الکترونیکی آنها، میزان ارزبری تولیدکنندگان خودرو و قطعات به‌شدت بالا خواهد رفت. می‌توانم به‌راحتی ادعا کنم با این برنامه‌ها میزان ارزبری سال جاری کل بازار خودرو حدود ۲ برابر خواهد شد. البته نمی‌دانم درباره قطعات یدکی چه اتفاقی خواهد افتاد. نمی‌توانم از اینکه این حجم از ارزبری با ادامه تحریم‌ها چه تاثیری در نرخ ارز و در نهایت نرخ اقلام مختلف از جمله خودرو و قطعات یدکی خواهد داشت، تصویر روشنی ارائه دهم. البته یک احتمال هم وجود دارد که مسئولان خبرهایی از توافق برجامی دارند که چنین قول‌هایی را به مردم داده‌اند. امیدوارم مسئولان کاملا آگاهانه این قول‌ها را به مردم داده باشند و سامانه مدیریت یکپارچه فروش خودرو را مدیریت کنند. به‌هرحال، آبروی دولت و زندگی ما این وسط گرو این ادعاهاست و همه ما باید دعا کنیم که وزارت صمت در برنامه‌های خود موفق شود، وگرنه معلوم نیست قیمت‌ها چگونه بالا می‌رود و چه بلبشویی در بازار رخ می‌دهد.

## بازگشایی سامانه یکپارچه خودرو از ۱۶ فروردین

سخنگوی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: سامانه یکپارچه خودرو از روز ۱۶ تا ۱۸ فروردین برای افرادی که حساب وکالتی دارند، اما اسامی آنها از سوی بانک‌ها اعلام نشده، دوباره باز می‌شود.

به گزارش ایرنا، امید قالیباف افزود: باتوجه به اینکه برخی بانک‌ها هنوز فهرست افرادی که در مهلت مقرر (۲۰ تا ۲۳ اسفند) حساب وکالتی به‌نام سازمان حمایت ایجاد کرده‌اند را اعلام نکرده‌اند، مقرر شد در روزهای ۱۶ تا ۱۸ فروردین سامانه فقط برای این متقاضیان باز شود.

به گزارش ایرنا، در طرح یکپارچه تخصیص خودرو بیش از ۹۵۰ هزار متقاضی حساب وکالتی با سازمان حمایت افتتاح کرده‌اند که ۸۸۰ هزار نفر تا ۲۹ اسفند ثبت‌نام و خودرو خود را انتخاب کردند، اما عده‌ای هم بودند که به‌دلایل گوناگون از جمله یکی دانستن طرح فروش ایران‌خودرو با طرح یکپارچه تخصیص خودرو، حساب وکالتی به‌نام ایران‌خودرو را ایجاد کرده بودند که باید به‌نام سازمان حمایت تغییر می‌یافت و به همین دلیل حذف شدند.

باتوجه به این مسئله، وزارت صمت در آخر بهار دوباره در قالب طرح یکپارچه تخصیص خودرو ثبت‌نام خواهد گذاشت و افراد حذف شده در این نوبت می‌توانند کمتر از ۳ ماه دیگر برای خرید خودرو ثبت‌نام کنند.

### وضعیت بازار و صنعت خودرو در سال جاری چگونه خواهد بود؟

# خودرو در مسیر پرابهام ۱۴۰۲

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

**سال گذشته در ادامه کمبود عرضه، ماهیت خودرو از کالای مصرفی به سرمایه‌ای تغییر کرد و باتوجه به اثرگذاری مستقیم ارزش دلار روی قیمت خودرو، برخی‌ها ترجیح دادند، سرمایه خود را صرف خرید خودرو کنند. همین امر باعث شد میزان تقاضا به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای بیش از عرضه شود و بازار تعادل خود را از دست بدهد. سال گذشته برای صنعت خودرو، سالی پر از چالش و التهاب بود و به‌جرأت می‌توان گفت بیشترین تعدد تصمیم‌گیری‌ها را در این بخش شاهد بودیم که در نهایت با افت نرخ دلار در روزهای پایانی سال، بعد از مدت‌ها که قیمت‌ها در بازار خودرو روند صعودی را طی می‌کرد، قیمت‌ها در بازار خودرو ریزش قابل‌توجهی داشته و البته دوباره در برخی از خودروها افزایش قیمت داشتیم. حال در روزهای ابتدایی سال ۱۴۰۲، صمت پیش‌بینی وضعیت این بازار را در سال پیش‌رو از کارشناسان این حوزه جویا شده که در ادامه می‌خوانید. با صمت همراه باشید.**



عکس: صمت

تنها عاملی که شاید باعث شود خودروسازان نتوانند به تیراژ تولید مدنظرشان برسند، مشکل نقدینگی است

## نوسانات ارز تعیین کننده است



بابک کریمخان، عضو هیات مدیره انجمن صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان کشور درباره وضعیت صنعت خودرو در سال جاری به صمت گفت: در سال گذشته در بخش مشتریان صنعت خودرو شاهد تغییرات خاصی نبودیم و متقاضیان خودرو بسیار زیاد بودند و عرضه متناسب با تقاضا نبود و شرایط به‌گونه‌ای پیش رفت که تمام متقاضیان خودرو نتوانستند به خودروهای موردنیاز خود دست پیدا کنند. البته در این بخش، مقداری نارضایتی در بین مشتریان وجود داشت که ادامه دارد. در مجموع سال گذشته تامین خودرو به‌درستی انجام نشد و افزایش نرخ ارز سبب شد شرایط برای صنعت خودرو سخت‌تر شود. برنامه خودروسازان این بود که تعداد زیادی خودرو جدید با موتورهای جدید عرضه کنند و احتمالا برای امسال در خانواده شاهین، ال ۹۰ و تارا یکی‌دو خودرو جدید خواهیم داشت. در کل صنعت خودرو با مشکلات و سختی‌های سال‌های گذشته وارد سال جدید شده و تغییر چندانی در ابتدای سال در این صنعت شاهد نخواهیم بود.

وی ادامه داد: قیمت خودرو سال گذشته به‌صورت جهشی افزایش یافت که به‌دلیل نوسانات شدید نرخ ارز بود و برای کسانی که خودرو نداشتند، شرایط خرید خودرو سخت‌تر شد. در سال جاری هم چون افزایش دستمزدها را داریم و اینکه به‌نظر می‌رسد نرخ ارز روند افزایشی داشته باشد، طبیعتا قیمت خودرو هم افزایش خواهد یافت و فشار این وضعیت همچنان بر مردم وارد خواهد شد.

کریمخان افزود: امسال طبیعتا خودروسازان برنامه افزایش تولید دارند و به‌طبع این اتفاق هم خواهد افتاد و تولید خودرو افزایشی خواهد بود. در این میان، تنها عاملی که شاید باعث شود خودروسازان نتوانند به تیراژ تولید مدنظرشان برسند، مشکل نقدینگی است. وقتی خودروسازان نتوانند مطالبات‌شان را دریافت کنند، به‌طبع در تولید دچار مشکل می‌شوند و به تیراژ مدنظر نمی‌رسند. این مشکل را سال‌های قبل هم داشتیم و امسال هم خواهیم داشت. خودروسازان مدعی‌اند اگر بتوانند تولیدات‌شان را به قیمتی که می‌خواهند بفروشند، می‌توانند مشکل نقدینگی‌شان را برطرف کنند. البته باید منتظر ماند و دید امسال تغییرات نرخ ارز و مواد اولیه چقدر خواهد بود، چراکه این دو عامل مهم تعیین‌کننده قیمت خودرو هستند و بر بازار این محصول تاثیر بسیار زیادی می‌گذارند. وی در پایان اظهار کرد: باتوجه به اینکه قدرت خرید مردم کاهش یافته، امیدواریم با عرضه بیشتر، قیمت خودرو و بازار عرضه و تقاضای آن متعادل شود.

اگر امسال برنامه واردات خودرو به‌طور جدی پیگیری شود، تاثیر قابل‌توجهی بر بازار خودرو خواهد داشت

## صنعت، نیازمند برقراری تعاملات جهانی



رضا آریاراد، کارشناس حوزه خودرو نیز درباره وضعیت صنعت خودرو در سال جاری به صمت گفت: در سال گذشته دولت به‌نحوی عمل کرد که خودرو با قیمت واقعی‌تر عرضه شود. البته عرضه خیلی متناسب با تقاضا نبود، اما در عرضه خودرو با قیمت واقعی‌تر، خودروسازان توانستند بخشی از زیان بزرگی که داشتند را جبران کنند، چراکه ادامه تولید برای شرکتی که زیانده است، مشکل خواهد بود.

آریاراد با اشاره به وضعیت واردات خودرو اظهار کرد: بعد از چند سال دوباره در سال گذشته واردات خودرو در دستور کار قرار گرفت تا به بازار کمک کند، اما روند اجرای آن بسیار کند بود. برای این برنامه یک میلیارد یورو اختصاص دادند، اما هنوز شاهد واردات جدی خودرو نیستیم. اگر امسال برنامه واردات خودرو به‌طور جدی پیگیری شود، تاثیر قابل‌توجهی بر بازار خودرو خواهد داشت و باتوجه به اینکه دولت در نظر دارد خودروهای کارکرده تا ۵ سال را با قیمت مناسب وارد کند، اگر این اقدام انجام شود و ادامه‌دار باشد، تاثیرات آن چشمگیر خواهد بود. افزایش تیراژ واردات خودرو هم بر بازار خودروهای داخلی و هم خارجی تاثیرگذار خواهد بود و این بازار به‌نوعی رونق می‌گیرد. در کل می‌توان گفت در سال جاری افزایش عرضه بسیار کمک‌کننده است. این کارشناس حوزه خودرو ادامه داد: موضوع دیگر تعاملات جهانی است. باتوجه به اینکه یک خودرو متشکل از ۱۰ تا ۱۲ هزار قطعه است و صنایع بسیاری از جمله صنایع فولادی، فلزی، پالایشگاهی، پتروشیمی و... را در برمی‌گیرد و وابسته به نرخ نهاده‌های تولید است، به‌طبع تولید هم متاثر از نوسانات نرخ ارز، تورم و محدودیت‌های بین‌المللی نوسان خواهد داشت. البته جدا از بحث برجام، باتوجه به چالش‌هایی که در صنعت خودرو داریم، شاید انتظار تولید با تیراژ بالا خیلی معقول نباشد.

آریاراد اظهار کرد: موضوع دیگری که بر بازار خودرو در سال جاری تاثیر دارد، تفاهمنامه‌ای است که سال گذشته با کشور چین منعقد کردیم و یکی از بخش‌های آن رونق صنعت خودرو بود. اگر این تفاهمنامه اجرا شود، بخشی از موانع صنعت خودرو به‌ویژه در بخش واردات و نهاده‌های تولید برطرف می‌شود. در این صورت در سال جاری عرضه بیشتر خواهد شد که به بازار خودرو کمک می‌کند. باتوجه به اینکه چین، یکی توانمندترین خودروسازان جهان است، اجرای مفاد این تفاهمنامه برای سال ۱۴۰۲ نویدبخش است و تا حد زیادی به صنعت خودرو ما کمک خواهد کرد.

وی در پایان گفت: برای اینکه در سال جاری گام مهمی در صنعت خودرو برداریم باید این واقعیت را بپذیریم که در جهان هیچ صنعتی به‌طور مجزا و مستقل عمل نمی‌کند. معمولا هر یک از قطعات و مواد اولیه موردنیاز هر صنعتی از کشوری تامین می‌شود و اگر بخواهیم خودروهای به‌روز و براساس استانداردهای جهانی عرضه کنیم لاجرم باید تعاملاتی با جهان داشته باشیم.

## صنعت خودرو پیشران پیشرفت باشد



صادق بشیری، دیگر کارشناس حوزه خودرو نیز درباره وضعیت صنعت خودرو در سال جاری به صمت گفت: اثرات عملکردهای گذشته همچنان وضعیت صنعت خودرو در سال جاری و سال‌های بعد را رقم خواهد زد. این صنعت به لحاظ گردش اقتصادی همواره موردتوجه و تمرکز مسئولان و فعالان اقتصادی بوده و مشتری عمده بسیاری از صنایع مانند صنعت آلومینیوم، فولاد، الکترونیک، پتروشیمی و... است. در شرایطی که شاهد هستیم نارضایتی‌های زیادی از این صنعت وجود دارد، تعدیل این نارضایتی‌ها و بازگرداندن این صنعت به ریل درست نیازمند زمان خواهد بود.

وی افزود: در چند سال گذشته تبدیل تدریجی خودرو به یک کالای سرمایه‌ای شاید تکنیک مناسبی برای عرضه خودرو با قیمت غیرموجه بود و چه بسیار تلاش‌هایی که برای جبران اشتباهات گذشته، اشتباهات جدیدی ایجاد کرد و پیامدهای این شرایط بر بازار خودرو در سال جاری تاثیر بسیار زیادی خواهد گذاشت.

این کارشناس حوزه خودرو اظهار کرد: سال‌هاست مشکلات متعددی گریبان صنعت خودرو ما را گرفته که هر سال بر تعداد آنها افزوده و به سال بعد منتقل شده‌اند. در حال حاضر، بیش از ۲۵ شرکت خودرویی در کشور فعال هستند، اما هنوز نه‌تنها صادرات نداریم، بلکه مجبوریم خودرو وارد کنیم. کسری موازنه واردات خودرو خود نشانه‌ای از کاستی‌های این صنعت است؛ گرچه به هیچ وجه نمی‌توان تناسبی میان تعداد خودروهای در حال حرکت در خیابان‌ها و شهرهای کشور و وضعیت راه‌ها و امکانات پیدا کرد. در این میان نرخ مصرف سوخت دو برابر مصرف جهانی، آمار تصادفات و تلفات جاده‌ای در مقایسه با آمارهای جهانی و تعداد شاغلان این صنعت در مقایسه با شرکت‌های خارجی حکایت از عدم‌بازدهی و ضعف عملکرد نیروی انسانی این بخش دارد.

وی ادامه داد: براساس آمارها به ازای هر فرد در مجموعه شرکت‌های خودروسازی ایران‌خودرو و سایپا سالانه حدود ۱۰ خودرو تولید می‌شود، در حالی که در برخی خودروسازان مشابه در جهان این عدد به ۱۷ و ۵۰ می‌رسد. این تنها یکی از مشکلات این صنعت است.

واقعیت این است که وضعیت صنعت خودرو ما از جهات اقتصادی و تولیدی غیرقابل قبول است و دست‌اندرکاران سیاسی و اقتصادی کشور باید مسئولیت این وضعیت را بپذیرند و خود را پشت‌سر تحریم‌ها و فشارهای خارجی پنهان نکنند، چراکه خود تحریم‌ها نیز ناشی از عملکردهای ناپخته و نسنجیده در مبادلات جهانی است.

این کارشناس حوزه صنعت ادامه داد: آینده مدیریت اقتصادی کشور به‌ویژه در بخش صنعت بالاخص در صنعت خودرو، به‌عنوان پیشران صنایع مرتبط در گرو استقرار پارادایم جدید است. شیفت به پارادایم جدید باید براساس نیازهای واقعی انجام شود و چنانچه این‌گونه نشود، نه‌تنها درجا می‌زنیم، بلکه پیامدهای آن دامنگیرمان می‌شود.

صنعت خودرو ما با همین پیشینه در سال ۱۴۰۲ در فاکتورهای گوناگون از جمله بهره‌وری، کیفیت، خدمات، تناسب‌های اقتصادی، دانش مدیریت، ایمنی، رقابت‌پذیری، قیمت، مدیریت صادرات و... از رقبا و بسیاری از شرکت‌ها با فاصله زیادی عقب است. امیدواریم در سال جاری، وجدان ملی و جمعی در صنعت خودرو تقویت شود و تولید و عرضه محصولات و خدمات خودرویی مبتنی بر منافع ملی و جمعی شکل بگیرد؛ یعنی استراتژی مبتنی بر منافع ملی.

**زیرساخت‌های لازم مهیا باشد**

این کارشناس صنعت خودرو افزود: برای سال جاری باید مصرف سوخت به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فاکتورهای برنامه‌ریزی صنعت خودرو موردتوجه قرار گیرد و سازکار تولید یا مونتاژ و خدمات در سطح جهانی سازماندهی شود. واضح است که تولید در کلاس جهانی بدون ابزارهای جهانی میسر نخواهد شد. در این میان، استفاده از تجربیات گذشته، بهره‌گیری از ظرفیت‌های داخلی، تعامل با منابع خارجی و الگوگیری از مدل‌های موفق جهانی گام‌های توسعه بخردانه‌ای را رقم خواهد زد. البته برای توسعه صنعت خودرو باید زیرساخت‌های اقتصادی و سیاسی لازم مهیا باشد.

بشیری در ادامه گفت: امیدواریم امسال صنعت خودرو تولیدکننده محصول و خدمات باشد، نه اینکه واسطه‌گری را رونق دهد. باید به‌جای سختگیری‌های بازدارنده و پرهزینه، قابلیت‌های صنعت خودرو را افزایش دهیم تا تولید تقویت شود. متولیان صنعت کشور باید بدانند کسانی که در تاریخ نامی از خود باقی گذاشته‌اند مصرف‌کننده بزرگ نبودند، بلکه فاتحانه سازنده و تولیدکنندگان بزرگ بوده‌اند. خودروسازی کشور از مصرف‌کننده منابع و ظرفیت‌ها باید به تولیدکننده ثروت و ارزش تغییر جهت بدهد و درست آن است که دولت در سال جاری در انجام پژوهش و نوآوری برای افزایش قابلیت‌های صنعت خودرو هزینه پرداخت کند، نه اینکه از جیب مردم به فکر جبران هزینه‌های ناکارآمدی مدیران باشد. باور رایج این است که صنایع کلیدی دهه آینده بسیار متفاوت‌تر از گذشته خواهند بود و صنعت خودرو از این موضوع مستثنا نیست. صنعت خودرو باید علاوه بر موفقیت خود، پیشران پیشرفت سایر صنایع باشد و دژ تسخیرناپذیر قدرت اقتصادی کشور شود که امسال می‌تواند سال شروع حرکت در این مسیر باشد.

وی در پایان اظهار کرد: امید است اهمیت صنعت خودرو به‌درستی درک شود و با ابتکار عمل شاهد تولید محصول و خدمات برازنده مصرف‌کنندگان داخلی و چه‌بسا خارجی باشیم. تردیدی نیست مردم قدردان دلسوزان واقعی صنایع کشور هستند.

### سخن پایانی

فعالیت و تلاش خودروسازان در ماه‌های پایانی سال گذشته قابل‌توجه بود و به‌نظر می‌رسد در صورت تداوم، اشباع بازار خودرو در سال جاری امکان‌پذیر شود. تزریق خودرو آن‌هم در تیراژ بالا، نیاز متقاضیان را برطرف می‌کند و عطش آنها را از بین می‌برد. با فروکش کردن عطش مصرف‌کنندگان، وضعیت بازار رو به ثبات می‌رود و حتی تغییر نرخ دلار هم نمی‌تواند تاثیر چشمگیری روی قیمت خودرو داشته باشد.

### نتایج طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری نشان داد

# رشد ۷۵ درصدی ارزش افزوده معادن


عکس: صمت

گروه معدن
editor@smtnews.ir

سال ۱۴۰۰ معادن در حال بهره‌برداری کشور ۲ میلیارد و ۱۹۷ میلیون و ۵۴۶ هزار ریال ارزش افزوده ایجاد کرده‌اند که نسبت به سال قبل ۷۵.۶ درصد افزایش نشان می‌دهد.

مرکز آمار ایران چهلمین طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور را به منظور تهیه آمار و اطلاعات مربوط به عملکرد این بخش و محاسبه سهم آن در تولید ناخالص داخلی کشور، همچنین اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج برنامه‌ها، اجرا کرده است. این آمارگیری در سال ۱۴۰۱ با مراجعه به ۷۲۵۰ معدن برای دستیابی به اطلاعات نهایی شده سال ۱۴۰۰ معادن کشور، اجرا شده است. روش جمع‌آوری اطلاعات معادن به صورت سرشماری است.

نتایج به‌دست آمده از چهلمین طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور نشان دهنده موارد زیر است:

سال ۱۴۰۰ تعداد معادن در حال بهره‌برداری کشور ۶۰۲۵ معدن بوده که نسبت به سال قبل ۴.۲ درصد (۲۴۳ معدن) افزایش داشته است.

سال ۱۴۰۰ تعداد شاغلان معادن در حال بهره‌برداری کشور ۱۳۰ هزار و ۳۵۸ نفر بوده که نسبت به سال قبل ۸.۳ درصد (۱۰۰۳۱ نفر) افزایش داشته است. سال ۱۴۰۰ معادن در حال بهره‌برداری کشور ۲ میلیارد و ۱۹۷ میلیون و ۵۴۶ هزار ریال ارزش افزوده ایجاد کرده‌اند که نسبت به سال قبل ۷۵.۶ درصد افزایش نشان می‌دهد. استان‌های کرمان، یزد و خراسان رضوی به ترتیب با ۱۰۹۶۰۵۲، ۴۰۲۴۹۴ و ۱۷۸۱۵۱ میلیارد ریال بیش‌ترین ارزش افزوده را داشته‌اند.

سال ۱۴۰۰ حدود ۴۸۵ هزار و ۵۷ تن مواد معدنی به ارزش ۲۷۵۰۲۴۱ میلیارد ریال تولید شده که نسبت به سال قبل از نظر مقدار ۳۸۷۰۵ هزار تن و از نظر ارزش ۱۲۵۶۵۴۶ میلیارد ریال، به ترتیب معادل ۸، ۷ درصد و ۸۴.۱ درصد افزایش داشته است.

سال ۱۴۰۰، ارزش سرمایه‌گذاری معادن در حال بهره‌برداری کشور معادل ۷۸۷۶۵ میلیارد ریال بوده که نسبت به سال قبل ۴۳.۶ درصد افزایش داشته است.

**زنجیره ارزش افزوده معادن باید تکمیل شود**

این آمار درحالی منتشر شد که همگان بر تکمیل زنجیره ارزش افزوده معادن تاکید دارند. درهمین حال عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس گفت: یکی از نیازهای بزرگ امروز کشور تکمیل زنجیره ارزش افزوده معادن است، به این معنی که صنایع پایین‌دستی به مقدار کافی برای استحصال سنگ‌های معدنی احداث شود.

لطف‌الله سیاهکلی عصر ضمن بیان این مطلب اظهارکرد: یکی از دلایل رکود و غیرفعال شدن معادنی که مجوز بهره‌برداری از آنها صادر شده، بی‌توجهی به توسعه صنایع پایین‌دستی این معادن است. وی اضافه کرد: برای نمونه اگر مجوز بهره‌برداری از معادن سنگ‌های تزیینی را صادر کنیم، اما صنایعی نداشته باشند که این سنگ‌ها را فرآوری کنند، فقط به صادرکننده سنگ‌های خام به کشورهای دیگر تبدیل می‌شویم و بعد مجبوریم سنگ‌های فرآوری شده را با چند برابر نرخ سنگ‌های خام دوباره وارد کشور کنیم. سیاهکلی ادامه داد: بنابراین یکی از نیازهای بزرگ امروز کشور تکمیل زنجیره ارزش افزوده معادن است، به این معنی که صنایع پایین‌دستی به مقدار کافی برای استحصال سنگ‌های معدنی احداث شوند و البته احداث این صنایع باید با برنامه‌ریزی و بر مبنای نیاز بازار باشد و اگر در بخشی از محصولات معدنی بازاری نداریم، نباید سرمایه‌های کشور را برای فرآوری این محصولات هدر بدهیم.

نماینده مردم قزوین، آبیک و البرز در مجلس شورای اسلامی درآمدزایی از معادن به بهای نابودی محیط‌زیست را کاری نابخردانه دانست و گفت: این کار علاوه بر اینکه ظلم به نسل‌های آینده محسوب می‌شود، حتی اقتصادی هم نیست، چرا که ارزش افزوده ناشی از محیط‌زیست سالم که در گردشگری خود را نشان می‌دهد، در بسیاری از مواقع بیشتر از درآمدزایی معادن است.

سیاهکلی افزود: یکی دیگر از دلایل رکود و تعطیلی معادن ما اعطای مجوزهای کشف و بهره‌برداری به افراد فاقد اهلیت است که در بیشتر موارد تخصصی برای استفاده اقتصادی از معادن ندارند. متاسفانه بسیاری از این افراد در سنوات گذشته به مجوزفروشی روی آوردند که سبب ایجاد رانت و فساد در حوزه معدن و صنایع معدنی شد.

وی ادامه داد: با توجه به شعار دولت سیزدهم در حوزه مبارزه با فساد انتظار داریم که مجوزهای اعطا شده به بهره‌برداران معادن غیرفعال و راکد دوباره مورد بازبینی قرار گیرد و اگر مشخص شد که بهره‌برداری اهلیت ندارد، مجوز بهره‌برداری او باطل شود، البته در مواردی که بهره‌برداران صاحب تخصص هستند، می‌تواند با اعطای تسهیلات به فعال شدن معادن کمک کرد.

**ارزش افزوده بالای مواد معدنی مورد توجه قرار گیرد**

رئیس سازمان نظام مهندسی معدن استان زنجان نیز معتقد است؛ ارزش افزوده مواد معدنی در برخی موارد حتی با ارزآوری نفت برابری می‌کند و این نکته بسیار حائز اهمیت است و باید به آن توجه شود.

امیراعلم طاهریون در گفت‌وگو با ایسنا با اشاره به وضعیت فعالیت معادن در استان زنجان، اظهار کرد: وضعیت براساس شاخص‌های مدنظر خوب است. اقتصاد معدن جزو شاخص‌های اصلی و کمکی برای کشور است؛ اگر با دقت به موضوع نگاه کنیم متوجه می‌شویم که ارزش افزوده مواد معدنی در برخی موارد حتی با ارزآوری نفت برابری می‌کند و این نکته بسیار حائز اهمیت است و باید به آن توجه شود.

طاهریون با تاکید بر توجه به اقتصاد معدن همراه با بهره‌مندی از دانش نوین معدن‌کاری، گفت: شرط بعدی این است که از فروش مواد اولیه و خام فروشی جلوگیری شود؛ چراکه با فعال شدن صنایع جانبی معدن علاوه بر اشتغال‌زایی، شاهد ایجاد ارزش افزوده و پایه‌گذاری صنایع جانبی و خوشه‌ای در این صنعت می‌شویم.

وی تصریح کرد: فعال شدن معادن غیرفعال، توجه ویژه دولت در امر اکتشاف و استفاده از منابع سرمایه‌گذاری در امر نوسازی و بهینه‌سازی معادن از جمله مواردی است که باعث خواهد شد شاهد شکوفایی اقتصاد در این حوزه باشیم.


لطف‌الله سیاهکلی

## سخن پایانی

ایران از نظر تنوع محصولات معدنی قابلیت بالایی دارد، اما در سال‌های گذشته این محصولات معدنی مورد بهره‌برداری و استخراج قرار نگرفته‌اند و بخشی از این مسئله تحت تاثیر تحریم‌ها و بخشی نیز بواسطه ماشین‌آلات و فناوری‌های پایین در کشور بوده است. همچنین در سال‌های گذشته بسیاری از معادن خام فروشی کرده‌اند یا با تجهیزات و فناوری قدیمی بهره‌برداری کرده‌اند، از این رو ارزش افزوده پایینی حاصل کرده‌اند که این مسئله باید اصلاح شود.

خبر

## رشد ۵ تا ۱۴ درصدی تولید فولادی‌ها

طبق آمار، در ۱۱ ماهه امسال، روند افزایش تولید فولادی‌ها طی ماه‌های اخیر همچنان ادامه پیدا کرده و در نهایت تولید صعودی ۵ تا ۱۴ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال گذشته تجربه کرده‌اند. آمار ارائه شده توسط انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران به ایسنا نشان می‌دهد که از ابتدای امسال تا پایان بهمن ماه، تولید آهن اسفنجی بیشترین افزایش تولید را معادل ۱۴ درصد داشته و در مقابل کمترین میزان افزایش را مجموع مقاطع تخت فولادی آن‌هم به میزان پنج درصد به خود اختصاص داده است.

در مجموع طی این مدت مقاطع طویل فولادی تولید شده معادل ۱۱ میلیون و ۷۰۶ هزار تن ثبت شده که نسبت به ۱۰ میلیون و ۳۰۸ هزار تن تولیدی طی ۱۱ ماهه ۱۴۰۰، رشد ۱۴ درصدی داشته است.

همچنین ۲۰ میلیون و ۳۹ هزار تن محصولات فولادی در کشور تولید شده که رشد ۱۱ درصدی نسبت به ۱۸ میلیون و ۲۸ هزار تنی تولید شده در مجموع ۱۱ ماهه ۱۴۰۰ را نشان می‌دهد.

از ابتدای امسال تا پایان بهمن ماه، ۲۷ میلیون و ۷۱۹ هزار تن شمش فولادی و هشت میلیون و ۳۳۳ هزار تن مقاطع تخت فولادی تولید شده است که به ترتیب ۹ و هشت درصد نسبت به میزان تولید آنها در مدت مشابه سال گذشته، رشد داشته است.

در ۱۱ ماهه نخست سال گذشته، به ترتیب ۲۵ میلیون و ۳۳۸ هزار تن محصولات فولادی و هفت میلیون و ۷۲۰ هزار تن مقاطع تخت فولادی در کشور به تولید رسیده بود.

در نهایت نیز تولید آهن اسفنجی با کمترین میزان افزایش تولید از ۲۷ میلیون و ۴۷۸ هزار تن طی مجموع ۱۱ ماه نخست ۱۴۰۰ به ۲۸ میلیون و ۸۸۵ هزار تن در مدت مشابه امسال رسیده است که نشان از رشد ۵درصدی تولید این محصول معدنی/ فولادی دارد.

**رکورد تولید سالیانه تختال در فولاد هرمزگان شکسته شد**




ثبت رکورد سالیانه با تولید ۱ میلیون و ۵۳۸هزار و ۲۹۳ تن تختال در شرکت فولاد هرمزگان که نشان از همت، همدلی و غیرت کارکنان همراه با برنامه‌ریزی صحیح و اعتماد به دانش ایرانی دارد را به کارکنان و ذینفعان محترم تبریک عرض می‌نماییم.

روابط عمومی فولاد هرمزگان

**آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای «خرید بلت پاکتی نوار نقاله باند ۰۱ مورد نیاز کارخانه احیا مستقیم شماره یک شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان»**

**«مناقصه شماره ۲۰۴-۰-ک-م»**

**شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان** در نظر دارد نسبت به خرید بلت پاکتی نوار نقاله باند ۰۱ از طریق برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای اقدام نماید؛ لذا از تمامی تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان معتبر که دارای توانایی مناسب، سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت به عمل می‌آید اسناد مناقصه را از طریق مراجعه به آدرس اینترنتی WWW.SJSCO.IR دریافت نمایند.

**شرایط:**

۱- **آخرین فرصت تحویل پاکات:** پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۲.

۲- تضمین شرکت در مناقصه مبلغ ۱،۷۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (یک میلیارد و هفتصد میلیون) ریال مطابق اسناد مناقصه.

۳- **شرایط تحویل کالا:** تحویل بصورت DDP درب کارخانه شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان واقع در استان کرمان، شهرستان سیرجان، کیلومتر ۵۰ جاده سیرجان - شیراز، کیلومتر ۲ جاده اختصاصی گل‌گهر.

۴- **محل تحویل پاکات:** استان کرمان، شهرستان سیرجان، دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان و استان تهران، شهر تهران، دفتر شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان.

۵- شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.

۶- هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد و ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.

۷- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۹۱۲۹۳۸۳۱۷ و آدرس ایمیل TENDER@SJSCOSTEEL.COM ارتباط برقرار نمایید.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان

**آگهی مناقصه عمومی دومرحله‌ای «خرید یک دستگاه قیچی سرد (COLD SHEAR) بهمراه قطعات یدکی مورد نیاز کارخانه نورد بردسیر شرکت مجتمع جهان فولادسیرجان»**

**«مناقصه شماره ۲۰۵-۰-ک-م»**

**شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان** در نظر دارد نسبت به خرید یک دستگاه قیچی سرد (COLD SHEAR) بهمراه قطعات یدکی از طریق برگزاری مناقصه عمومی دومرحله‌ای اقدام نماید؛ لذا از تمامی تولیدکنندگان و تامین‌کنندگان معتبر که دارای توانایی مناسب، سوابق و تجارب مورد قبول می‌باشند، دعوت به عمل می‌آید اسناد مناقصه را از طریق مراجعه به آدرس اینترنتی WWW.SJSCO.IR دریافت نمایند.

**شرایط:**

۱- **آخرین فرصت تحویل پاکات:** پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۲.

۲- تضمین شرکت در مناقصه مبلغ ۳،۵۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (سه میلیارد و پانصد میلیون) ریال مطابق اسناد مناقصه.

۳- **شرایط تحویل کالا:** تحویل بصورت DDP درب کارخانه نورد بردسیر شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان واقع در استان کرمان، شهرستان بردسیر، کیلومتر ۲ جاده بردسیر - کرمان.

۴- **محل تحویل پاکات:** استان کرمان، شهرستان سیرجان، دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان و استان تهران، شهر تهران، دفتر شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان.

۵- شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات مختار می‌باشد.

۶- هزینه چاپ آگهی، بر عهده برنده مناقصه می‌باشد و ارائه اسناد و مستندات مذکور هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نمی‌کند.

۷- جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۹۹۱۲۹۳۸۳۱۷ و آدرس ایمیل TENDER@SJSCOSTEEL.COM ارتباط برقرار نمایید.

دبیرخانه کمیسیون معاملات شرکت مجتمع جهان فولاد سیرجان

نوبت اول

**آگهی فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه گران**

**شرکت فولاد هرمزگان جنوب**

**موضوع فراخوان:** پروژه توسعه زیر سقف ناحیه فولادسازی شرکت فولاد هرمزگان جهت افزایش ظرفیت تولید و توسعه سبد محصولات از ۱،۵ به ۳،۲ میلیون تن فولاد خام در سال (در واحد ذوب)

**مدت اجرای پروژه:** ۳۶ ماه از تاریخ ابلاغ قرارداد

**مناقصه‌گزار:** شرکت فولاد هرمزگان جنوب

**نحوه دریافت اسناد فراخوان:** کلیه متقاضیان می‌توانند تا پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۶ به صورت غیرحضوری و با مراجعه به وب‌سایت شرکت فولاد هرمزگان جنوب به آدرس www.hosco.ir (قسمت درج آگهی مناقصه /مزایده/ فراخوان) نسبت به دریافت چک‌لیست ارزیابی کیفی مناقصه‌گران (فایل الکترونیکی ضمیمه آگهی) اقدام نمایند. (نامه اعلام آمادگی شرکت در ارزیابی کیفی به ایمیل Naderian.r@hosco.ir ارسال گردد).

**آخرین مهلت تحویل پاکت به مناقصه‌گزار:** پایان وقت اداری مورخ ۱۴۰۲/۰۲/۱۶

**تذکر۱:** پس از پایان مرحله ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، دعوتنامه شرکت در مناقصه برای مناقصه‌گرانی که صلاحیت ارزیابی کیفی (حداقل امتیاز ۷۰) را احراز نموده‌اند، ارسال و فرآیند انجام مناقصه وفق شرایط اعلام شده در اسناد مناقصه مورد اقدام واقع خواهد شد.

**تذکر۲:** ارایه گواهینامه معتبر پایه یک رشته صنعت و معدن. (مدارک ارسالی پیمانکاران فاقد گواهینامه معتبر مورد رسیدگی قرار نمی‌گیرد).

**تذکر۳:** مناقصه‌گران می‌بایست به صورت منفرد در این ارزیابی حضور یابند (به صورت مشارکتی، کنسرسیوم یا Joint Venture با شرکت ایرانی دیگر مورد قبول نمی‌باشد)

**تذکر۴:** مناقصه‌گران می‌بایست با تکنولوگ معرفی شده توسط کارفرما جوینت شوند.

**تذکر۵:** مناقصه‌گران می‌بایست در لیست حداکثری ساخت داخل (توانیران) باشند.

**تذکر۶:** شرکت‌کنندگان ملزم به ارائه گواهی صلاحیت ایمنی ازسازمان تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشند.

**تذکر۷:** ارائه مدارک و سوابق هیچ‌گونه حقی را برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد و هزینه‌های چاپ آگهی به عهده برنده مناقصه خواهد بود.

متقاضیان برای آگاهی بیشتر می‌توانند در ساعات اداری با شماره تلفن‌های ۳۳۵۳۰۰۰۳ با کد ۰۷۶ داخلی ۳۱۹۵ (اطلاعات بازرگانی) تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت فولاد هرمزگان جنوب

یادداشت

## چشم‌انداز مبهم پیش‌رو



سعید عسگرزاده
دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران

سرمایه‌گذاری نسبت مستقیمی با عامل ریسک دارد، بنابراین هر حوزه‌ای که ریسک بیشتری دارد، سرمایه‌گذاری در آن کمتر اتفاق می‌افتد.

با نگاهی به پشت‌سر باید گفت؛ متاسفانه سرمایه‌گذاری در کلیه زمینه‌های مرتبط با تولید در سال گذشته افت داشت که خطر بزرگی را به خود به‌همراه آورد و سرمایه‌ها را از بخش تولید به حوزه‌های غیرمولد منتقل کرد، در نتیجه شرایط سختی در وضعیت معیشت عمومی ایجاد شد.

این شرایط در بخش معدن به‌مراتب پیچیده‌تر و سخت‌تر از سایر بخش‌ها بود، چرا که از اساس، معدن صنعتی با ریسک بالا است و این عامل در آن نقش اساسی را بازی می‌کند، طبیعی است که باتوجه به اینکه اتفاق خاصی در زمینه مدیریت ریسک بخش معدن نیفتاد، سرمایه‌گذاری در این بخش هم به حداقل رسید.

متاسفانه با شرایط موجود، چشم‌انداز چندان روشنی هم پیش‌روی ما نیست و دلیل عمده آن این است که شاهد تغییری جدی در نگرش نظام حکمرانی کشور نسبت به موضوع معدن نیستیم و برنامه‌ای اصولی برای کاهش ریسک معدنکاری نداریم و از سوی دیگر هم مشوقی برای سرمایه‌گذاری در حوزه تولید و کسب و کار دیده نمی‌شود و اینها همه دست به‌دست هم داده است تا چشم‌انداز امسال چندان روشن نباشد و به‌طبع در کنار آن شرایط برای بخش معدن سخت‌تر از سال قبل به نظر برسد.

مشکل از آنجا ریشه گرفته است که نوع نگاه نظام حکمرانی معدنی کشور به بخش معدن با هر آنچه در سایر کشورهای دنیا اتفاق می‌افتد، متفاوت است و این نوع نگاه که مباحث تولیدی و به‌ویژه موضوع پرریسک معدن را در کنار بقیه فعالیت‌های اقتصادی مانند تجارت و... ببینند، قطعا شرایط را برای سرمایه‌گذاری سخت خواهد کرد.

بدیهی است که وقتی بخش‌های مولد،که اساس توسعه هر کشوری به شمار می‌رود، مورد توجه قرار نگیرد آسیب‌های آن در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت بر اقتصاد کل کشور نمود خواهد داشت.

معدن به‌عنوان یکی از مهم‌ترین صنایع مولد و محرک سایر فعالیت‌های صنعتی و تجاری است، بنابراین طبیعی است که بقیه بخش‌های اقتصادی کشور را هم تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. ما اگر نتوانیم در زمینه معدن مزیت نسبی برای کشور ایجاد کنیم و این بخش را توسعه ندهیم، قاعدتا تمام صنایع پایین‌دستی که برمبنای این مزیت نسبی بنا شده‌اند، دچار افت و افول خواهند شد و به‌نظر می‌رسد نیازمند تغییری جدی در بخش معدن هستیم و باید قوانین به نفع این بخش اصلاح شود، اما امروز دقیقا عکس این رویه در نظام‌های تصمیم‌گیر کشور، مثل مجلس شورای اسلامی و بقیه نهادهای حاکمیتی اتفاق می‌افتد. به‌عبارت‌دیگر، ما انتظار داشتیم که شرایط رو به بهبود برود،اما در قوانین و بخشنامه‌ها می‌بینیم که نگاه به بخش معدن این است که هر آنچه می‌توان، از بخش معدن درآمدزایی کرد و نشانی از برنامه‌ریزی برای توسعه امروز و فردای این بخش به چشم نمی‌خورد.

به‌نظر من، دولت به‌تنهایی نمی‌تواند کار خاصی انجام دهد و باید نوع نگرش کل نظام حکمرانی و تمامی ذی‌نفعان و کسانی که در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرا دخالت دارند، بر بخش معدن تغییر کند و نگاهی مثبت و توسعه‌آفرین به این بخش ایجاد شود.

اما متاسفانه امروز نگاه توسعه‌ای به این بخش وجود ندارد و طبیعی است که چنین رویکردی منجر به توسعه، ثبات و جذب سرمایه‌گذاری نمی‌شود. اگر معدن را به‌عنوان یک بخش مولد قبول داریم، نباید تلاش کنیم در کوتاه‌مدت حداکثر بهره ممکن را از این بخش به‌دست آوریم.

جذب سرمایه در شرایطی اتفاق می‌افتد که کشور برنامه مدونی برای این بخش داشته باشد و برای اثرگذاری آن در توسعه کشور برنامه داشته باشد. باید مولفه‌های مهم شناسایی شوند و ریسک‌ها کاهش پیدا کنند و در این صورت، نیازی نیست کار خاصی انجام گیرد تا سرمایه‌گذاران ترغیب و وارد گود شوند، زیرا سرمایه خود می‌داند کجا برود، بهتر است و حتی در صنایع دیگر هم شرایط به همین ترتیب است. در بسیاری از موارد ما به‌اشتباه فکر می‌کنیم که باید برنامه‌هایی برای ترغیب سرمایه‌گذار داشته باشیم یا نقدینگی را به‌سوی بخش تولیدی هدایت کنیم؛ هدایت در حالی که از اساس نیازی به این قبیل امور نیست و تنها کافی است که ریسک‌های این بخش کمتر شود و شرایط بخش‌های تولیدی، به‌ویژه بخش معدن شفافیت پیدا کند و به‌این‌ترتیب سرمایه خودبه‌خود جذب می‌شود، اما تا زمانی که این تصمیمات اتخاذ نشوند و تغییراتی صورت نگیرد و به‌ویژه مطالبات‌مان از بخش معدن به‌صورت نقدی باشد، این مشکلات هم وجود خواهند داشت.

## مشارکت ناموفق بخش خصوصی در بهره‌برداری از پهنه‌های معدنی

رئیس انجمن مس ایران معتقد است که دولت نتوانسته برای بهره‌برداری از محدوده‌ها و پهنه‌های معدنی از مشارکت بخش خصوصی به‌شکل درست و کارشناسی‌شده استفاده کند و در بیشتر موارد، این روند با مفسده‌هایی روبه‌رو شده است.

به‌گزارش معدن ۲۴، بهرام شکوری در کنفرانس تخصصی اکتشاف استیل‌پرایس عنوان کرد: اکتشاف در هر جای دنیا زنجیره‌های معدنی را در پشت خود دارد. ما کشوری هستیم که در کمربندهای مختلفی قرار گرفته‌ایم و از نظر برخورداری از منابع و ذخایر معدنی استعداد فراوانی داریم و می‌توانیم کل زنجیره را نیز تعریف کنیم،اما به اندازه‌ای که باید، سود نبرده‌ایم.وی افزود: در حلقه اول، اطلاعات پایه را در حوزه زمین‌شناسی خود دولت تهیه می‌کند، بنابراین حاکمیت معدنی تصمیم داشت از این طریق، مشارکت بخش خصوصی را در قالب پهنه‌های معدنی جذب کند اما موفق نبود. وی ادامه داد: ما به‌عنوان بخش خصوصی باید با دولت قرارداد می‌بستیم و اطلاعات را برای دولت آماده می‌کردیم،اما برای دولت پرداخت هزینه بخش خصوصی امکانپذیر نبود. به این ترتیب، مفسده‌های زیادی پدید آمد، چون اطلاعات ضعیفی منتشر می‌شد و براساس این اطلاعات غلط، افراد وارد مزایده می‌شدند. شکوری در پایان سخنان خود گفت: مشکل بعدی این بود که کسانی که پهنه را می‌گرفتند، توان مالی کافی نداشتند. به این ترتیب، در کشور محدوده‌ها و پهنه‌های زیادی تعریف شد و خصولتی‌ها این پهنه‌ها را گرفتند،اما در عمل خروجی نداشت.

### گفت‌وگوی صمت درباره راهکارهای جذب سرمایه به بخش معدن

# سخت و آسان معدن در سرمایه‌گذاری

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

**می‌گویند اقتصاد از جمله حساس‌ترین بخش‌های کشور است و کمترین میزان دستورپذیری را دارد. به‌این‌ترتیب هرجا که با اقتصاد به‌شکل دستوری رفتار شده، آثار و تبعات منفی به‌بار آمده است.**

**این گزاره درستی خود را در سال گذشته در افت سرمایه‌گذاری معدن به‌خوبی نشان داد و شواهد حاکی از آن بود که برنامه‌ها و تصمیمات مقطعی در اقتصاد بحرانی ۱۴۰۱، نه‌تنها کمکی به رفع این چالش نکرد که گاه حتی به نابسامانی و بلاتکلیفی آن‌هم دامن زد.**

**برای یافتن علل این چالش، باید این نکته را یادآور شد که بازگشت سرمایه در بخش معدن و صنایع معدنی، فرآیندی بلندمدت است و باتوجه به قوانین موجود در کشور، اگر قرار باشد محدوده‌ای معدنی از صفر به مرحله بهره‌برداری و تولید برسد، حداقل ۳ تا ۵ سال زمان و تزریق سرمایه نیاز دارد، بنابراین به باور کارشناسان، مهم‌ترین اقدام در این زمینه، ایجاد ثبات و برقراری آرامش در اقتصاد کشور است تا فعال این عرصه بتواند پیش‌بینی روشنی از آینده سرمایه‌گذاری خود داشته باشد.**

**در گفت‌وگوی امروز صمت با انوشیروان دلیریان، کارشناس و فعال معدن، تلاش شده است تا با نگاهی به گذشته، راهکارهایی برای حل این معضل در سال جدید ارائه شود.**



عکس: صمت

تا زمانی که ما سیاست‌های کوتاه‌مدت و زودبازده را در حوزه معدن و صنایع معدنی به کار می‌بریم، نباید به این فکر باشیم که قطار این صنعت روی ریل خود بیفتد و به‌درستی حرکت کند



انوشیروان دلیریان

در حوزه‌های معدن و صنایع معدنی بخش عمده‌ای از نیروهای نخبه و دارای وزن ما از گردونه فعالیت مفید کاری خارج شده‌اند

**◉ برای بهبود وضع سرمایه‌گذاری در سال آینده چه پیشنهادی دارید؟**

عوامل متعددی را می‌توان برشمرد که اگر از همین روزهای ابتدایی سال آغاز شود، نتایج نسبی آن را می‌توانیم در پایان سال ۱۴۰۲ مشاهده کنیم، اما برای مشاهده نتایج نهایی این تغییرات، به چیزی حدود ۳ تا ۵ سال زمان نیاز است. به‌عبارت دیگر، اگر این تغییرات به‌صورت مستمر و مداوم پی گرفته شوند، به‌تدریج موجب شکوفایی بخش معدن خواهند شد. همان‌طور که عکس آن‌هم به همین ترتیب اتفاق افتاده است.

مسائل و مشکلاتی که اینک گریبان بخش معدن را گرفته است، شاید در سال‌های اولیه و در ابتدای دهه ۹۰ خیلی مشهود و ملموس نبودند، اما از سال ۹۶ به بعد، آن‌قدر فشار بر بخش معدن به‌صورت تصاعدی زیاد شد که در حال حاضر دچار شرایط بسیاربحرانی شده‌ایم.

**◉ نخستین و ضرورتی‌ترین گام برای قدم برداشتن در این مسیر چیست؟**

به‌نظر من، نخستین گام برای بهبود وضعیت سرمایه‌گذاری در سال آینده، بهبود ارتباط سیاسی ـ اقتصادی کشور با دنیا است. تحریم‌ها اساسی‌ترین معضل کشور هستند و تا زمانی که این مسئله رفع نشود و ما به‌همین منوال در نقل‌وانتقال پول، ماشین‌آلات و تکنولوژی مشکل داشته باشیم، به‌طورقطع سرمایه‌گذاری در این بخش انجام نخواهد گرفت، چون بخش تقاضا و فروش و نرخ تمام‌شده صنعت معدنکاری، با اقتصاد جهانی عجین شده است و اگر ما بیرون از این چرخه باشیم و ارتباط مستمری با دنیا نداشته باشیم، نمی‌توانیم حضور موثری در بازارهای بین‌المللی پیدا کنیم. پس گام اول؛ ایجاد رابطه موثر با دنیای خارج از کشور است و رفع تحریم‌ها به‌ویژه تحریم‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع‌معدنی.

**◉ ثبات اقتصادی چه نقشی در حل این معضل دارد؟**

موضوع ایجاد ثبات اقتصادی هم پیوند مستقیمی با تحریم‌ها دارد. سرمایه‌گذار اقتصادی باید بتواند برای یک سال آینده خود تصمیم‌گیری کند. باید بتواند با ریسک و احتمال خطای پایین سال پیش‌روی خود را تحلیل و بررسی کند و براساس آن برنامه اقتصادی خود را بچیند.

باید بپذیریم که اقتصاد علمی است که بر اعداد و ارقام بنا شده است. وقتی در ابتدای سال، با یک نرخ ارز مواجهیم و در انتهای سال، این نرخ ۱۰۰ درصد افزایش پیدا کرده است، در عمل فعالیت اقتصادی فلج می‌شود. به‌همین ترتیب، وقتی هر سال با نرخ تورم پیش‌بینی‌نشده‌ای مواجهیم و نابسامانی‌هایی ازاین‌دست، در عمل ریسک سرمایه‌گذار برای حضور در صنعتی که حداقل دوره بازگشت سرمایه‌اش ۳ ساله است، بیش‌ازپیش افزایش پیدا می‌کند و به‌این‌ترتیب انتظار نمی‌رود، سرمایه‌گذار رغبتی به حضور در این حوزه پرریسک داشته باشد. به‌نظر من، گام بعدی و مهم بعد از رفع تحریم‌ها، بحث ایجاد ثبات اقتصادی حداقل برای یک دوره ۳ ساله است تا اعتماد سرمایه‌گذاران را جلب کند تا در بخش معدن سرمایه‌گذاری کنند و سود اقتصادی حاصل از آن مقرون‌به‌صرفه و معقول باشد.

مورد اصلی دیگر که می‌تواند پیش‌نیاز ۲ مورد فوق باشد و آنها را هم در برگیرد موضوع ایجاد امنیت است. ما باید بتوانیم در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی امنیت را در داخل و خارج از مرزهای‌مان به‌وجود بیاوریم که زمینه یک فرآیند اقتصادی مستمر و امیدوارکننده را ایجاد می‌کند.

یعنی باید بستری فراهم شود که تنش و ناسازگاری به حداقل ممکن برسد و به‌عقیده من، این یکی از وظایف اصلی دولت، به‌ویژه در زمینه‌های صنعتی و صنایع مولد و مادر است.

**◉ در صورت این اصلاحات، نتایج بلندمدت آن از چه زمانی قابل‌مشاهده است؟**

بی‌شک نتایج تغییرات در بلندمدت آشکار می‌شود. به‌طورکلی باید یک‌بار برای همیشه، تکلیف خود را با بخش صنعت و شرایط اقتصادی حاکم بر آن مشخص کنیم. تا زمانی که ما سیاست‌های کوتاه‌مدت و زودبازده را در امر معدن و صنایع معدنی به‌کار می‌بریم، نباید به این فکر باشیم که قطار این صنعت روی ریل خود بیفتد و به‌درستی حرکت کند. در اشل جهانی، الگویی به نام چین پیش‌روی ما است.

اگر شرایط چین را در دهه ۷۰ میلادی مرور کنیم، می‌بینیم که هیچ جایگاهی در اقتصاد جهانی نداشته است، اما با تنظیم سند راهبردی درست و اصولی و با احترام به آن سند، طی سالیان متمادی، در پایان سده گذشته میلادی و در ابتدای سده جدید رشد اقتصادی فزاینده‌ای را تجربه کرد و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۸ تا ۲۰۳۰ از جایگاه دوم در اقتصاد جهان به قدرت اول نزدیک شود و شاخص‌های اقتصادی نشان می‌دهد که اگر اتفاق غیرمترقبه‌ای نیفتد، ایستادن بر این جایگاه برای چینی‌ها دور از دسترس نیست.

دولت ما هم باید این هزینه و ریسک را بپذیرد که برای مدت ۳ تا ۵ سال سرمایه‌گذاری بخش‌های خصوصی، دولتی و نیمه‌دولتی را به‌سمت توسعه زیرساخت‌ها سوق دهد. به‌طورقطع اگر چنین اتفاقی در بخش معدن رقم بخورد، از سال ۱۴۰۴ به بعد شاهد اثرات مستقیم این سرمایه‌گذاری خواهیم بود.

خلاصه اینکه ۳ تا ۴ سال باید دولت تمام فشارها، نقدها و انتقادات را بپذیرد و عزم خود را جزم کند تا براساس برنامه‌ای مدون برای توسعه زیرساخت‌های مرتبط با صنایع مادر به‌ویژه بخش معدن و صنایع معدنی اقدام کند و در پایان هر سال مشخص شود، براساس برنامه چه کارهایی انجام شده و چه کارهایی باقی مانده و نقاط ضعف کجاها بوده است تا در سال بعد بتوانند آن را جبران کنند. به‌نظر من، این یکی از اصلی‌ترین رویکردهایی است که دولت می‌تواند برای بهبود سرمایه‌گذاری در بخش معدن داشته باشد. به‌طورقطع نتایج حاصل از آن به‌واسطه نفعی که ایجاد می‌کند، قابل رصد کردن است. شفاف‌سازی و انجام کارهای زیرساختی و زیربنایی براساس برنامه‌ریزی، اعتماد بخش‌های مرتبط با معدن به‌ویژه بخش خصوصی و نیمه‌دولتی را جلب خواهد کرد و امید را برای ورود سرمایه به این بخش دوچندان می‌کند.

**◉ موسسات مالی و بانک‌ها چه نقشی در بازگرداندن رونق در این بخش دارند؟**

می‌دانیم که بخش عمده‌ای از اقتصاد ما بانک‌محور است و مبالغ عظیمی از نقدینگی کشور در اختیار بانک‌ها است. به‌نظر من، هدف از حاکم کردن سیاست‌های انقباضی بر کشور آن است که آن میزان از نقدینگی که در اختیار بانک‌ها است، در امر تولید و به‌ویژه تولید در صنایع مادر و مولد سرمایه‌گذاری شود، اما یکی از معضلاتی که تابه‌حال با آن دست‌وپنجه نرم کرده‌ایم، این بوده است که بانک‌ها بخش عمده‌ای از دارایی‌های خود را در امور غیرمولد سرمایه‌گذاری کرده‌اند و با یک بررسی اجمالی روشن می‌شود که این نقدینگی در بازارهای موازی سرمایه‌گذاری شده که آسیبی جدی به اقتصاد کشور وارد آورده است. در حال حاضر باید این الزام از طریق دولت و بانک مرکزی به‌وجود بیاید که با افزایش نرخ بهره بانکی تلاش کنند تا نقدینگی در سطح جامعه کنترل شود. به‌این‌ترتیب، درعمل این نقدینگی در اختیار بانک‌ها قرار خواهد گرفت و باید نظارت جدی از طریق بانک مرکزی انجام گیرد که این نقدینگی در اختیار تولید در صنایع مولد و مادر سرمایه‌گذاری شود.

اگر این اتفاق به‌موازات در کارهای دیگر هم رقم بخورد، می‌توان نتایج حاصل از آن را در جذب سرمایه‌گذاری در صنایع مولد، مادر و تولیدی شاهد بود و تقویت این صنایع با تسهیلات بلندمدت و کم‌بهره باعث می‌شود، ما در سالیان پیش‌رو افزایش رشد اقتصادی را داشته باشیم که باعث ثبات در سایر پارامترهای اقتصادی کشور می‌شود و قطعا ثبات در این پارامترها، سرمایه‌گذاری در تمام صنایع به‌ویژه صنایع معدنی، که نیاز به ثبات بیشتری دارد را به ارمغان خواهد آورد.

**◉ درباره خروج نیروی انسانی کارآزموده از این بخش چه باید کرد؟**

باید توجه مدیران، مسئولان و دست‌اندرکاران به این موضوع جلب شود که یکی از مسائل مهم و بزرگی که بخش معدن را با چالش مواجه کرده، چالش خروج سرمایه انسانی ماهر است. آمار و ارقام نشان‌دهنده عمق فاجعه است. متاسفانه کشور ما در بین ۹۰ و چند کشوری که درگیر معضل فرار مغزها هستند، رتبه اول را به خود اختصاص داده است. علاوه بر این، براساس گزارشی، زیان ارزی وارده ناشی از این خروج چیزی معادل سالانه ۱۵۰ میلیارد دلار است. باید اعتراف کرد که در بخش معدن و صنایع معدنی بخش عمده‌ای از نیروهای نخبه و دارای وزن ما از گردونه فعالیت مفید کاری در کشور خارج شده‌اند.

به‌گمان من، باید به این موضوع به‌صورت جدی پرداخته شود، زیرا علاوه بر اینکه ما در حال حاضر دچار نقصان شده‌ایم، این کمبود در سالیان آینده به‌شکل چشمگیری افزایش پیدا خواهد کرد. به‌گمان من، یکی از رسالت‌ها و وظایف اصلی معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری بررسی و موشکافی چرایی این مسئله است.

البته درست است که شاید در ظاهر دلایل این خروج سرمایه انسانی نخبه مشخص باشد، اما تاکید می‌کنم که باید راجع به آن کار کاشناسی دقیقی انجام گیرد.

می‌دانیم بیکاری نیروهای کارآمد و کارآزموده، سطح پایین درآمد نسبت به استاندارد جامعه، موضوع مسائل نارسایی مالی و اداری در سیستم‌هایی که نخبگان و افراد تحصیلکرده با آن درگیر هستند، کمبود امکانات تخصصی، علمی و بی‌ثباتی سیاسی، اجتماعی و اقتصادی که در بالا هم به آن اشاره شد، از عوامل موثر در خروج جبران‌ناپذیر این سرمایه‌ها است، اما پیشنهاد من این است که شاید بتوان از طریق معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، گردهمایی‌هایی با حضور این نیروهای نخبه خارج از کشور تشکیل داد و مباحث و مسائلی که باعث شده آنها کشور، سرزمین و خانواده خود را رها کنند و مشقت مهاجرت را بپذیرند و در کشور دومی، به زندگی ادامه دهند، بیان شود.

به‌این‌ترتیب مقامات مسئول می‌توانند درصدد برآیند که این مسائل را مرتفع کنند یا به حداقل برسانند تا بارقه‌هایی از امید در این قشر ارزشمند و تاثیرگذار به وجود بیایید و اشتیاقی برای برگشت، کار و فعالیت اقتصادی با علم و دانش روز دنیا برای سرزمین‌مان ایجاد شود.

دیدگاه شخصی من این است که شرایط حال حاضر کشور ما بسیار مناسب‌تر و مساعدتر از یک سده گذشته است، اما باید آسیب‌شناسی کرد تا بدانیم که چرا نخبگان در یک قرن پیش و در ایرانی با گرفتاری‌ها و مصائبی به‌مراتب بیشتر از امروز، در اروپا و امریکا تحصیل می‌کردند و برمی‌گشتند تا رسالت خود را برای کشورشان به انجام برسانند و چه نقصانی در قوانین و مقررات تعریف‌شده و شرایط اجتماعی امروز وجود دارد که نیروی نخبه ما علاقه‌ای برای برگشت و فعالیت در کشور خود ندارد. من فکر می‌کنم باید به هر نحو ممکن از خروج سرمایه انسانی جلوگیری کنیم و آن را به حداقل برسانیم.



پرونده‌ای که بسته نشد



انتظار برای آینده‌ای مبهم



سالی که نکوست از بهارش پیداست

# ضوابط صدور کارت بازرگانی اصلاح شد




**هیات دولت در آخرین روزهای سال گذشته، تعدادی از بندهای آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات در خصوص شرایط صدور کارت بازرگانی و «صدور مجوز برای راه‌اندازی بازارچه‌های مرزی» را مورد بازبینی و اصلاح قرار داد. براساس اصلاحات صورت گرفته در آیین نامه صدور و تمدید کارت‌های بازرگانی، از این پس کارت‌های بازرگانی بر اساس عملکرد تجار رتبه‌بندی و سقف ارزشی برای آن تعیین خواهد شد. به گفته سخنگوی دولت این مصوبه در راستای حمایت از کسب‌وکارها و تسهیل حوزه‌های تجاری صورت گرفت و هیات وزیران اصلاحاتی را در آیین نامه نحوه صدور و تمدید کارت بازرگانی اعمال کرد.صمت در این گزارش به**

## آخرین اصلاحات روند صدور یک کارت

براساس آخرین تصمیمات هیات دولت، صادرکنندگان نمونه و ممتاز می‌توانند تا مهلت پنج ساله کارت بازرگانی دریافت کنند. برهمین اساس سقف ارزشی واردات این گروه افزایش یافته و ایت سقف به صورت رتبه‌بندی توزیع خواهد شد. به طوری که با اعتبارسنجی و رتبه‌بندی دارندگان کارت‌های بازرگانی سقف واردات تعیین شده و شاخص‌هایی چون سوابق عملکردی فرد و وضعیت فعالیت تولیدی یا خدماتی نیز در آن موثر است. سخنگوی دولت در حاشیه آخرین جلسه هیات دولت در سال ۱۴۰۱ هدف از این اصلاحات را ایجاد مشوق‌های قانونی برای صادرات و نیز فعالیت‌های اقتصادی مولدتر دانست و افزود: تغییر دیگر در این خصوص شامل کاهش حداقل سن اشخاص حقیقی بود که از ۲۳ سال به ۲۰ سال کاهش یافت تا فضای بهتری برای فعالیت جوانان فراهم شود. به گفته بهادری جهرمی، با مصوبه دولت شرط داشتن کارت پایان خدمت برای داشتن کارت بازرگانی حذف شد.

کارت بازرگانی مجوزی برای انجام فعالیت‌های بازرگانی نظیر انجام واردات، صادرات و... است. هر چند در حال حاضر ادعا می‌شود، کارت‌های بازرگانی به صورت هوشمند بوده و قسمت عمده فرآیند صدور آنها نیز به صورت الکترونیکی صورت می‌گیرد و این صدور هوشمند باعث جلوگیری از بروز برخی تخلفات شده است، اما متقاضیان از تشریفات زیاد و طولانی مراحل صدور کارت و نیز دارندگان آن نسبت به شرایط سخت تمدید آن معترض هستند که می‌تواند یکی از دلایل افزایش انگیزه استفاده از کارت‌های بازرگانی یک سال مصرف و به تبع آن افزایش تخلفات تلقی شود. علاوه بر این صاحب‌نظران اقتصادی نیز معتقدند شرایط فعلی صدور کارت و موارد کاربرد آن عملا موجب سوءاستفاده‌های زیادی شده که لازم است شرایط صدور و استفاده از آن بازنگری شود. یکی از مشکلات عمده که هم اکنون در زمینه کارت بازرگانی وجود دارد پدیده‌ای است که به کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای (یک سال مصرف) معروف شده است. به گونه‌ای که برخی بازرگانان با استفاده از کارت‌های بازرگانی صادر شده به نام دیگران به فعالیت تجاری غیرشفاف می‌پردازند که پیامدهای منفی زیادی از جمله فرار مالیاتی و عدم ایفای تعهدات ارزی داشته است. در این گزارش پس از آسیب شناسی صدور کارت بازرگانی در ایران و بررسی چالش‌های آن، پیشنهادهایی برای اصلاح وضع موجود ارائه شده است.

### هزینه گزاف اجاره‌دادن کارت بازرگانی

**یاسمین فخری‌سپهری، وکیل پایه یک دادگستری:** این روزها، بحث‌های حقوقی در کارهای تجاری، حرف اول را می‌زند؛ نداشتن یا کافی نبودن اطلاعات حقوقی، گاه به ضررهای مالی هنگفتی منتهی می‌شود که شاید جبرانش در برخی مواقع، سخت و طاقت‌فرسا باشد. استفاده از ظرفیت‌های حقوقی یک وکیل خبره در این میان می‌تواند، جلوی بسیاری از گرفتارهای بعدی را بگیرد. یکی از معضلاتی که در سال‌های اخیر، بسیاری از شهروندان نقاط مرزی، گرفتار آن شده‌اند، اجاره‌دادن کارت‌های بازرگانی است. برای جلوگیری از سوءاستفاده از کارت‌های بازرگانی چه باید کرد؟

به نظر می‌رسد باید دولت در این مورد مداخله و اطلاع‌رسانی کند؛ درواقع باید ساز کار اجاره‌دادن کارت‌های بازرگانی اساسا برچیده شود و اشخاص، دیگر نتوانند با کارت بازرگانی دیگران تجارت کنند. کارت بازرگانی درواقع مثل کارت ملی و شناسنامه می‌ماند، بنابراین قانون گذار باید برای استفاده اغیار، ممنوعیت وضع کند. همچنین برای این موضوع باید ضمانت اجرایی-کیفری در نظر بگیرند که مردم به سمت اجاره کارت‌های بازرگانی یا کارت ملی برای خرید ارز نروند. به تمام هم‌وطنانی که در نقاط مرزی زندگی می‌کنند و کارت بازرگانی دارند، توصیه می‌کنم از اجاره‌دادن کارت‌های بازرگانی خودداری کنند؛ چراکه این کار، یک اشتباه بزرگ و بعضا جبران‌ناپذیر است.

### اجاره و خرید و فروش کارت بازرگانی

بنا بر ماده ۳۰ لایحه قانونی اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، یک ماده به‌عنوان ماده ۳۳ مکرر، به قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز الحاق شد. به این ترتیب که: «هرگونه معامله درباره کارت بازرگانی که عرفا اجاره، فروش، خرید یا واگذاری آن محسوب شود و نیز هرگونه بهره‌برداری از منافع کارت بازرگانی دیگری تحت هر عنوان ممنوع است و مرتکب یا مرتکبین از جمله انتقال گیرنده یا بهره‌بردار به پرداخت جریمه نقدی معادل نصف ارزش کالا علاوه بر ضبط کالا و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت مجازات می‌شوند. همچنین انتقال‌دهنده نیز مشمول مجازات پرداخت جریمه نقدی معادل یک تا دوبرابر منافع تحصیل‌شده علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و پرداخت تضامنی خسارت وارده به دولت خواهد بود». همچنین اگر اعمال فوق منتهی به اقدام برای ورود یا صدور کالا نشود، علاوه بر ابطال کارت بازرگانی و جریمه نقدی از ۲۰۰ میلیون ریال تا ۵۰۰ میلیون ریال هریک از مرتکبین به دو یا چند مورد از محکومیت‌های موضوع ماده ۶۹ این قانون محکوم می‌شوند. بر مبنای تبصره این ماده، اعمال مقررات این ماده مانع از اجرای مقررات معین در سایر قوانین نیست.

جرم‌انگاری برای اجاره‌گیرنده کارت بازرگانی مباشرت و معاونت در استفاده از کارت بازرگانی اشخاص دیگر به‌این‌منظور که فرار مالیاتی و تنظیم اسناد خلاف واقع انجام شود، به استناد بندهای ۱ و ۷ ماده ۲۷۴ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی ۱۳۹۴ جرم مالیاتی محسوب می‌شود. چنانچه استفاده از کارت بازرگانی دیگری به‌منظور فرار از مالیات بعد از سال ۱۳۹۵ باشد نیز طبق بند ۷ ماده ۲۷۴ قانون اصلاح مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ جرم مالیاتی محسوب می‌شود.

در این صورت دارنده کارت بازرگانی را نیز با عنایت به ماده ۱۲۶ قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ در صورت تطبیق با این ماده به‌عنوان معاون جرم می‌توان تحت پیگرد قرار داد. به‌هرحال، افرادی که تحت عنوان اشخاص حقیقی یا حقوقی کارت بازرگانی خود را در اختیار دیگران قرار می‌دهند، باید مالیات بر ارزش افزوده، مالیات بر درآمد، عوارض و مالیات‌های استفاده از کارت بازرگانی و ارزش افزوده فصلی را پرداخت کنند و مسدود و خود او نیز ممنوع‌الخروج می‌شوند.

## سخن پایانی

به گفته فعالان تجاری با اعمال اصلاحات در صدور کارت بازرگانی می‌توان به توسعه تجارت امیدوار بود. در این مسیر سپردن تمامی فرآیند صدور، ابطال و تمدید کارت بازرگانی به وزارت صنعت، معدن و تجارت از اقداماتی است که باید در دستور کار قرار گیرد. همچنین الزام وزارت صنعت، معدن و تجارت به راه‌اندازی سامانه یکپارچه رتبه‌بندی جهت احقاق حقوق دولت و پایش بازرگانان فعال و غیرفعال و تکلیف به دستگاه‌های مرتبط ازجمله سازمان امور مالیاتی و تأمین اجتماعی و سازمان ثبت احوال کشور برای یکپارچه کردن بانک اطلاعاتی بازرگانان کشور را نیز می‌توان از اقدامات مثبتی خواند که در سال‌های اخیر عملیاتی شده است. به علاوه کاهش زمان و فرآیندهای دریافت کارت بازرگانی در راستای تسهیل محیط کسب‌وکار نیز با راه‌اندازی سامانه هوشمند صدور کارت بازرگانی عملیاتی شده است.


## فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت و روزگار معدن دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۶۰۳۷-۹۹۱۸-۹۹۹۷-۷۰۷۲ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

### هزینه ارسال در تهران رایگان است

| هزینه اشتراک | روزنامه صمت | روزنامه روزگار معدن |
|---|---|---|
| ۱ ماهه | ۱۱۰,۰۰۰ تومان | ۶۶,۰۰۰ تومان |
| ۳ ماهه | ۳۳۰,۰۰۰ تومان | ۱۹۸,۰۰۰ تومان |
| ۶ ماهه | ۶۶۰,۰۰۰ تومان | ۳۹۶,۰۰۰ تومان |
| ۹ ماهه | ۹۹۰,۰۰۰ تومان | ۵۹۴,۰۰۰ تومان |
| ۱۲ ماهه | ۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان | ۷۹۲,۰۰۰ تومان |

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت و روزگار معدن در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸۸۱۰۵۳۰۶-۸ اطلاع دهند.

| مشخصات مشترک |
|---|
| نام و نام خانوادگی: |
| عنوان موسسه: |
| تلفن ثابت یا تلفن همراه: |
| آدرس: |
| کدپستی: |

## فراخوان عمومی شناسایی پیمانکار و دعوت به مناقصه

نوبت دوم

شرکت پتروشیمی پردیس در نظر دارد موضوع ذیل را از طریق مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا از کلیه شرکت‌های متقاضی دعوت می گردد حداکثر از تاریخ درج آگهی لغایت ۱۴۰۲/۰۱/۲۲ نسبت به ثبت‌نام در سامانه برگزاری الکترونیک معاملات شرکت پتروشیمی پردیس به آدرس https://tender.paupc.ir و دریافت نام کاربری و رمز عبور اقدام نمایند. دریافت فرم ارزیابی کیفی و تکمیل فرم‌ها و ارائه کلیه مستندات مورد نیاز از طریق سامانه مذکور انجام خواهد شد.

**الف) موضوع مناقصه‌ها:**

اعمال عایق رطوبتی بر روی سقف انبارهای محصول A/B/C/D به شماره PPC/۸۵۶-۱۴۰۲.

**ب) نشانی مناقصه‌گزار:** عسلویه، منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس، محدوده طرح‌های پتروشیمی، مجتمع پتروشیمی پردیس.

لازم به توضیح اینکه پس از بررسی‌های لازم، از متقاضیانی که واجد شرایط شناخته شوند(کسب حداقل امتیاز لازم از فرم ارزیابی کیفی پیمانکاران) جهت دریافت اسناد مناقصه دعوت به عمل خواهد آمد و ارسال مدارک هیچگونه حقی جهت شرکت در مناقصه ایجاد نخواهد کرد. متقاضیان می‌توانند درصورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن‌های ۸-۰۷۷۳۷۲۳۳۰۵ داخلی ۲۰۲۸ و ۲۰۲۳ (امور حقوقی و قراردادها) تماس حاصل نمایند.

روابط عمومی شرکت پتروشیمی پردیس

## جشنواره شکوفه

تبلیغات با قیمت استثنایی

- درج ۲ نوبت آگهی ۴ کادری در پر تیراژ ترین روزنامه صنعتی کشور
- تولید ۲ عدد محتوای ۸۰۰ کلمه ای و انتشار در پایگاه خبری گسترش نیوز
- باز نشر ۲ عدد محتوای ۸۰۰ کلمه ای در روزنامه صمت
- درج بنر سی روزه در پایگاه خبری گسترش نیوز
- درج یک صفحه پوستر در اولین ویژه نامه صمت
- درج بنر در سایت صمت و روزگار معدن و روزگار ما

سایت ها
WWW.SMTNEWS.IR
WWW.GOSTARESH.NEWS
WWW.ROUZEGAREMADAN.COM

ایمیل ADS.SMTNEWS@GMIL.COM

شماره بازرگانی ۳۳-۸۸۷۲۲۷۳۳-۰۲۱.

## آگهی اصلاحیه اسناد مناقصه عمومی

## تجدید شده شماره ۱۴۰۱/۶۸/ع

به آگاهی کلیه متقاضیان واجد شرایط و دارای گواهینامه صلاحیت پیمانکاری معتبر با رتبه حداقل ۳ در رشته کاوش‌های زمینی از سازمان برنامه و بودجه جهت شرکت در مناقصه عمومی تجدیدشده با عنوان "اجرای عملیات برداشت باطله‌های تر از حوضچه محدوده شرقی معدن شماره ۱ گل گهر و حمل آن به دپوهای موقت" شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) می‌رساند اسناد اصلاح شده مناقصه به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان در وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده قابل دانلود می‌باشد. ضروری است مناقصه گران اسناد مناقصه و پیوست‌های آن که توسط صاحبان امضای مجاز شرکت کننده در مناقصه مهر و امضاء شده‌اند را در پاکت «ب» قرارداده و پیشنهاد خود را مطابق با اسناد اصلاح شده حداکثر تا ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۲/۰۱/۲۰ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران تحویل دهند. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

## ۲ راهکار برای تشخیص کالای قاچاق و تقلبی

باتوجه به حجم بالای کالای قاچاق و تقلبی در کشور، می‌توان با ارسال کد شناسه و رهگیری کالا به شماره #۴*۷۷۷۷* و مراجعه به سامانه جامع تجارت و سامانه جامع گارانتی از اصالت کالا مطمئن شد.

به‌گزارش مهر، براساس آخرین آمار رسمی در سال ۱۴۰۱ قاچاق کالا در کشور معادل ۱۲.۵ میلیارد دلار بوده، در حالی که برآوردها و آمارهای غیررسمی از میزان قاچاق کالا، ارقامی بیش از ۲۵ میلیارد دلار را نشان می‌دهد.

با نظر به اینکه عمده کالاهای قاچاق فاقد گارانتی و کیفیت هستند، بنابراین خریداران می‌توانند با ارسال کد شناسه و رهگیری کالا به شماره #۴*۷۷۷۷* از اصالت دستگاه، تاریخ تولید شرکت و ... مطمئن شوند.

همچنین با مراجعه به سامانه جامع تجارت و سامانه جامع گارانتی می‌توان از اصالت کالا مطمئن شد.

در سامانه گارانتی می‌توان دید که گارانتی که فروشنده عرضه می‌کند، اعتبار دارد یا خیر؟ همچنین در این سامانه امکان مشاهده لیست گارانتی‌های غیرمعتبر نیز وجود دارد.

گفتنی است، شناسه کالا یک شناسه کلی برای کالا است و کد رهگیری، بارکدی است که مشخص می‌کند کالا در کدام کارخانه، چه روز و ساعتی و چگونه تولید شده است. درباره کالاهای وارداتی نیز، شناسه کالا مبدأ آن را مشخص می‌کند و مسئولان معتقدند که می‌توانند تا حدی جلوی قاچاق کالا را بگیرند.

### ورود رمزارزها به تجارت بین‌الملل در بلاتکلیفی

# پرونده‌ای که بسته نشد

**در روزهای پایانی نیمه نخست سال گذشته، بارها از سوی مسئولان اعلام شد که با پایان فصل تابستان، تجارت با رمزارز برای فعالان اقتصادی امکان‌پذیر می‌شود. این موضوع را رئیس وقت سازمان توسعه تجارت اعلام کرد و البته همان زمان هم پیش‌بینی شد، این روش حجم زیادی از تجارت ایران را در بر نگیرد. با این‌همه رئیس وقت سازمان توسعه تجارت درباره تجارت با رمزارز در برنامه تلویزیونی نیز توضیحاتی داد و گفت: تمام تلاش ما تسهیل تجارت خارجی و یکی از ابزارهای توسعه تجارت خارجی هم، تسهیل مبادلات مالی است.**

**پیمان‌پاک همچنین درباره ثبت‌سفارش واردات به‌میزان ۱۰ میلیون دلار از طریق رمزارز گفت: طبق موافقتنامه‌ای که میان آقایان صالح‌آبادی و فاطمی‌امین منعقد شد، استفاده از رمزارزها به‌عنوان یک ابزار توسعه تجارت مطرح شد. با این‌همه سال به پایان رسید و دیگر خبری از مبادلات تجاری با رمزارز مطرح نشد. به‌گزارش صمت، فعالان اقتصادی معتقدند باوجود اینکه ظرفیت بسیار خوبی برای استفاده از رمزارزها در تجارت خارجی وجود دارد، اما همچنان نمی‌توان از فعالیت همه‌جانبه در این حوزه سخن گفت.**



براساس آیین‌نامه مربوط به استفاده از رمزارزها و قراردادهای هوشمند در صادرات و واردات، قرار بود بکارگیری رمزارزها در چند گام و به‌صورت آزمایشی اجرایی شود

## تسهیل تجارت با ارز دیجیتال

ارز دیجیتال یکی از پدیده‌های مهم و جدید در حوزه فناوری‌های مالی به‌شمار می‌رود که باتوجه به کارکردهای تسهیل‌کننده در زمینه پرداخت، مورد استقبال کشورها و بازارهای مالی قرار گرفته است. می‌توان با نگاهی به اقتصاد جهانی دریافت که مرز تراکنش‌های مالی از کشورها عبور کرده است. به‌همین دلیل نیاز به همکاری رو به گسترش نهادهای مختلف در سطح جهانی از قبیل بانک‌های معتبر بین‌المللی با هدف تسهیل هرچه بیشتر تجارت جهانی وجود دارد و به‌طورقطع در این مسیر یکی از بهترین ابزارها و راه‌حل‌ها، ارزهای دیجیتال است.

## استفاده از ظرفیت رمزارزها



**عباس آرگون ـ عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران:** اولویت نخست باید فراهم‌کردن شرایطی باشد که در آن تحریم‌ها کنار بروند، تا زمانی‌که تحریم‌ها برداشته شوند، استفاده از هر شیوه‌ای که می‌تواند فشار بر فعالان اقتصادی را کاهش دهد یا به بهبود وضعیت تجاری ما منجر شود، اهمیت فراوانی خواهد داشت. اگر در این بستر رمزارزها می‌توانند سهمی داشته باشند نیز، باید تلاش کرد که از ظرفیت آنها به‌طور کامل استفاده شود.

در حال حاضر در این بازار تعداد زیادی رمزارز وجود دارد که هریک شرایط خاص خود را دارند. از سوی دیگر، نوسان در این بازار نیز بسیار بالا است و هر روز قیمت‌ها تغییرات مختلفی را تجربه می‌کنند، از این‌رو اینکه مشخص کنیم که فعالیت با کدام رمزارزها مجاز است و به رسمیت شناخته می‌شود، نخستین مقدمه مهم در این حوزه خواهد بود.

نحوه معامله این رمزارزها، چگونگی استفاده از آنها در صادرات و واردات، تعامل با بانک مرکزی برای تعهدات ارزی و قوانین نظارتی بر این رویه، دیگر مقدمات مهمی هستند که تا زمانی‌که از سوی دولت به‌شکل دقیق بررسی و اعلام نشوند، انتظار نمی‌رود که استفاده از آنها به‌طور گسترده در تجارت در دستور کار قرار بگیرد.

در صورت فراهم شدن مقدمات در ایران، کشورهای خارجی آماده استفاده از رمزارزها هستند، باوجود آنکه در ماه‌های گذشته بحث‌های گسترده‌ای درباره رمزارزها در کشورها و شرکت‌های مختلف مطرح شده است و حتی برخی شرکت‌ها کار رسمی با آن را آغاز کرده‌اند، اما هنوز در ابتدای این مسیر قرار داریم، در واقع بسیاری از کشورها هنوز تجارت با رمزارز را به‌طور رسمی نپذیرفته‌اند و تاکنون در بسیاری از حوزه‌های اقتصادی نیز، شاهد معامله با این شیوه نبوده‌ایم، از این‌رو پس از فراهم‌کردن مقدمات داخلی، باید مذاکره با طرف‌های خارجی نیز آغاز شود تا بدانیم که چه کشوری و تحت چه شرایطی از این طریق با ما معامله خواهد کرد و تا چه میزان می‌شود روی ظرفیت‌های آن حساب کرد؟

## صادرات نباید محدود به مواد خام باشد



**علیرضا کلاهی ـ رئیس کمیسیون صنایع اتاق ایران:** صادرات نباید محدود به مواد خام باشد، بنابراین ارزدیجیتال ابزاری است که اگر حاکمیت به آن ورود کند، می‌تواند تجارت با کشورهای خارجی را تسهیل کند.

همیشه نقد این بوده که تجارت خارجی و به‌ویژه صادرات ما محدود به مواد اولیه و خام شده که این مسئله برای کشور بسیار خطرناک است، زیرا چندین چالش ایجاد می‌کند.

ظرفیت اشتغال صنایعی که تنها نسبت به تولید مواد اولیه و خام اقدام می‌کنند، بسیار پایین است، در حالی که مشکل کلیدی کشور بیشتر از تورم و هر موضوع دیگری بحث اشتغال است. سوق دادن تولید به‌سمت ایجاد ارزش‌افزوده بالا مسئله‌ای است که می‌تواند رقابت‌پذیری و بهره‌وری کل اقتصاد را بالا ببرد و موجب اشتغال بیشتر شود. به‌طبع در این حوزه، وزارت صمت و سازمان توسعه تجارت از کنشگران اصلی هستند تا مسئله صادرات مواد اولیه خام را مدیریت و به‌سمت تولیدات با ارزش‌افزوده بیشتر هدایت کنند. استفاده از ارزهای دیجیتال در حوزه تجارت یکی از الزاماتی است که باید با جدیت دنبال شود. برهمین اساس، بحث توکنایز کردن را ۳ سال پیش مطرح و تاکید کردیم که ارزهای دیجیتال باید در سامانه جامع تجارت قرار بگیرند؛ بسیار تلاش کردیم تا بانک مرکزی متوجه این موضوع شود که ارز دیجیتال ابزاری است که اگر حاکمیت به آن ورود کند، می‌تواند تجارت با کشورهای خارجی را تسهیل کند.

## روند مبادلات تجاری با رمزارز

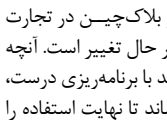


**احمد صالحی ـ فعال تجاری:** براساس آیین‌نامه مربوط به استفاده از رمزارزها و قراردادهای هوشمند در صادرات و واردات، قرار بود بکارگیری رمزارزها در چند گام و به‌صورت آزمایشی به‌زودی به اجرا درآید. در حوزه واردات در گام اول قرار است کسانی که خودشان به‌صورت قانونی ماین رمزارز انجام داده‌اند، بتوانند با استفاده از «رمزارز خود» شروع به واردات کنند.

احراز کیف پول یا اینکه آیا رمز ارز تولیدی خود واردکننده است یا مبادله‌ای و سوالاتی از این دست، همه قابل‌اثبات و پیگیری هستند. براساس این آیین‌نامه، در گام دوم امکان استفاده از «رمز ارز غیر» نیز در سامانه فراهم خواهد شد. یعنی تولیدکننده مجازی که رمز ارز را ماین کرده است، رمز ارز را در سامانه عرضه می‌کند و واردکننده با تخصیص این ارز، واردات خود را انجام می‌دهد. در فاز سوم هم واردات با استفاده از رمزارز حاصل از صادرات، در این آیین‌نامه دیده شده است، به این منظور چیزی شبیه به سامانه نیما تعریف شده که در آن صادرکننده با عرضه ارز خود در این سامانه رفع تعهد ارزی می‌کند و واردکننده هم میزان ارز موردنیاز خود را تخصیص گرفته و واردات خود را انجام می‌دهد.

بنابراین رفع تعهد ارزی از طریق رمز ارزها در گام سوم اجرایی خواهد شد، به این شکل که فرد در قبال صادرات خود رمز ارز دریافت می‌کند. او باید رمز ارز را یا در یک صرافی اکس چینج داخل ایران یا خارج از ایران تبدیل به ارز فیات کند و با یکی از روش‌های مجاز (یا واردات در برابر صادرات یا به‌شکل ریالی یا عرضه در سامانه نیما) تعهد ارزی خود را رفع کند.

## مزایای ارز دیجیتال برای تجارت



**آرش فروزان علاء ـ کارشناس تجارت بین‌الملل:** جهانی شدن و پیچیدگی روابط سیاسی مبتنی بر اقتصاد، شبکه درهم‌تنیده‌ای از تجارت صنایع مختلف را ایجاد کرده و وابستگی اقتصادی کشورهای مختلف را از طریق توسعه تکنولوژی و رشد حجم و تنوع کالاها و خدمات افزایش داده است. بر کسی هم پوشیده نیست که سیستم‌های پرداخت از مهم‌ترین عوامل موثر در تجارت بین‌المللی محسوب می‌شوند. مطالعات مجمع جهانی اقتصاد نشان می‌دهد کاهش موانع موجود می‌تواند تجارت جهانی و تولید ناخالص داخلی را به‌ترتیب تا ۱۵ و ۵ درصد افزایش دهد. در این صورت، حجم اقتصاد جهانی هم حدود ۳ تریلیون دلار افزایش می‌یابد. به همین خاطر است که کشورهای مختلف به‌دنبال راهکارهایی برای حل مشکلات مذکور و تسهیل صادرات و واردات خود هستند. از سوی دیگر، اگرچه دلار امروزه با اختلاف زیادی همچنان ارز غالب جهانی است، اما شواهد موجود نشان می‌دهد که آینده آن در خطر است که علاوه بر چین، امروز ارزهای دیجیتال نیز یک رقیب اصلی برای رقابت در این کارزار اقتصاد سیاسی محسوب می‌شوند. از طرفی، ارزهای دیجیتال و فناوری زیربنایی آنها، یعنی بلاک‌چین، در چند سال گذشته در سراسر جهان طرفداران زیادی به‌دست آورده و توجه کشورهای مختلف را به خود جلب کرده است.

ایران هم یکی از کشورهایی است که در ماه‌های اخیر به این مسئله توجه داشته است. علیرضا پیمان‌پاک، رئیس سازمان توسعه تجارت، چند روز پیش اعلام کرد که ایران قصد دارد برای تسویه صادرات و واردات خود با کشورهایی مثل چین، روسیه و هند از ارز دیجیتال استفاده کند. طبق گفته‌های او، سازکار استفاده از ارزهای دیجیتال در تجارت بین‌المللی پیاده‌سازی و مرحله اعتبارسنجی تاجران برای استفاده از آن آغاز شده است.

به‌طورکلی، ارزهای دیجیتال می‌توانند باعث افزایش کارآیی و سرعت پرداخت‌های فرامرزی شوند. این در حالی است که تسویه حساب معاملات بین‌المللی از طریق ارزهای فیات، بین یک تا ۵ روز کاری طول می‌کشد. در نتیجه، اگر تاجران ایرانی در صادرات خود از ارزهای دیجیتالی استفاده کنند که به دفتر کل غیرمتمرکز متکی هستند، می‌توانند وجوه خود را در عرض چند ثانیه و در تمام ساعات شبانه‌روز دریافت کنند. علاوه بر این، از دفاتر عمومی ارزهای دیجیتال می‌توان برای به اشتراک گذاشتن تاریخچه مالی و پرداخت‌های دوطرف معامله استفاده کرد. ضمن اینکه تاجران کشورهای مختلف هنگام انجام صادرات و واردات خود با موانعی در زمینه ریسک‌زدایی مواجه می‌شوند و به‌رغم نوسانات نرخ ارزهای دیجیتال، می‌توانند موانع مذکور را کاهش دهند.

البته مهم‌ترین موضوع را می‌توان امنیت در مبادلات و ایمن بودن تسویه‌های مالی دوطرف حساب کرد که قراردادهای هوشمندی همچون شبکه اتریوم یک بستر تمام‌عیار برای توسعه اقتصاد ملی است. حریم خصوصی و امنیت معاملات همیشه یکی از دغدغه‌های مهم کشورها و شرکت‌های مختلف در صادرات و واردات بوده است. از آنجا که ارزهای دیجیتال فناوری امن و پیچیده‌ای دارند، از تراکنش‌های الکترونیکی سنتی امن‌تر هستند و رمزگشایی آنها کار بسیار سختی است.

گفتنی است، نقدینگی بازار ارزهای دیجیتال در سال‌های اخیر به‌شدت افزایش یافته و اگر ایران بخواهد از آنها در صادرات خود استفاده کند، به‌راحتی می‌تواند در صرافی‌های مختلف، پول خود را به یک ارز فیات تبدیل کند. علاوه بر این، ارزهای دیجیتال بسیار مقرون‌به‌صرفه هستند و با هزینه‌ای کم می‌توان وجوه قابل‌توجهی را به آن سوی مرزها ارسال کرد. با این حال، شایان ذکر است که ارزهای دیجیتال نکات منفی هم دارند. برای مثال، از دست دادن داده‌ها ضررهای مالی زیادی ایجاد می‌کند و این امر در مقیاس صادرات و واردات یک کشور می‌تواند تاثیرات غیرقابل‌بازگشتی داشته باشد. علاوه بر این، هرچند این نوع ارزها غیرمتمرکز هستند، توسعه‌دهندگان آنها همچنان می‌توانند جریان و مقدار ارزها و تراکنش‌ها را کنترل کنند. ضمن اینکه برخی از ارزهای دیجیتال را تنها می‌توان با یک یا تعداد محدودی ارز فیات معامله کرد.



در هر حال، همان‌طور که ارزهای دیجیتال و فناوری‌های دفترکل توزیع‌شده آنها مدام در حال تغییر هستند، نقش ارزهای دیجیتال و بلاک‌چین در تجارت بین‌المللی و واردات و صادرات هم در حال تغییر است. آنچه اهمیت دارد، این است که ایران بتواند با برنامه‌ریزی درست، ریسک‌های موجود را به حداقل برساند تا نهایت استفاده را از این فناوری ببرد.

## سخن پایانی

امروزه ارز دیجیتال از راه‌های جدید توسعه تجارت بین‌الملل و تغییر ماهیت دارایی‌های غیرفیزیکی به‌منزله منابع دارای ارزش اقتصادی به‌شمار می‌رود و از گزینه‌های سرمایه‌گذاری و اختراع بزرگی است که به‌طور بالقوه می‌تواند مانند طلا به دارایی خاصی برای ذخیره ثروت تبدیل شود. ارز دیجیتال نقش اساسی در ظرفیت‌سازی در داخل کشور برای مقابله با محدودیت‌های اقتصادی یا رشد تراز تجاری دولت‌ها دارد، زیرا مرز نمی‌شناسد و کاملا در یک فضای مجازی و در بستر دیجیتال فعالیت می‌کند. بر همین اساس در دنیای امروز ورود به بازار ارزهای دیجیتال از ارزش و اهمیت بسیار بالایی برای کشورهای جهان برخوردار است.



## خبری از افزایش نرخ فرآورده‌های گوشتی نیست

محمدرضا معروف‌خانی، رئیس اتحادیه فروشندگان محصولات گوشتی (همبرگر، سوسیس و کالباس) درباره وضعیت بازار این صنف گفت: باتوجه به افزایش نرخی که به‌تازگی اعمال کرده‌ایم، در آینده نزدیک خبری از افزایش نرخ فرآورده‌های گوشتی نیست. چشم‌انداز سال ۱۴۰۲این صنف مانند اصناف دیگر بستگی به توان اقتصادی مردم و قدرت خرید آنها دارد.

وی افزود: در ماه‌های اخیر به‌دلیل افزایش ناگهانی نرخ گوشت و مرغ و همچنین نوسانات صعودی نرخ دلار که باعث افزایش چشمگیر نرخ ادویه‌جات و مواد نگهدارنده وارداتی شد، فرآورده‌های گوشتی اعم از همبرگرهای آماده، سوسیس و کالباس افزایش نرخ داشتند.

به گزارش اتاق اصناف تهران، رئیس اتحادیه فروشندگان محصولات گوشتی (همبرگر، سوسیس و کالباس) تهران گفت: فرآورده‌های گوشتی به‌دلیل افزایش نرخ ادویه و مواد نگهدارنده وارداتی، گران شد و تقاضای آنها رو به کاهش است.

وی افزود: این موج گرانی باعث شد به‌دلیل کم شدن قدرت خرید مردم، فروش صنف هم کاهش یابد و همکاران ما مانند تمام کالاهایی که افزایش نرخ داشتند، افت فروش را تجربه کنند.

معروف‌خانی ادامه داد: البته باید توجه داشته باشیم فرآورده‌های گوشتی به‌دلیل قرار گرفتن در سبد غذایی خانواده‌ها و به‌دلیل گران شدن گوشت هرچند تقاضا کم شده، اما باز هم حالت نرمالی دارد.

### پای حرف اصناف در روزهای آغازین سال ۱۴۰۲

# انتظار برای آینده‌ای مبهم

**سال ۱۴۰۲ آغاز شد؛ سالی با مسئولیت بسیار که باید بار غمگین سال ۱۴۰۱ را با خود ببرد. امیدهای بسیاری برای این سال وجود دارد، اما پس ذهن هر فردی یک «نمی‌شود» هک شده که تمام امیدها را می‌شوید و می‌برد. البته از قدیم گفتند انسان به امید زنده است؛ ما هم به این امید بسنده می‌کنیم تا حداقل نوید سالی خوش را به خود دهیم. سالی که رخت بست و رفت سال خوبی نبود؛ از هیچ بعدی. سالی که گذشت برای اصناف نیز سال خوبی نبود و بسیاری را از نان خوردن انداخت. این در حالی است که قطع زنجیره درآمدی افراد اثرات بسیاری دارد که مهم‌ترین آن از بین رفتن بسیاری از خانواده‌هاست. البته کاری جز انتظار از دست‌مان برنمی‌آید؛ آن‌هم انتظار برای آینده‌ای مبهم! مدت‌هاست که نمی‌توان برای آینده که هیچ، برای یک ساعت بعد هم تصمیم گرفت. صمت در این گزارش پای حرف اصنافی‌ها نشسته تا پیش‌بینی آنها از وضعیت اقتصاد در سال ۱۴۰۲ را جویا شود.**



عکس: آیدا فریدی

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

## سالی که سخت گذشت

سال ۱۴۰۱ با سختی‌های فراوانی همراه بود. در این سال شرایط پیچیده‌ای را در حوزه‌های گوناگون تجربه کردیم؛ از اقتصاد گرفته تا سیاست؛ به‌هر حال گذشت اما سخت! در این شرایط اصناف نیز رنج بسیاری را متحمل شدند، زیرا در هر ماجرایی نخستین زور نصیب کرکره‌های آنها شد تا پایین بیاید. در نتیجه این اقدام منبع درآمدی آنها تخلیه می‌شد؛ بدون توجه به عواقب این مسئله. در هر صورت باید تاکید کنیم سال ۱۴۰۱ سالی سخت بود که گذر از آن «گاو نر می‌خواست و مرد کهن»؛ اما به هر حال و احوالی که می‌شد، گذشت. در ادامه این روند سال ۱۴۰۲ نیز در حالی آغاز شد که کارگران ناامید از افزایش مطلوب دستمزد به فکر تامین معیشت خود هستند. سفره‌هایی که در سال گذشته کوچک شد، با تعیین رقم افزایش دستمزد سال جدید کوچک‌تر شد و کارگران را ناامید کرد. حال با دستمزدهایی که چنگی به دل نمی‌زند و اجناسی که هر روز گام بلندتری به سمت گرانی برمی‌دارند با سیلی از افرادی مواجهیم که هاج و واج به آینده‌ای مبهم خیره شده‌اند. در این بین اصناف که از سال گذشته دل خوشی نداشتند در انتظار وضعیت جدید هستند تا شاید معجزه‌ای رخ دهد و اوضاع آنها بهتر شود.

## چراغ روشن‌تری را می‌بینم



**قاسم نوده‌فراهانی، رئیس اتاق اصناف ایران:**

در سال ۱۴۰۲ برای اصناف چراغ روشن‌تری می‌بینیم، زیرا تغییراتی در راه است. باتوجه به پیگیری‌های صورت‌گرفته برای رفع مشکلات اصناف و بهبود وضعیت اقتصادی در سال جاری وضعیت اصناف بهتر خواهد شد و کسب‌وکارها رونق خواهد گرفت. هرگز نباید فراموش کرد که این مردم، مردم بسیار خوبی هستند و در مقابل انتظار دارند مسئولان نیز به آنها احترام بگذارند و گوش شنوایی برای مشکلات آنها داشته باشند. اتاق اصناف ایران تمام تلاش خود را برای بهبود شرایط اصناف در سال جدید خواهد کرد. ظرفیت‌های کشور ما بسیار بی‌نظیر است و ما هیچ کمبودی نخواهیم داشت. امیدواریم نرخ ارز ثابت شود تا بتوانیم برنامه‌ریزی دقیق‌تری داشته باشیم. در زمینه قدرت خرید مردم نیز در سال ۱۴۰۲ وضعیت بهتری را شاهد خواهیم بود.

## هیچ چیزی قابل پیش‌بینی نیست



**اکبر پازوکی، رئیس اتحادیه فروشندگان لوازم خانگی تهران:**

فقط می‌توانم بگویم هیچ چیزی قابل‌پیش‌بینی نیست و نمی‌توان برنامه‌ریزی خاصی کرد. وضعیت بازار به شیوه مدیریت ازسوی دولت، نرخ ارز و مواد اولیه برمی‌گردد.

تنها در شرایطی می‌توان پیش‌بینی درستی داشت که دولت اعلام کند نرخ ارز در ۶ ماه اول سال ثابت است و می‌توان به‌راحتی به مواد اولیه دست پیدا کرد. همچنین دولت اعلام کند به‌علت ثبات نرخ ارز و مواد اولیه هیچ شرکتی حق افزایش نرخ محصول برای سال آینده را ندارد.

هر سال با افزایش حقوق کارگران چند درصد به نرخ اجناس افزوده می‌شد، اما در ۲ سال اخیر دیگر روال غیرعادی است. هنگامی که هیچ یک از راهکارهای یادشده اجرایی نمی‌شود، نمی‌توان تصمیم درستی گرفت.

در سال گذشته ۹۰ درصد مردم به تعمیر لوازم خانگی قبلی خود روی آوردند و افرادی هم که برای جهیزیه خرید می‌کنند اغلب به‌صورت اقساط این کالاها را تهیه می‌کنند و اگر توان مالی بهتری داشته باشند، به بازار لوازم خانگی هم مراجعه می‌کنند و برخی از کالاها را به‌صورت نقدی برمی‌دارند.

## سال خوبی را نمی‌بینم



**ابوالفضل رجب‌زاده، رئیس اتحادیه خشکشویی و لباسشویی تهران:**

سال ۱۴۰۲ را برای هم‌صنفان خود خوب نمی‌بینم، این در حالی است که در سال گذشته نیز شاهد کاهش ۳۵ درصدی تقاضا بوده‌ایم. البته این رقم در سال ۱۴۰۲ بیشتر هم می‌شود.

وقتی در سال ۱۴۰۲ با افزایش ۴۰ درصدی هزینه حمل‌ونقل عمومی روبه‌رو هستیم، صنف ما نیز با افزایش هزینه‌ها قطعا دچار افزایش نرخ خواهد داشت.

در واقع هر اندازه که تورم افزایش یابد، هزینه‌های مردم نیز افزایشی می‌شود؛ در نتیجه تقاضا از صنف ما کمتر می‌شود، زیرا مردم طبیعتا اولویت خود را تامین معیشت قرار می‌دهند، نه شستن لباس.

هنگامی که دخل‌وخرج جور در نمی‌آید ما مجبور به افزایش نرخ هستیم؛ هرچند همین افزایش نرخ‌هال نیز کفاف هزینه‌ها را نمی‌دهد.

## تعطیلی برخی از واحدهای صنفی



**غلامحسین شیرازی، رئیس اتحادیه فروشندگان دل و جگر و قلوه:**

در سال ۱۴۰۲ نمی‌توان برای محصولات مربوط به صنف ما نرخ خاصی را تعیین کرد زیرا این محصولات بسیار دچار نوسانات قیمتی می‌شود؛ به‌گونه‌ای که به‌محض اینکه کشتار دام کم شود، شاهد افزایش نرخ خواهیم بود. البته خود اتحادیه نیز نمی‌تواند نرخ مشخصی را تعیین کند؛ در نتیجه به‌دلیل نوسانات بسیاری که در بازار وجود دارد، تعیین نرخ را برعهده صاحبان واحدها گذاشتیم، چون نمی‌شود هر روز یک نرخ را به آنها اعلام کرد. تقاضا در سال گذشته روندی کاهشی داشت که در نتیجه آن شاهد بسته شدن بسیاری از واحدهای صنفی بوده‌ایم.

قطعا در سال ۱۴۰۲ نیز با تعطیلی برخی از واحدهای صنفی روبه‌رو خواهیم شد، زیرا هزینه‌ها روندی افزایشی را طی می‌کند.

> اگر نرخ ارز روند ریزشی داشته باشد، بازار افزایش نرخ آنچنانی نخواهد داشت؛ در غیر این صورت قطعا دچار تغییر نرخ خواهیم شد

## همه چیز به دلار وابسته است



**ناصر اقبالی، رئیس اتحادیه رنگ‌فروشان تهران:**

نرخ دلار به یکباره در پایان سال ۱۴۰۱ افزایش یافت؛ به‌طوری که هر لحظه شاهد یک نرخ جدید در بازار بودیم، اما به‌مرور با کاهش نرخ ارز روبه‌رو شدیم که در نتیجه همین روند کاهشی، می‌توانیم امیدوار باشیم قیمت‌ها ثابت بماند، این در حالی است که هر سال با افزایش حقوق کارگران، واحدهای تولیدی افزایش نرخ را برای محصولات خود لحاظ می‌کنند. صنف ما در حوزه رنگ‌های ساختمانی در رکود است اما در حوزه رنگ‌های صنعتی و خودرو وضعیت مطلوبی داریم.

در کل اگر نرخ ارز روند ریزشی داشته باشد، بازار افزایش نرخ آنچنانی نخواهد داشت؛ در غیر این صورت قطعا دچار تغییر نرخ خواهیم شد. در نتیجه همه‌چیز به نرخ ارز بستگی دارد.

## افزایش قیمت نداریم



**شاهرخ محمدزاده، رئیس جامعه مهمانپذیران استان تهران:**

باتوجه به تغییرات نرخ لحظه‌ای مشخص نیست در آینده چه پیش می‌آید، اما ما همیشه دید روشنی نسبت به آینده داریم. سعی ما بر این است که افزایش قیمتی در سال ۱۴۰۲ نداشته باشیم تا مردم بتوانند باوجود این هزینه‌های سنگین اوقات خوشی را بگذرانند. متاسفانه شرایط اقتصادی مردم به گونه‌ای شده که تمایل مردم به سفر کاهش پیدا کرده است. همچنین برای هم‌صنفان ما هزینه تهیه مواد شوینده، ملحفه، یخچال و تلویزیون افزایش چشمگیری پیدا کرده است.

## کسی می‌داند فردا چه اتفاقی می‌افتد؟



**علی‌اکبر ملک‌زاده، رئیس اتحادیه سنگ‌بر و سنگ‌تراش تهران:**

آیا کسی می‌داند فردا چه اتفاقی می‌افتد؟ هر روز بازار یک بازی جدید رو می‌کند.

با افزایش مداوم نرخ تورم، اصلا نمی‌توان صحبتی در قالب پیش‌بینی آینده کرد. موضوع این است که مشکل اساسی ما با دولت است. با افزایش هزینه‌هایی مانند عوارض، قبوض آب و برق و مالیات و... در نهایت ما نیز برای تامین هزینه‌ها مجبور به افزایش نرخ هستیم.

در کل این دولت است که باید یک سرمشق درست به ما بدهد تا ما نیز بتوانیم روش‌های درستی را به‌کار بگیریم. متاسفانه آن زمان که بازار مناسب بود به‌قدری سنگ‌های چینی وارد کشور شده که انبارهای سنگ مملو از سنگ‌های چینی است و این روزها که کشور نیاز به درآمد ارزی دارد و باید سنگ را صادرات کنیم مشکلات گوناگونی پیش پای صادرکنندگان وجود دارد.

صنف سنگ‌بر و سنگ‌تراش با صنعت ساختمان در ارتباط کامل قرار دارد و اکنون به‌دلیل اینکه ساخت‌وساز مسکن در رکود قرار دارد، صنف سنگ‌فروشان نیز با مشکل مواجه است.

## حاکمیت رکود شدید بر بازار



**رضا کنگری، رئیس اتحادیه بنکداران مواد غذایی تهران:**

باتوجه به نوسانات ارزی که در سال گذشته تجربه کردیم، رکود شدیدی بر بازار حاکم است و ازسوی دیگر وصول مالیات به بسیاری از اصناف فشار مضاعفی را وارد کرده است. اصناف به‌دلیل رکودی که بر بازار حاکم بود شرایط سختی را پشت سر گذاشتند؛ به‌گونه‌ای که بخشی از آنها در سال ۱۴۰۲ تصمیم به تعطیلی واحد صنفی خود گرفتند.

## مردم اولویت‌های مهم‌تری دارند



**علیرضا عباسی، رئیس اتحادیه درودگران و مبلسازان تهران:**

متاسفانه به‌دلیل افزایش نرخ ارز و چالشی که برای تهیه مواد اولیه داریم، نمی‌توان پیش‌بینی خوبی برای واحدهای صنفی داشت. تاکنون هم بسیاری از واحدهای تولیدی ما مجبور به تعطیلی شدند.

همچنین به‌دلیل افزایش هزینه‌ها مردم اولویت‌های مهم‌تری دارند که خرید مبلمان جایی در آن ندارد.

## سخن پایانی

با توجه به تلاطم‌های شدیدی که در سال ۱۴۰۱ آن را تجربه کردیم، پیش‌بینی وضعیت سال ۱۴۰۲ کاری دشوار است که هیچ آینده‌بینی نیز از پس آن برنمی‌آید.

در یک کلام بهتر است همه‌چیز را به سرنوشت سپرد؛ سرنوشتی هرچند مبهم!

گپ و گفت

## سال سخت ۱۴۰۱ برای پیک‌های موتوری

**کیمیا ملکی:** یکی از رایج‌ترین مشاغل در کشور به‌ویژه در پایتخت شغل پیک موتوری است که اقشار زیادی به‌صورت پاره‌وقت یا تمام‌وقت به آن مشغول هستند. افزایش ترافیک در شهرهای بزرگ، حمل‌ونقل با وسایل نقلیه را تا حدودی سخت و طاقت‌فرسا کرده است. در این میان، به‌نظر می‌رسد وجود وسیله نقلیه سبک و کوچک که از آسیب معطل ماندن در ترافیک سنگین در امان باشد و بسیاری از مشکلات ناشی از کمبود زمان را برطرف کند و به‌سرعت ما را به مقصد برساند، کاملا ضروری و مفید است. البته پیک‌های موتوری همواره در معرض خطرات جانی و آسیب‌های بدنی هستند.



برای بررسی بیشتر وضعیت صنف پیک‌های موتوری صمت به گپ‌وگفت با داوود محمدی، رئیس اتحادیه حمل‌ونقل بار سبک شهری و پیک موتوری تهران پرداخت. چندی است صمت در این ستون به بررسی مشکلات اصناف یا مردم می‌پردازد و درباره آن با اعضای اتحادیه مربوطه گفت‌وگوی کوتاهی دارد. صفحه بازار و اصناف صمت آماده دریافت نظرات فعالان صنفی و انعکاس مشکلات شهروندان است.

**چالش‌های صنف پیک‌های موتوری چیست؟**

در صنف ما چالش و مشکلات عدیده‌ای وجود دارد که عمده‌ترین آن موازی‌کاری‌های شهرداری است. حداقل در سال‌های اخیر که بنده در این صنف هستم، ما نتوانستیم با مشکلات شهرداری کنار بیاییم. قانون نظام صنفی وجود دارد که اصناف باید بر محور آن باشند. متاسفانه شهرداری از ماده قانونی ۳۷ و ۳۸ راهنمایی و رانندگی مبنی بر اینکه باید عبور و مرور در سطح شهر کنترل شود، استفاده می‌کند. به‌طور مثال شما اگر طلافروش را در نظر بگیرید، یک پروانه صنفی بیشتر ندارد، اما صنف ما از چند جهت باید پروانه داشته باشد. پروانه کسب، پروانه فعالیت، پروانه اشتغال، صدور باربرگ و عوارض‌های منتهی به طرح ترافیک موارد موردنیاز برای فعالیت در صنف ما است که هزینه‌های کمرشکنی را برای صنف ما بر جای گذاشته است.

**در حال حاضر از وضعیت موجود چه انتقاداتی دارید؟**

بنده از اصحاب رسانه تشکر می‌کنم که صدای ما شدند و مشکلات را به گوش مسئولان می‌رساندند؛ حتی باوجود اینکه برخی از مسئولان ما گوش شنوایی برای شنیدن مشکلات ندارند. هدف ما ایجاد نشاط در سطح جامعه و از بین رفتن نارضایتی است که کار سختی نیست. متاسفانه زمان انتخابات در عرصه‌های مختلف قول‌هایی داده می‌شود، اما بعد از موفقیت این قول‌ها فراموش می‌شود. پیشنهاد ما این است که مسئولان بعد از رأی آوردن هم سری به فیلم‌های مناظرات خود بزنند؛ شاید حرف‌های‌شان را به یاد بیاورند.

**وضعیت در سال ۱۴۰۱ برای صنف شما چطور بود؟**

سال ۱۴۰۱ سال خیلی سختی برای تمام مردم، همچنین صنف بنده بود. به‌جرات می‌توان گفت ۵۰ درصد هم‌صنفی‌های من، از صنف ما رفتند و چالش و معضلات شدیدی که توسط شهرداری ایجاد شده بود را تجربه کردند.

در حوزه بار و کالا سازمان حمل‌ونقل ترافیک صنف ما را تحت فشار شدید قرار داد. برخی کارها بی‌حساب‌وکتاب انجام می‌شود که نظم شهری را بر هم می‌زند. در حوزه حمل‌ونقل ما تصادفاتی را شاهدیم که دلیل آن ذهن به‌هم ریخته رانندگانی است که توسط نمایندگان شهرداری اذیت شده‌اند.

**مشکل اصلی پیک‌های موتوری چیست؟**

مهم‌ترین مشکل پیک‌های موتوری نداشتن امنیت شغلی است، زیرا هنوز این حوزه ساماندهی نشده است؛ یعنی به‌عنوان یک گروه شغلی شناخته نشده‌اند و زیرپوشش بیمه تامین اجتماعی قرار نگرفته‌اند و باوجود کار پرخطری که دارند هیچ نهادی سلامت و مستمری دوره بازنشستگی آنها را تضمین نکرده است. البته ما برای رفع این مشکل چندین بار با تامین اجتماعی نامه‌نگاری کرده‌ایم، اما متاسفانه هیچ توجهی به آنها نشده است.

یادداشت

## وضعیت رکودی در بازار ملک



محمد علیزاده
کارشناس بازار مسکن

قـوه مجریه با انجـام اقداماتی قادر به کنترل قیمت‌هـا در بـازار مسـکن اسـت. پیگیـری اموری نظیر مالیات بر عایدی سـرمایه، مالیات واحدهـای لوکس و مالیـات خانه‌های خالی، از جمله این اقدامات محسـوب می‌شوند. بر طبق نظر مشـاوران املاک، تعداد مشـتریان در بازار مسکن قابل‌قیاس با فروشندگان نیست. از سوی دیگـر، تعداد معاملات ملک نسـبت به ماه‌های گذشته، کاهشـی بوده و اندک خریدوفروش‌ها هم در نرخ‌هـای غیرمتعارف انجام می‌شـوند، به‌این‌ترتیب که خریدار با استفاده از پول حاصل از فروش خانه خود به‌سـختی می‌تواند اقدام به خرید آپارتمانی بزرگ‌تر کند. در شرایط حاضر، زمانـی که نرخ دلار بالا می‌رود، نرخ مسـکن با افزایش مواجه می‌شـود؛ به این دلیل که ارزش آن براسـاس ارز داخلی حسـاب می‌شـود. این شرایط باعث شده تا بازار در ناپایدارترین شرایط خود باشـد. علاوه بر اینها رشد وضعیت رکودی در بازار، تمایل به خرید مسـکن در میان اقشار مختلف را کاهـش داده و به‌عبارت‌دیگر، نرخ‌ها در بازار مسکن، به قیمت‌های ناپایدار بدل شده است. بازار مسکن بازاری است که براساس عرف جامعه، همیشه قیمتی در بازارهای دارایی نظیر بازار ارز را به خود اختصاص می‌دهد.

در رابطه با طرح دولتی مسـکن از همان ابتدا گفته می‌شـد که باتوجه به اینکه بیش از نیمی از هزینه خانوار صرف مسـکن می‌شـود، زمین رایگان توسط دولت به مردم داده شود تا در این زمین‌ها ساخت‌وسـاز کننـد. در ابتدا مردم فکر می‌کردند که با طرح نهضت ملی مسکن صاحب خانه می‌شوند، اما با مشخص شدن جزئیات آن، متوجه شدند که مهمان جیب خودشان هستند و خبـری از اقدام ویژه‌ای برای خانه‌دار شـدن، در این طرح نیسـت. در ابتـدای ثبت‌نام برای خانه‌دار شدن، پرسـش رایج این بود که هزینه یک واحد مسـکونی در طرح نهضت ملی چقدر خواهـد بـود؟ در این‌باره مشـخص شـد که با ثبت‌نام و پس از تایید شـرایط متقاضیان برای دریافت مسـکن ملی، باید با پیشـرفت فیزیکی کار، مرحله‌به‌مرحلـه هزینه آن را واریز کنند تا کار پیش رود، پس حتی هزینه آن هم مشخص نبود. به‌نظر می‌رسد دولت باید درباره این طرح تجدیدنظـر کنـد و بیش از این بـه مردم وعده ندهد و شکست این طرح را اعلام کند. این طرح بیشتر در حد حرف مانده است و به‌نظر نمی‌رسد دولـت برای آن اقدام قابل‌توجهی کرده باشـد. رئیس دولت سـیزدهم بعـد از انتخابات گفتند که طرح نهضت ملی مسکن از قبل برنامه‌ریزی و به‌زودی اجرا می‌شـود، اما شـاهد این هستیم که بعد از گذشـت مدت طولانی هنوز فعالیتی انجام نگرفته است. از یاد نبریم که وظیفه دولت خانه‌دار کردن قشـر متوسط جامعه در راستای ایجاد رفاه حداقلی اسـت و برای دولت استفاده از بازار مسکن به‌عنوان یک بازار درآمدی صحیح نیست. اگر دولت بتواند ابزار کنترلی مناسبی را در بازار به کار گیرد، به‌راحتی می‌تواند این قشر را خانـه‌دار کند و درعین‌حال به یک موازنه نرخ و عرضه و تقاضا در حوزه ساخت‌وسـاز برسـد. زیرسـاخت‌های طرح نهضت ملی مسکن برای سازنده توجیه اقتصادی ندارد تا سرمایه‌گذاران ساخت این خانه‌ها را در دست بگیرند. به‌تازگی هزینه‌های سـاخت مسکن بسیار افزایش یافته است که باعث شده سازنده رغبتی برای ساخت نداشـته باشـد. به‌نظر می‌رسد سـرمایه‌گذار با قیمت‌هایـی کـه در مصالح سـاختمانی وجود دارد، اقدام به ساخت نکند، به این دلیل که آنها نمی‌توانند با کیفیت پایین خانه به‌دسـت مردم بسپارند. اوایل دولت که قیمت‌ها مناسب‌تر بود، حتی برای سـرمایه‌گذار هم سـاخت این طرح توجیه اقتصادی نداشت، در زمان حال که دیگر جای خود دارد. به‌نظر می‌رسـد این طرح از اول شکسـت خورده و ممکن اسـت به سرنوشـت مسـکن مهر دچار شود. قیمت آپارتمان به‌دلیل گران شدن مصالح ساختمانی، پروانه‌های کسب و هزینه‌های شـهرداری افزایش نرخ پیدا کرد و نرخ خانه‌های ویلایی تغییری نداشت، اما به‌نظر می‌رسـد خانه‌های ویلایی به‌زودی دستخوش تغییر نرخ شـوند و نسـبت بـه آپارتمان تغییر قیمـت دهند. احتمـال دارد در سـال ۱۴۰۲، بـاز هم جهش نرخ مسـکن را تجربه کنیم. این موضوع در اجاره مسـکن هم تاثیرگذار اسـت و افزایش خواهد داشـت. در گذشته، قراردادهای اجاره، ۲سـاله و بیشـتر هم منعقد می‌شد، اما به‌تازگـی این اتفـاق رخ نمی‌دهد و مالکان تنها یک سال با مستاجر قرارداد می‌بندند، زیرا در هر سال شاهد افزایش نرخ اجاره‌ها هستیم.

## ضرورت رفع تهدید فرونشست در پهنه‌های فرسوده

عضو هیات‌علمی مرکز تحقیقات راه، مسـکن و شهرسـازی با اعلام اینکه ۸۶ هزار هکتار بافت فرسـوده، غیررسمی و سکونتگاه غیررسمی در معرض تهدید فرونشسـت زمین قرار دارد، از ضرورت رفع تهدیدهای فرونشست در اسـتان‌های اصفهان، یزد، کرمان، خراسـان‌رضوی، آذربایجان‌شرقی و تهران خبر داد. علی بیت‌اللهی در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسـازی درباره مساحت فرونشسـت زمین در بافت‌های فرسوده، تاریخی و همچنین سـکونتگاه‌های غیررسـمی به ارائه آمار پرداخت و گفت: در مجموع بیش از ۸۶ هزار هکتار از مجموع بافت‌های فرسوده، غیررسمی و تاریخی شهری در پهنه‌های فرونشست زمین در استان‌های مختلف کشور قرار گرفته است.

رئیس بخش زلزله مرکز تحقیقات راه، مسـکن و شهرسـازی توضیح داد: براسـاس داده‌های موجود از مجموع نزدیـک به ۸۸هزار و ۶۵۰ هکتار بافت فرسـوده شهری، نزدیک به ۴۱ هزار و ۲۰۰ هزار هکتار که حدود ۴۷ درصد اسـت، در معرض خطر فرونشسـت زمین هسـتند. عضو هیات علمی مرکز تحقیقات راه، مسـکن و شهرسازی، اسـتان اصفهان را وسیع‌ترین استان از نظر پهنه‌های بافت فرسـوده در معرض خطر فرونشسـت زمین برشـمرد و افزود: استان‌های یزد، خراسان‌رضوی، کرمان و آذربایجان‌شرقی از نظر بافت فرسـوده شهری در مراحل بعدی هسـتند. بیت‌اللهی تصریح کرد: بافت‌های فرسـوده نیز به‌دلیل ماهیت آنها، آسـیب‌پذیری نسـبی بالاتری را در مقابل فرونشست زمین و نیز زلزله دارا هستند. توجه به بافت‌های فرسوده شهری، یکی از اولویت‌های اساسی کشـور در ارتقای تاب‌آوری در مقابل فرونشست زمین خواهد بود. وی درباره سـکونتگاه‌های غیررسـمی شـهری و مساحت آن بافت‌ها نیز توضیح داد: از حدود ۵۸ هزار هکتار بافت غیررسـمی شهری حـدود ۲۹ هزار هکتـار آن، معادل ۵۰ درصد در معرض خطر فرونشسـت زمین قرار دارند.

### وضعیت بازار مسکن در سال ۱۴۰۲ از نگاه کارشناسان:

# سالی که نکوست از بهارش پیداست

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

**پیش‌بینی نرخ مسکن همیشه یکی از جذاب‌ترین و جالب‌ترین پیش‌بینی‌ها در حوزه اقتصادی بوده است. در واقع افراد زیادی تمایل دارند که بتوانند از قبل نرخ مسکن را پیش‌بینی کنند. در ابتدای سـال ۱۴۰۱ یعنی نیمه اول سـال گذشته، به‌دلیل ثبات نسبی دلار و تورم، افزایش قیمتی که در حوزه مسـکن وجود داشـت، کمتر از تورم سـایر کالاها بود، اما در نیمه دوم سال ۱۴۰۱ با افزایـش نـرخ دلار و کاهـش ارزش ریال و همچنین در راسـتای افزایش تورم، نرخ مسـکن نیز افزایش پیدا کرد.**

**البته کارشناسان و متخصصان زیادی اذعان دارند که هنوز آثار افزایش نرخ دلار و تورم ناشی از آن به مسـکن نرسیده است. هیچ قطعیتی درباره پیش‌بینی نرخ کالا و همچنین دیگر عناصر اقتصادی وجود ندارد. کارشناسـان و متخصصان تلاش می‌کنند با بررسـی آیتم‌ها و فاکتورهای مهـم و تاثیرگذار روی نرخ مسـکن بتوانند یک پیش‌بینی حـدودی از افزایش و کاهش نرخ آن داشـته باشند. در شرایط فعلی باتوجه به ریسـک‌های مختلف حاکم در اقتصاد، پیش‌بینی، کار دشـواری است، اما آن چیزی که می‌شود پیش‌بینی کرد، این است که نرخ بازار مسکن می‌تواند در حدود نرخ تورم عمومی حالا کمی کمتر یا بیشـتر حرکت کند و اگر با ریزش بیشـتر نرخ ارز مواجه شـویم، به‌طورقطع بازار هم از نظر تعداد معاملات و هم از نظر قیمت‌ها به رکود کشـیده خواهد شد. صمت در این گزارش آینده بازار مسکن را در سال ۱۴۰۲ از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.**



عکس: صمت

به‌احتمال‌زیاد رشـد نرخ در بازار مسـکن تا ماه خـرداد به ۴۰ درصد خواهد رسید که دلیل آن تصمیمات و سیاست‌های بانک مرکزی است

## شیب تند تورم مسکن در سال ۱۴۰۲

معمولا هدف قشرهای مختلف مردم از خریدوفروش در بازار مسـکن، تلفیقی از رفع نیاز و سرمایه‌گذاری اسـت. مسـکن، از جمله بازارهای جذابی اسـت که توانسـته طی سـال‌های گذشـته بخـش اعظمی از سرمایه افراد را به خود جذب کند.

گرچه سوددهی بالای مسکن در چندساله اخیر به این مسـئله دامن زده، اما در طول زمان، تمایل افراد نسـبت به سـرمایه‌گذاری در این بازار، با فراز و فرود همراه بوده اسـت. وضعیت اقتصـادی، مقدار درآمد، حجم ساخت‌وسـاز، نرخ تورم و دلار به همراه مسائل دیگر، بـر رکود و رونق بازار مسـکن تاثیر می‌گذارد. از این‌رو، مردم مشـتاق هسـتند تا درباره پیش‌بینی نرخ مسـکن در ماه‌های آینده بیشـتر بدانند تا بهتر بتوانند برای پول و سـرمایه خـود برنامه‌ریزی کنند. برای آنکه دید بهتری از بازار مسـکن داشـته باشید، باید با جوانب مختلف این بخش آشـنایی پیدا کنید. کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند که در ابتدای امسال، تعـداد معاملات افـت کند و تعـداد معاملات که در سـال گذشـته به بیش از ۱۰ هزار عدد رسـیده بود، دیگر تکرار نشـود. در حال حاضر، باتوجه به نوسانات نرخ دلار، پیش‌بینی نرخ مسـکن در سـال ۱۴۰۲ از سوی بسیاری کارشناسـان، افزایشی است؛ اما برخی کارشناسـان نیز نظرات متفاوتی دارند. براساس نظر آنها، نرخ مسکن بیش از اندازه افزایش یافته و به‌دلیل چسبندگی قیمت‌ها کاهش نخواهد داشت و در نتیجه قیمت‌ها درجا زده تا تورم و سـایر بازارها به‌تدریج به آن برسند. براسـاس گفته‌های سازندگان ساختمان، تورم ماهانه پیش‌بینی قیمت مسـکن در سال ۱۴۰۲ به‌صورت رسـمی، در حدود ۱۴ درصـد خواهد بود؛ امـا آنچه در نرخ مسـکن در سـال ۱۴۰۱ باتوجه به متغیرهای مختلف نرخ مسـکن تجربه کردیم، امسال میزان تورم ملکی غیررسـمی ۳۰ تا ۳۵ درصد است؛ بنابراین همان‌طور که مشاوران املاک در سطح شهر می‌گویند؛ این احتمال وجود دارد که این افزایش نرخ در سال آینده، بیش از تورم اعلامی ۳۰ تا ۳۵ درصد، غیررسمی باشد.

## قیمت مسکن بالا می‌رود؟



پیمان مولوی، کارشـناس اقتصـاد و بازارهای مالی در رابطه با پیش‌بینی بازار مسـکن در سال ۱۴۰۲ به صمت گفـت: انتظار می‌رود تا خرداد سـال ۱۴۰۲ نرخ مسـکن به‌طورمتوسـط ۴۰ درصد افزایش یابـد، علت این افزایش نرخ هم عامل تورم خواهد بود. نباید در دام استدلال‌هایی نظیر اینکه علت افزایش نرخ مسـکن، بالا رفتن نرخ دلار اسـت، افتاد. بلکه علت اصلی افزایش و رشـد قیمت‌ها در بازار مسـکن، خـودرو و دلار، به‌تمامی نرخ تـورم بوده و هست.

این کارشـناس اقتصاد گفت: متوسـط نرخ مسـکن در تهران در آخرین گزارش‌ها چیـزی در حدود ۵۵ میلیون تومان بوده اسـت. البته شاید فروردین امسال در این بازار رشد نداشته باشـیم، اما این معجزه بانک مرکزی نیست! در واقـع بـازار در این بـازه زمانی، به‌دلیـل تعطیلی عید نوروز در خواب اسـت. به‌احتمال‌زیاد، رشد بازار مسکن تا خرداد به ۴۰ درصد خواهد رسید، دلیل آن‌هم، تصمیمات و سیاسـت‌های بانک مرکزی اسـت که بازاری را محدود می‌کند و تقاضا را به‌سمت بازاری دیگر می‌برد.

مولوی اظهار کرد: تورم عامل رشد این بازار است؛ اینکه بگوییم دلار بالا رفت، دلیل گرانی مسـکن نمی‌شـود. در واقع عامل رشـد ملک و همه بازارها تورم است! در دی و بهمن سال گذشته ۵ درصد و در اسفند بیش از ۵ درصد، رشد نرخ مسـکن را تجربه کردیم؛ اما بازار مسکن بازاری عادلانه است و کسی نمی‌تواند تصمیمات جدید و عجیب بـرای این بازار بگیرد. از طرفی مشـاهده شـد که مالیات بـر خانه‌های لوکس نیز در نهایت تصویب نشـد، زیرا این بازار تحت تسلط درنمی‌آید. اگر فردی سرمایه برای خرید مسکن دارد، بهتر است نخستین خانه را هرجا که توانست بخـرد، چون با این روند هر روز از خانه‌دار شـدن بیشـتر فاصله می‌گیریم.

**بازار اجاره به کدام سو می‌رود؟**

ایـن کارشـناس بازارهای مالـی درباره وضعیـت بازار اجـاره اظهار کرد: اینکه می‌گویند نـرخ اجاره نباید بیش از ۲۵ درصـد افزایش یابد، امکان‌پذیر نیسـت. همین‌که سیاسـت‌گذار نقدینگی را رشد ندهد و به بالای ۳۶ درصد نرساند، کافی است و نیازی به این تصمیم‌ها نیست.

مولوی اظهار کرد: بازار املاک برای خیلی از افراد منبع درآمد است و از آن برای حفظ ارزش دارایی خود استفاده می‌کنند. در واقـع دولت نمی‌تواند این بـازار را به‌صورت دستوری کنترل کند. برای مثال، در اتریش بعـد از جنگ جهانی اول، رویکرد سوسیالیسـم حاکم بـود و دولـت اجازه نـداد هیچ فردی اجاره را بـالا ببرد؛ نتیجه این شـد که سـال‌های بعد، بازار مسکن در وین با مشکل مواجه شد و کسی برای سـرمایه‌گذاری وارد بازار مسکن نمی‌شد.

وی در پایـان گفت: باید پذیرفت مشـکل جای دیگری اسـت و اثر خود را در بازارها نشان می‌دهد. در هر صورت، سرمایه‌گذاری در بازار مسـکن بازده خوبی دارد. رهن در این بازار به‌معنای بازده و به‌طورکلی سـرمایه‌گذاری ۵۰ تا ۶۰ درصدی در این بازار به‌صرفه است.

در شرایط فعلی تنها می‌توانیم عرضه را زیاد کنیم تا عرضه و تقاضا در بازار مسکن به هم نزدیک شوند

## راهکار کاهش تورم در بخش مسکن



ایرج رهبر، رئیس هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سازان اسـتان تهران به صمت گفت: رشـد نـرخ دلار در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱ این نگرانی را ایجاد کرد که شـرایط اقتصادی در سـال ۱۴۰۲ ممکن است، بهبود پیدا نکند. این وضعیت امکان دارد برای همه بخش‌ها رخ دهد. در این میان، مسکن که لکوموتیو اقتصاد کشـور و پیشـران اشـتغالزایی به‌حسـاب می‌آید، به تبعیت از تورم ممکن اسـت تاثیرات شـدیدتری را نشان دهد که دولت باید فکر ویژه‌ای برای این بخش کند.

رهبر درباره راهکار کاهش تورم در بخش مسـکن بیان کرد: بخش مسکن بـه مدیریت ویژه نیاز دارد. در ایـن زمینه، مصوباتی مانند طرح نهضت ملی مسـکن که در راستای افزایش تولید مسـکن بوده، مصوبه خوبی است و ما هرچقدر بتوانیم مسکن تولید کنیم و عرضه را افزایش دهیم، به ثبات بیشتر بازار مسکن کمک کرده‌ایم.

**ضرورت افزایش تسهیلات بانکی**

رئیس هیات‌مدیره انجمن انبوه‌سـازان اسـتان تهران ادامه داد: در شرایط فعلی تنها می‌توانیم عرضه را زیاد کنیم تا عرضه و تقاضا در بازار مسـکن به هم نزدیک شـوند. چنانچه بتوانیم به این کار سـرعت دهیم، می‌توانیم بازار مسـکن را کنترل کنیم، اما متاسـفانه از برنامه‌ریزی‌ها عقب هسـتیم و در حالی که باید ۴ میلیون واحد مسـکونی را طبق مصوبات موجود در ۴ سال بسـازیم، اما نیمی از زمان ازدست‌رفته و هنوز حتی در حد ۵۰۰ هزار واحد هم نساخته‌ایم.

رهبر افزود: از طرف دیگر، باید تولید را با اعطای تسـهیلات بانکی افزایش دهیم، اما این موضوع نیز با کارشـکنی روبه‌رو شده است. در بحث مشارکت در سـاخت نیز، تاکید می‌شود که از سرمایه بخش خصوصی استفاده کنیم، امـا این موضوع هم تاکنون به‌کندی پیش رفته اسـت. بـرای همین، اینها مشکلات اساسی بخش مسکن و خیلی نگران‌کننده است.

## دلایل افزایش قیمت مسکن

در ادامه این گزارش، صمت برای روشـن شـدن سرنوشـت بازار مسکن به سـراغ مشاوران املاک شـهر تهران رفته است تا از تجربه این افراد برای پیش‌بینـی نرخ ملک در سـال ۱۴۰۲ اسـتفاده کند و رونـد معاملات را با جزئیات بیشتری موردنقد و بررسی قرار دهد.

**دلار عامل اصلی ناآرامی‌های بازار مسکن**

یک مشاور املاک در منطقه ۱۰ با بیان اینکه بازار در سال ۱۴۰۱ افزایش بسـیاری را تجربـه کرد به صمت گفـت: تجربه نشـان داده که وقتی نرخ مسـکن به یک سقفی می‌رسـد، باید متوقف شود، اما این اتفاق تاکنون رخ نداده است.

در حـال حاضر در بازار فروشـنده‌ای وجـود ندارد، زیرا بیشـتر مالکان امیدوار هسـتند که قیمت‌ها در سـال ۱۴۰۲ افزایش پیـدا کنند، ازاین‌رو ترجیـح می‌دهند صبر کنند و دسـت به معامله نزنند. این مشـاور املاک افزایـش قیمت‌ها را دلیل کاهش ساخت‌وسـاز مسـکن عنوان کرد و گفت: پیش‌بینی می‌کنیم با افزایش مبلغ وام مسـکن، امسـال نرخ آن‌هم افزایش پیـدا کند. با این اتفاق ممکن اسـت اوضاع بازار کمی بهتر شـود. املاکی دیگری در شمال تهران، اتفاقاتی را که در سال ۱۴۰۱ در بازار مسکن افتاد، عجیب دانسـت و ادامه داد: ما اصلا انتظار نداشـتیم که نرخ مسکن تا این اندازه بالا برود.

تنها دلیل این افزایش نرخ هم نوسـانات دلار بود. نرخ هر مترمربع ملک در مناطقی از شمال شهر تا متری ۲۰۰ میلیون تومان هم رسیده، حتی در غرب تهران که مسـکن بیشترین رشد را داشته، نرخ مسکن شیب صعودی به خود گرفته اسـت. اکنون فصل جابه‌جایی نیسـت و باید صبر کرد و دید که وضعیت بازار در اردیبهشت امسال چگونه خواهد بود؟

مشاور املاک دیگری در غرب تهران، بااشاره به اینکه پیش‌بینی می‌شد در سـال ۱۴۰۱ بازار مسکن تورم کمتری را تجربه کند، تاکید کرد: هیچ‌کسی انتظار این تورم افسارگسـیخته را نداشـت و دلیل اصلی آن، گرانی دلار و بازگشت تحریم‌ها بود. دلیل اصلی گرانی بازار مسکن، اقدامات نادرست خود مردم اسـت. علاوه بر این، موضوع تحریم و گرانی دلار هم افزایش قیمت‌ها را تشـدید کرد و تا زمانی که تحریم‌ها برقرار باشـد و نرخ دلار پایین نیاید، نمی‌توانیم انتظار کاهش نرخ مسکن را داشته باشیم.

## سخن پایانی

در طـول زمان، افزایـش روزافزون جمعیت و توسـعه شهرنشـینی بـه گسـترش فعالیت ساختمانی منجر شد.

تا جایی که بخش مهمی از اشـتغال کشور به این صنعت معطوف شد و به‌عنوان یک بازار فعـال، بخش اعظمی از سـرمایه به این بخش راه پیدا کرد.

اتفاقاتی که در طول سـال‌های گذشـته بر هزینه خانه‌دار شدن در تهران و شهرهای دیگر تاثیر گذاشـته، گاهی مطابق و گاه نیز برخلاف انتظارات پیش‌بینی نرخ مسـکن بوده است که این مسئله ریسک‌پذیر بودن سرمایه‌گذاری در این بخش را تایید می‌کند.

شـاید رشـد قیمتی مسـکن در چند سال گذشـته، این باور را برای افـراد به‌وجود آورده کـه هرگونه معامله در این بـازار، کاملا به نفع سـرمایه‌داران اسـت. اگر چنین تصوری وجود داشـته باشـد و بدون داشـتن تجربه، فردی بخواهـد پول خود را به ایـن بخش وارد کند، باید دسـت نگه دارد ، چرا که این بازار عریض و طویل، چندان هم ساده نیست. خریدوفروش مسـکن در طول سالیان گذشته، به پیچیدگی زمـان حال نبـوده اسـت. در واقع پیشـرفت بازارهای موازی و تاثیرپذیری مسـکن از آنها، پیچیده‌تر شـدن روابط سیاسی و گردش پول در معاملات، به‌مـرور بر تعداد متغیرهای موثر بر پیش‌بینی نرخ مسکن افزوده است.

## گردشگری معدن چغارت بافق رونق گرفت

مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن مرکزی ایران ـ بافق گفت: بیش از ۸۵۰۰ نفر از مسافران نوروزی از پیت معدنی چغارت بازدید کردند.

به‌گزارش مرکز اطلاع‌رسانی شرکت سنگ‌آهن مرکزی ایران ـ بافق؛ مجتبی حمیدیان افزود: مجموعه شرکت سنگ‌آهن مرکزی ایران بافق در حالی که یک مجموعه صنعتی است، اما ظرفیت بسیار بالایی برای حوزه گردشگری دارد. گردشگری معدن چغارت بافق، تجربه‌ای متفاوت برای مسافران نوروزی است.

وی گفت: بازدید از پیت معدنی، موزه سنگ‌آهن و آشنایی با ابزارآلات اکتشاف و حفاری و چگونگی استخراج معادن برای مسافران از جذابیت زیادی برخوردار است. مدیرعامل شرکت سنگ‌آهن مرکزی خاطرنشان کرد: باوجود ظرفیت‌های موجود که شامل پیت معدنی، مجموعه‌های ورزشی، مجموعه پارک آهنشهر و کل ظرفیت اکوسیستم شهرستان بافق است، مسافران نوروزی یک ترکیب گردشگری صنعتی، فرهنگی، مذهبی و سنتی را تجربه می‌کنند. حمیدیان گفت: معدن چغارت، سومین معدن کشور و پنجمین معدن خاورمیانه است که قدمت آن به ۶۵۰ میلیون سال پیش برمی‌گردد. این معدن در ابتدا به شکل کوه بوده که هزار و ۲۸۶ متر از سطح دریا ارتفاع داشته است. وی ادامه داد: این معدن از سطح زمین‌های اطراف نیز ۱۶۵ متر بالاتر و علاوه بر برداشت این ۱۶۵ متر، ۳۰۵ متر نیز عمق حال حاضر این معدن است.

حمیدیان تصریح کرد: خروجی این معدن، سنگ‌آهن است که از این سنگ، برای استفاده در صنایع جوار معدنی استفاده می‌شود.

### گلایه فولادسازان از استراتژی‌های تولید و توسعه

# فولادسازی از برنامه تولید عقب ماند

**صنعت فولاد یکی از معیارهای توسعه‌یافتگی کشورها است. توسعه فولادسازی در ایران نیز موردتوجه سیاست‌گذاران بوده تا جایی که در افق ۱۴۰۴، تولید ۵۵ میلیون تن فولاد هدف‌گذاری شده و همزمان برای تحقق این هدف در طول سال‌های گذشته سرمایه قابل‌توجهی جذب این زنجیره شده است. با این وجود، میزان تولید فولاد کشور با اهداف توسعه‌ای این صنعت فاصله قابل‌توجهی دارد، چرا که بخش بزرگی از ظرفیت این صنعت خالی مانده است و به تولید اختصاص نمی‌یابد. سیاست‌گذاری اشتباه برای زنجیره فولاد، بی‌توجهی به تامین و توسعه زیرساخت‌های انرژی، نبود استراتژی دقیق صادراتی و... همگی مانع توسعه عملکردی زنجیره فولاد مطابق با برنامه‌ریزی‌ها شده‌اند. با این حال، در موارد متعددی مسئولان یا سیاست‌گذاران تنها با تکیه بر آمار رشد تولید از فولادسازی با عنوان صنعتی موفق یاد می‌کنند. در حالی که شناخت نقاط ضعف و چالش‌ها، قدم نخست برای رفع مشکلات حاکم بر زنجیره فولاد کشور است.**

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir



عکس: صمت

## انرژی، چالشی بزرگ

رضا شهرستانی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: نگاه کلی به عملکرد دولت و سیاست‌گذاری حاکم بر زنجیره فولاد حکایت از ناکارآمدی و ضعف در سیاست‌های دولت دارد. تغییر مداوم رویه‌های دولت نیز بر روند فعالیت صنایع تاثیر منفی گذاشته است. در چنین شرایطی، فعالان صنعتی در عمل امکان پیش‌بینی آینده و برنامه‌ریزی ندارند. بدین‌ترتیب، فعالان صنایع در حوزه‌های مختلف اعم از فولادسازی با چالش‌های گسترده‌ای در روند فعالیت خود روبه‌رو هستند.

وی افزود: میزان تولید فولاد کشور در سال ۹۹ بالغ بر ۳۰ میلیون تن بود. در سال ۱۴۰۰ برای تولید ۳۴ میلیون تن فولاد برنامه‌ریزی شده بود، اما در نهایت میزان تولید در این صنعت به ۲۸ میلیون تن رسید. افت تولید در قیاس با برنامه‌های اختصاص‌یافته به این صنعت از عملکرد اشتباه و سیاست‌گذاری نادرست مسئولان و متولیان امر نشأت می‌گیرد.

شهرستانی گفت: باتوجه به روند تولید فولاد کشور در سال ۱۴۰۱ می‌توان این‌طور ادعا کرد که میزان تولید این فلز استراتژیک در پایان سال به ۳۰ تا ۳۲ میلیون تن خواهد رسید. این در حالی است که انتظار می‌رفت برای تحقق اهداف توسعه‌ای صنعت فولاد در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۸ میلیون تن فولاد در کشور تولید شود. بنابراین صنعت فولاد نسبت به برنامه‌ریزی و ظرفیت‌سازی‌های انجام‌گرفته به‌شدت عقب‌مانده است.

این فعال صنعت فولاد گفت: فولادسازان کشور از سال گذشته با محدودیت جدی در تامین انرژی روبه‌رو بوده‌اند. در کشور ما دولت با وعده تامین زیرساخت و حمایت از صنایع، بسیاری از صاحبان سرمایه را به سرمایه‌گذاری و احداث واحدهای تولیدی تشویق کرده است. با این وجود به وعده خود عمل نکرده است و شاهد بروز مشکلات متعددی برای تولیدکنندگان هستیم.

وی افزود: فعالان صنعت فولاد در ماه‌های گرم سال با محدودیت در تامین برق روبه‌رو بودند که از میزان تولید آنها کاست و لطماتی را به بهره‌وری، تجهیزات تولید و... وارد کرد. این محدودیت‌ها برای صنایع فعال در بخش خصوصی به‌مراتب جدی‌تر بودند.

محدودیت در تامین انرژی در ماه‌های سرد سال در قالب کمبود گاز ظاهر شد و تاثیر منفی قابل‌توجه و همه‌جانبه‌ای را به فعالان فولادسازی کشور تحمیل کرد.

### ▣ سیاست‌های تکراری بی‌نتیجه

شهرستانی گفت: در هفته‌های پایانی سال تقاضا برای خرید مواد اولیه تولید در حلقه‌های مختلف زنجیره فولاد افزایش می‌یابد. این رشد تقاضا به‌دلیل تعطیلات نوروز و محدودیت‌های حمل‌ونقل در کشور یا تعطیلی بسیاری از مراکز خدماتی و عمومی طبیعی است. علاوه بر این، باتوجه به پیش‌بینی محدودیت در تامین برق صنایع از خرداد، بیشتر شرکت‌ها و صنایع، ناچار هستند در فروردین بدون توقف تولید و تعطیلی، به فعالیت خود ادامه دهند. در چنین شرایطی، تقاضا برای خرید فولاد و محصولات فولادی افزایش می‌یابد. انتظارات تورمی و روند رو به رشد دلار نیز میزان درخواست برای خرید محصولات موردبحث را تقویت کرده است.

وی گفت: در چنین شرایطی، وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به اعمال محدودیت‌هایی در مسیر صادرات و فروش خارجی فولاد و محصولات فولادی کرده است. به‌این‌ترتیب که با الزام تولیدکنندگان به عرضه ۱۰۰ درصدی محصولات‌شان در بورس کالا، موانع جدی را در مسیر تجارت آنها ایجاد کرده است. این سیاست تکراری در شرایطی اجرایی می‌شود که میزان تولید در بیشتر حلقه‌های زنجیره فولاد کشور به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود. این دست استراتژی‌های غلط نه‌تنها نتیجه‌بخش نیستند، بلکه چالش‌های جدی را به تولید و تولیدکننده تحمیل می‌کند.



این فعال صنعت فولاد گفت: دولتمردان و سیاست‌گذاران در نهایت ناچار به تعدیل سیاست‌های خود خواهند شد، اما در همین بازه زمانی که سیاست‌گذاران متوجه اشتباهات خود شوند، صنعتگران لطماتی را متحمل می‌شوند. علاوه بر این، صنایع از اجرای تعهدات خود در بازار داخلی و خارجی بازخواهند ماند. کشف نرخ در فضایی شفاف و تقابل میان عرضه و تقاضا، بهترین راهکار برای تنظیم بازارهای مختلف از جمله در زنجیره فولاد کشور است. در چنین شرایطی می‌توان به توسعه تولید در صنعت فولاد کشور، ارتقای سطح تولید داخلی و اشتغالزایی حداکثری امید داشت.

> میزان تولید این فلز استراتژیک در پایان سال به ۳۰ تا ۳۲میلیون تن خواهد رسید، درحالی‌که انتظار می‌رفت برای تحقق اهداف توسعه‌ای صنعت فولاد در سال ۱۴۰۱ حدود ۳۸میلیون تن فولاد در کشور تولید شود

## انتقاد به مسیر توسعه

علی‌محمد ابویی‌مهریزی، فعال صنعت فولاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: تولید فولاد در ایران در طول دهه‌های اخیر توسعه‌یافته است. با این وجود، تولید محصول نهایی با ارزش‌افزوده حداکثری آن‌طور که باید در اولویت قرار نگرفته است. البته مسئولان و سیاست‌گذاران همواره و در قالب شعار، تولید محصولات نهایی را موردتوجه قرار می‌دهند، اما این شعار در عمل محقق نمی‌شود.

### ▣ وعده‌های بی‌ثمر

وی افزود: دولت سیزدهم و مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت در ابتدای فعالیت خود وعده دادند که از چسبندگی نرخ فولاد به نرخ دلار جلوگیری کنند، اما با نگاهی کلی به نوسانات نرخ دلار در بازار آزاد شاهد آن هستیم که بهای فولاد در بورس کالا تحت‌تاثیر بهای ارز در بازار آزاد تعیین می‌شود.

ابویی‌مهریزی گفت: منافع صنایع میانی فولاد که عموما وابسته به دولت هستند در اولویت سیاست‌گذاری مسئولان دولتی است.

این مشکل در شرایطی عملکرد صنعت فولاد ایران را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد که این زنجیره در ایران با تکیه بر توان و ظرفیت‌های داخلی بنیان گذاشته شده و توسعه‌یافته است. تولیدکنندگان بزرگ فولاد و محصولات فولادی نیز از امکانات و مزیت‌های داخلی برای تولید بهره می‌گیرند، در نتیجه وابسته کردن نرخ این محصولات داخلی به بهای ارز اشتباه و حتی خلاف وعده‌های مسئولان است، هرچند کاهش نرخ در بازار جهانی هیچ تاثیری بر بازار داخلی ندارد.

وی گفت: از مجموع شرایط حاکم بر صنعت فولاد می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که متاسفانه دولت علاقه‌ای به تنظیم بازار فولاد و محصولات فولادی ندارد، البته خود دولت در سود صنایع بزرگ شریک است و سودآوری خود را اولویت اصلی می‌داند؛ در نتیجه تداوم این مشکلات جای تعجب ندارد.

در ادامه باید تاکید کرد که مشکلات یادشده به‌ویژه برای واحدهای فولادی کشور که مواد اولیه موردنیاز آنها توسط صنایع محدود و به‌طورانحصاری تولید می‌شود، بیشتر است. به‌عنوان‌مثال، بیش‌ترین چالش در فعالیت زنجیره فولاد در حلقه ورق فولادی و برای صنایع مصرف‌کننده این محصول امکان بروز می‌یابد.

### ▣ راهکارهایی که ادامه نیافتند

ابویی گفت: در طول ماه‌ها و هفته‌های اخیر شاهد روند رو به رشد بهای محصولات فولادی در بورس کالا بوده‌ایم و این شتاب قیمتی در برخی محصولات همچون ورق گرم به‌مراتب شدیدتر است.

کافی است، نگاهی به معاملات ورق گرم فولادی در چند ماه اخیر بیندازید. بیشتر روزها رقابت گسترده‌ای برای خرید این محصول شکل می‌گیرد که در نهایت به رشد قابل‌توجه بهای آن منتهی می‌شود؛ بنابراین با وجود اینکه ادعا می‌شود دلار نیمایی مرجع قیمت‌گذاری در بورس کالا و در فرآیند تعیین نرخ پایه محصولات است، چنانچه بهای نهایی فروش محصول را موردبررسی قرار دهیم، متوجه می‌شویم ورق فولادی در نهایت با بهای دلاری به‌مراتب بالاتر به فروش می‌رسد. در چنین بستری صنایع پایین‌دستی امکان تولید با شرایط رقابتی را از دست خواهند داد و متضرر می‌شوند.

### ▣ دولت مسئول تامین زیرساخت است

این فعال صنعت فولاد افزود: دولت وظیفه تامین زیرساخت‌های انرژی را در کشور برعهده دارد. بسیاری از واحدهای فولادی کشور با تکیه بر سیگنال فراوانی انرژی در کشور و با هدف ارزش افزایی حداکثری احداث شده‌اند، اما دولت در عمل به وعده‌های حداقلی خود و تامین زیرساخت موردنیاز صنایع ناتوان بوده است. در چنین شرایطی، دولت به‌دنبال ارتقای سهم صنعتگران از تامین انرژی است. این درخواست در شرایطی مطرح می‌شود که یک فولادساز هیچ تخصصی در تامین انرژی ندارد. در واقع، گویا دولتمردان به‌دنبال آن هستند تا فشار ناشی از سوءمدیریت خود را به صنایع تحمیل کنند، اما فشارهای یادشده در نهایت به کاهش تولید داخلی، افت صادرات و ارزآوری و همچنین از دست رفتن موقعیت‌های شغلی در کشور منتهی می‌شوند، بنابراین از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با درک اهمیت و اثرگذاری تولید بر شرایط اقتصادی کشور از صنایع حمایت کنند.



## سخن پایانی

روند افزایشی تولید فولاد در یک سال گذشته از سوی مسئولان به‌عنوان یکی از دستاوردهای حوزه معدن و صنایع معدنی نام برده می‌شود. این آمار رشد تولید در شرایطی به‌عنوان کارنامه موفق فولادسازان کشور مطرح است که بسیاری از صنعتگران این حوزه، انتقاداتی را به آن وارد می‌کنند. فولادسازان کشور تاکید دارند که ظرفیت تولید فولاد در ایران به‌مراتب بالاتر از میزان تولید در این صنعت است،همان‌طور که در افق ۱۴۰۴ یعنی تا ۳ سال دیگر ظرفیت تولید در این بخش به ۵۵ میلیون تن افزایش خواهد یافت. در طول سالیان اخیر نیز برای تحقق این هدف برنامه‌ریزی و ظرفیت‌سازی شده است، اما در حال حاضر صنعت فولاد کشور از این برنامه توسعه‌ای عقب مانده است. بخش بزرگی از این عقب‌ماندگی را می‌توان ناشی از سیاست‌گذاری اشتباه دولت و وزارت صنعت، معدن و تجارت دانست که روند فعالیت صنایع را کند کرده است. علاوه بر این، در فرآیند توسعه صنعت فولاد کشور تولید محصولات نهایی با ارزش‌افزوده بالا آن‌طور که باید موردتوجه قرار نگرفته است و همین موضوع به‌شدت چالش‌برانگیز خواهد شد.

یادداشت

## مشکل رفع تعهد ارزی پابرجاست



حسن حسینقلی
کارشناس صنایع معدنی

صادرات، به‌دلیل اینکه با وارد کردن ارز به کشور، همراه است، نقش بسیار مهمی در رشد و پیشرفت اقتصاد یک کشور دارد؛ با این وجود، در سال‌های اخیر، گاه در مواردی، صادرات کالا از سوی برخی صادرکنندگان، با واردات ارز همراه نبوده که این امر، موردتوجه دولت‌ها قرار گرفته است. در راستای حل این مشکل، بانک مرکزی، در سال ۱۳۹۷، دستورالعمل نحوه بازگشت ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصادی کشور را تصویب کرد که به موجب آن، صادرکنندگان، ملزم شده‌اند تا از طریق سامانه نیما و طبق مقررات نحوه رفع تعهدات ارزی صادرات، برای رفع تعهدات ارزی خود اقدام کنند؛ در غیر این صورت، حق برخورداری از معافیت‌های مالیاتی را نخواهند داشت. روند رو به رشد نرخ دلار و نوسانات غیرقابل‌پیش‌بینی ارز یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی است که در سال‌های اخیر اقتصاد ایران را نشانه گرفته و عملکرد تولیدکنندگان را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. در چنین فضایی، نرخ دلار در بازار آزاد در محدوده بیش از ۵۰ هزار تومانی تثبیت شده است. علاوه بر این، بسیاری از کارشناسان اقتصادی همچنان دورنمای ارز را روشن و رو به رشد ارزیابی می‌کنند. در طول هفته‌های گذشته صادرکنندگان ملزم به بازگرداندن ارز صادراتی خود با بهایی به‌مراتب پایین‌تر از نرخ دلار آزاد بوده‌اند. در چنین موقعیتی، صادرات و فروش یک محصول در بازار جهانی نه‌تنها سودآور نیست، بلکه به‌ضرر صنایع نیز منتهی خواهد شد. متاسفانه محدودیت‌های متعددی در مسیر صادرات ایجاد شده است. علاوه بر الزام صادرکنندگان به ارزان‌فروشی دلار، حذف معافیت مالیاتی صادرکنندگان که در قانون به‌طورمستقیم به آن اشاره شده، یکی از بزرگ‌ترین سیاست‌هایی است که هزینه مضاعفی را به بخش تولید تحمیل می‌کند. این دست سیاست‌ها باتوجه به مشکلات اقتصادی کشور و ناتوانی از مدیریت آنها اخذ می‌شود و لطمات غیرقابل‌جبرانی را به تولید و تولیدکننده تحمیل می‌کند. در بودجه سال آتی نیز قرار بر دریافت عوارض صادراتی از مواد معدنی شده است. این سیاست در شرایطی اخذ شده که میزان تولید در بسیاری از بخش‌های معدن و صنایع وابسته به آن به‌مراتب بالاتر از نیاز بازار داخلی برآورد می‌شود. در نتیجه، اجرای این سیاست هیچ دلیل منطقی ندارد و تنها لطمات قابل‌توجهی را به تولید و تولیدکننده تحمیل می‌کند. باتوجه به تغییر مداوم سیاست‌های ارزی کشور و نبود اطمینان نسبت به آینده، در عمل امکان برنامه‌ریزی برای تولید و صادرات از فعالان اقتصادی و صنعتگران سلب می‌شود،همان‌طور که در حال حاضر نیز مشخص نیست، وعده‌های رئیس‌کل بانک مرکزی یا سایر مسئولان در تیم اقتصادی دولت تا چه زمانی دوام می‌یابد؛ به‌بیانی دیگر فعالان صنعتی به صحت، اعتبار و تداوم وعده‌های مسئولان، بدبین هستند. نبود ثبات رویه در تصمیم‌گیری به فرار سرمایه از کشور منتهی می‌شود یا در بهترین حالت، مانع جذب سرمایه و اجرای طرح‌های توسعه جدید خواهد شد. از آنجا که کمبود ارز به‌عنوان یکی از دلایل رشد افسارگسیخته نرخ دلار عنوان می‌شود، سیاست‌گذاران کوشیده‌اند تا با روند رو به رشد عرضه ارز، نرخ دلار را مهار کنند. بر همین اساس، صنایع معدنی چندی پیش موظف به بازگرداندن ۱۰۰ درصد ارز خود در سامانه نیما شدند. تولیدکنندگان و فعالان صنعتی نسبت به اجرای این طرح معترض هستند و آن را سیاستی ضدتولید عنوان می‌کنند و بسیاری از تولیدکنندگان نیز از اجرای این سیاست سر باز می‌زنند. با اجرای این سیاست، تولیدکنندگان متضرر خواهند شد. هر تولیدکننده‌ای بخشی از نیازهای خود را از طریق واردات تامین می‌کند، اما در بخشنامه موردبحث در عمل نیاز تولیدکنندگان به واردات نادیده انگاشته شده است. در بهترین حالت، این تولیدکنندگان برای تامین نیاز خود ناچار به گذراندن بروکراسی‌های قابل‌توجه اداری خواهند بود که روند فعالیت آنها را کند و هزینه‌برتر می‌کند. تحمیل فشار گسترده به صنایع به‌منزله تقویت فرصتی برای بروز فساد و رانت است. علاوه بر این، لطمات جدی به صنایع و به‌دنبال آن اقتصاد کشور تحمیل می‌شود، یعنی نباید به اثرگذاری مثبت این دست مصوبات بر عملکرد صنایع امید داشت. نرخ دلار در سامانه نیما با نرخ دلار در بازار آزاد و حتی نرخ دلار توافقی تفاوت چشمگیری دارد؛ بنابراین صادرکنندگان از این شرایط و الزام به فروش ارز خود با بهای دلای نیمایی متضرر می‌شوند، یعنی هزینه مضاعفی به تولیدکننده‌ها تحمیل می‌شود و در نتیجه، فعالان صنعتی خواستار اصلاح این دست مقررات اشتباه و ضدتولید هستند.

بین‌الملل

## هزینه یک تریلیون دلاری دولت‌ها در ۲۰۲۲

دولت‌ها سال گذشته یک تریلیون دلار برای یارانه سوخت‌های فسیلی هزینه کردند. به‌گزارش صمت، حتی در حالی که دولت‌های جهانی بلندپروازی‌های خود را برای کاهش سوخت‌های فسیلی در آینده افزایش می‌دهند، سال گذشته یک تریلیون دلار برای منابع انرژی که عامل اصلی تغییرات آب و هوایی هستند، یارانه هزینه کردند.

این یافته‌های آژانس بین‌المللی انرژی است که تخمین می‌زند یارانه‌های ترکیبی برای نفت، گاز طبیعی، برق و زغال‌سنگ در سال ۲۰۲۲ به بالاترین حد خود رسیده، زیرا افزایش نرخ انرژی باعث فلج شدن اقتصادها شده است. این چالش برای سیاست‌گذارانی که تلاش می‌کنند با تهدید فوری تورم بی‌سابقه سوخت دست و پنجه نرم کنند، همچنان ادامه دارد و این گروه تلاش دارند تولید را به سمت استفاده از منابع کم‌کربن سوق دهند. براساس آمار بلومبرگ، هزینه‌های دولت‌ها در سال ۲۰۲۲ بیش از دوبرابر کل سرمایه‌گذاری جهانی در منابع انرژی تجدیدپذیر بوده است؛ سرازیر شدن پول نقد دولتی به انرژی در سال گذشته به‌دنبال مذاکرات آب‌وهوایی در نوامبر ۲۰۲۱، زمانی که رهبران جهان متعهد شدند به این‌گونه یارانه‌ها پایان دهند.

آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش خود گفت: «پیمان آب و هوای گلاسکو تاکید کرد که حذف تدریجی یارانه سوخت‌های فسیلی گامی اساسی به‌سوی انتقال موفق انرژی پاک است. با این حال، بحران جهانی انرژی امروز بر برخی چالش‌های سیاسی انجام این کار نیز تاکید کرده است».

## همکاری جدید چین با ریوتینتو

شرکت China Baowu Steel Group، بزرگ‌ترین فولادساز جهان، با افزایش تقاضای چین برای مواد خام، به‌دنبال روابط نزدیک‌تر با معدنچی سنگ‌آهن ریوتینتو خواهد بود.

Baowu سال گذشته یک سرمایه‌گذاری مشترک با Rio Tinto برای توسعه پروژه ۲ میلیارد دلاری Western Range در استرالیای‌غربی راه‌اندازی کرد. این شرکت چینی موافقت کرد تا ۱۲۶.۵ میلیون تن سنگ‌آهن را طی ۱۳ سال به نرخ بازار از طریق سرمایه‌گذاری مشترک خریداری کند. Baowu رهبری کنسرسیوم غول‌پیکر جدید تجارت سنگ‌آهن چین، گروه منابع معدنی چین را برعهده دارد که از طرف حدود ۲۰ نفر از بزرگ‌ترین فولادسازان چینی خرید خواهد کرد. Baowu سال گذشته Sinosteel و چند فولادساز کوچک‌تر دیگر را در یک ادغام در صنعت جذب کرد تا به چین قدرت چانه‌زنی بیشتری در بازار بین‌المللی بدهد و به اهداف کاهش انتشار کربن کمک کند.

یادداشت

## دورنمای صنعت آلومینیوم



آریا صادق‌نیت حقیقی
فعال صنعت آلومینیوم

تولیـد آلومینیوم در ایران با تکیـه بر ظرفیت‌های انرژی آغاز شـد و توسـعه یافـت. همزمـان باتوجه بـه اهمیـت تکمیـل زنجیـره تولید و نقـش آن در ارزش‌افزایـی، تولید محصـولات نهایی آلومینیومی با ارزش‌افزوده حداکثری نیز موردتوجه قرار گرفت.

فعـالان صنعت آلومینیوم بـا چالش‌های کلانی در مسـیر فعالیت خود روبه‌رو هسـتند که از مهم‌ترین آنهـا می‌تـوان به محدودیـت انرژی، نبـود ثبات در شرایط سیاسـی و اقتصادی کشـور، تغییرات مداوم نرخ دلار، عرضه نامنظم شـمش آلومینیوم در بورس کالا و شکل‌گیری رقابت غیرمنطقی برای تامین مواد اولیه، سیاست‌گذاری غیرمنطقی و .... اشاره کرد. این دست چالش‌ها ادامه‌دار هستند و روند فعالیت صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد. چالش‌های یادشـده ریشـه در شـرایط سیاسـی و اقتصـادی دارند و در نتیجه نمی‌توان به رفع آن در کوتاه‌مدت امید داشت؛ بنابرایـن انتظار می‌رود این چالش‌ها در سـال جاری نیز تداوم داشته باشند و عملکرد صنایع را تحت تاثیر منفی قرار دهند.

تامین مواد اولیه یکـی از دغدغه‌های اصلی فعالان زنجیره آلومینیوم در کشـور بوده که با ورود سالکو به چرخه تولید شمش آلومینیوم، میزان تولید آلومینیوم اولیه در کشـور افزایش یافت و بخشی از دغدغه‌های صنایع پایین‌دستی مرتفع شد. چنانچه فازهای توسعه این واحد در سال جاری به بهره‌برداری برسد، می‌توان به رفع بخشـی از مشـکلات صنایع پایین‌دسـتی در تامین مواد اولیه امید داشت.

نباید از ذکر این نکته غافل بود که صنعت آلومینیوم در ایـران بـا تکیه‌بر ظرفیـت انرژی شـکل‌گرفته و توسعه‌یافته است. میزان مواد معدنی لازم برای تولید شـمش آلومینیوم یعنی بوکسـیت در کشور محدود است و بخش مهمی از مواد اولیه موردنیاز برای تولید شمش با تکیه بر واردات تامین می‌شود، این در حالی اسـت که تولیدکنندگان شـمش، بایـد چالش‌هایی را در مسـیر واردات مواد اولیه موردنیاز خود پشـت سـر بگذارند. این مشکلات در شـرایط تحریم و نبود تعامـلات بین‌المللـی و پولی و بانکی میـان ایران و سایر کشورها و همچنین نوسانات ارزی کشور بیشتر می‌شود. صنایع تولیدکننده شمش آلومینیوم ناچارند بـا صادرات محصولات نهایی، ارز موردنیازشـان برای واردات مواد اولیه را تامین کنند.

باوجود الزام به عرضه مداوم و از پیش تعیین‌شـده شمش آلومینیوم در بورس کالا، برخی تولیدکنندگان از عرضه مسـتمر محصولات خود، سر باز می‌زنند که همین موضوع به رشـد قابل‌توجـه تقاضا در قیاس با عرضه شـمش آلومینیوم منتهی می‌شـود و عملکرد فعالان این صنعت را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد.

ایـن رقابت مخرب و مهندسـی عرضـه موردبحث در طول سـال‌های گذشـته نیز وجود داشته و روند فعالیـت صنایع نهایی را تحـت تاثیر منفی قرار داده، اما با تلاش صنایع پایین‌دسـتی و سـندیکای صنایع آلومینیـوم تا حـدودی نظم به روند عرضه شـمش آلومینیوم بازگشـت. این اقـدام از بروز رقابت مخرب برای خرید مواد اولیه جلوگیری می‌کند.

در طـول ماه‌هـای پایانی سـال گذشـته روند رو به رشـد بهـای دلار در بـازار آزاد و انتظارات تورمی مهم‌ترین علت شدت گرفتن رقابت برای خرید شمش آلومینیـوم از بورس کالا بود. نوسـانات ارزی یکی از چالش‌هـای اساسـی اقتصـاد ما در طول سـال‌های گذشـته بوده که روند فعالیت صنایع را با چالش‌های متعـددی روبه‌رو و زمینه بر هم خوردن تعادل بازار و تولید را فراهم کرده است. تغییرات مداوم نرخ و نبود دورنمای روشـن از آینده به نفع هیچ فعال اقتصادی یا صنعتگری نیسـت. چنانچه نوسانات ارزی در سال جاری نیز ادامه یابد، مشـکلات ناشـی از آن عملکرد صنایع را تحت تاثیر منفی قرار خواهد داد.

ایجاد تعادل میان قیمت داخلی شمش آلومینیوم و بهای صادراتی آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار اسـت. در مـوارد متعددی قیمت شـمش آلومینیوم در بازار داخلی از قیمت صادراتی این محصول پیشی می‌گیرد. در چنین بسـتری هزینه تمام‌شده تولید محصولات نهایی آلومینیوم ایران در مقایسـه با نمونه‌های مشابه خارجـی افزایش می‌یابـد. بدین ترتیـب محصولات آلومینیومی ایران در بازار جهانی غیررقابتی می‌شود. عمده صادرات شمش آلومینیوم ایران به ترکیه است که در شـرایط توصیف‌شـده، ترکیه با خرید شمش ارزان آلومینیـوم از تولیدکنندگان ایرانی، عملا گوی رقابت را در تولید محصول نهایی از ما می‌رباید.

در همین حال انتقادات گسترده‌ای به عملکرد دولت و سیاسـت‌گذاری برای زنجیره آلومینیوم وجود دارد. هماهنگی دولت با تشکل‌های تخصصی بسیار محدود اسـت که همین بی‌توجهـی به نظرات کارشناسـی لطماتی را به تولید و در نهایت اقتصاد کشـور تحمیل می‌کند. در نتیجه شاهد به‌هم ریختگی در بازار داخلی و رقابت‌های ناسالم در این بخش خواهیم بود؛ بنابراین تجدیدنظر در این سیاست‌ها ضروری به‌نظر می‌رسد.

## ارزش بازار صندوق‌های طلا افزایش می‌یابد

معاون نظارت بر نهادهای مالی سازمان بورس و اوراق بهادار گفت: ارزش بازار صندوق‌های سرمایه‌گذاری طلا نزدیک ۱۵ تا ۱۶ هزار میلیارد تومان اسـت که با امکان سـرمایه‌گذاری در معاملات گواهی سپرده شمش طلا در بورس کالا، به میزان قابل‌توجهی افزایش می‌یابد. به گزارش کالا خبر، علیرضا ناصرپور، معاون نظارت بر نهادهای مالی سـازمان بورس و اوراق بهادار به آغاز معاملات گواهی سـپرده شـمش طلا در بورس کالای ایران اشاره کرد و گفت: پیش از راه‌اندازی معاملات گواهی سپرده شمش طلا، تجربه معاملات گواهی سـپرده سـکه طلا در بورس کالا نیز وجود داشت که این معاملات از رونق مطلوبی برخوردار اسـت. ناصرپور افزود: در بازار طلا باتوجه به آنکه ضرب سـکه طبق قانون تنها در اختیار بانک مرکزی است در برخی مواقع که با رشد تقاضا مواجهیم، بعضا محدودیت‌هایی در طرف عرضه وجود دارد اما این موضوع درباره بازار شمش طلا وجود ندارد که یک مزیت به‌شـمار می‌رود. عضو هیات مدیره سـازمان بورس و اوراق بهادار گفت: راه‌اندازی بازار گواهی سـپرده شـمش طلا باتوجه به اینکه شـرکت‌های متعددی در بخش تولید شمش فعال هستند و انحصاری در بخـش تولیـد و عرضه وجود ندارد، معاملات جذابـی را رقم خواهد زد. او افزود: همچنین شـرکت‌های تولیدکننده شمش طلا برای فروش طلایی کـه تولیـد می‌کنند، همواره با چالش‌هایی مواجـه بوده و از دیرباز تمایل داشتند که در یک بازار شفاف و رقابتی که در دسترس عموم مردم باشد، اقدام به فروش شـمش طلا کنند که معاملات گواهی سـپرده شمش طلا به این چالش تولیدکنندگان پایان می‌دهد. ناصرپور با اشاره به مزیت‌های گواهی سـپرده شـمش طلا عنوان کرد: طلا یک کلاس دارایی اسـت که می‌تواند در کنار سـایر کلاس‌های دارایی همچون سـهام، املاک و سایر کلاس‌ها، بخشی از سرمایه‌گذاری را به سمت خود جذب کند.




عکس: آیدا فریدی

در گفت‌وگو با کارشناسان بازار سرمایه مطرح شد

# چگونگی تعامل با دنیا، مهم‌ترین متغیر بورس

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

**پیش‌بینـی اقتصاد در روزهـای آغازین هر سـال از اهمیـت ویـژه‌ای برخوردار اسـت و سمت‌وسـوی سـرمایه‌گذاری‌ها را مشـخص می‌کند.**

**بر همین اساس هر ساله مهم‌ترین موسسات مالی دنیا اقـدام به پیش‌بینی وضعیت اقتصاد در کشـورهای مختلـف می‌کننـد؛ هرچنـد گاهی مسـائلی دور از انتظـار رخ می‌دهد که نتایج به‌دسـت آمـده را دچـار تغییر می‌کند. با این وجـود پیش‌بینی وضعیت اقتصاد ایران به‌مراتب سخت‌تر از سایر کشورها است.**

**چالش‌های سـاختاری که اقتصاد ما را تحت تاثیر منفی قرار داده، عملا اعتبار این دسـت آینده‌نگری‌ها را دسـتخوش تردیـد می‌کند. علاوه‌براین همواره شـاهد توصیف دو سناریو با تکیه‌بر موقعیت سیاسـی کشور هستیم که سـناریو نخسـت به بهبود روابـط و تعاملات تجاری میان ایران و سـایر کشورها اختصاص دارد، اما در سناریو دوم این‌طور فرض می‌شود کـه تنش‌های سیاسـی میـان ایران و سـایر کشورها ادامه پیدا کند.**

**هر کدام از ۲ سـناریو یادشده محقق شوند، شـاهد اثرات آن بر عملکرد اقتصاد و به‌دنبال آن بازار سرمایه خواهیم بود. به‌اعتقاد تمامی فعـالان صنعتـی و اقتصـادی، تعامل بـا دنیا پیش‌شـرط توسعه اسـت. در چنین موقعیتی امکان جذب سرمایه به بازارهای مولد از جمله بازار سـرمایه و به‌دنبال آن توسـعه صنعتی و اقتصادی فراهم می‌شود.**

> بورس بستری مناسب برای جذب سرمایه و اجرای فعالیت‌های اقتصادی مولد اسـت. رشـد جذب سـرمایه به این بخش مانع دلال‌بازی اسـت و همزمان مسیر توسعه صنعتی و اقتصادی را هموار می‌کند

**در غیـر این صـورت بازارهـای غیرمولد و دلالـی همچـون دلار، طلا، سـکه، خانـه و... در صدر فهرسـت نقـاط سـرمایه‌گذاری قرار می‌گیرند و انتظارات تورمی، به‌عنوان محرک اصلی بورس عمل خواهند کرد.**

> هر سال مهم‌ترین موسسات مالی دنیا اقدام به پیش‌بینی وضعیت اقتصاد در کشورهای مختلف می‌کنند. هرچند همواره مسائلی دور از انتظار رخ می‌دهد که نتایج قبلی را مخدوش می‌کند

## تالار شیشه‌ای، ارزان‌ترین بازار



یاسـر فلاح، کارشناس بازار سـرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهـار کرد: بازار سـرمایه در میان سـایر بازارهای مالی و سـرمایه‌ای، ارزان‌ترین و ارزنده‌ترین اسـت. بخش بزرگی از سـهم‌هایی کـه در این بازار خریدوفروش می‌شوند، از قیمت بسیار مناسبی برای خرید برخوردار هسـتند؛ به‌بیانی دیگر روند صعودی تالار شیشـه‌ای همچنان در قیاس با سـایر بازارهای موازی کند اسـت و همچنان ایـن بخش از ظرفیت ویژه‌ای برای رشد برخوردار است.

وی افزود: البته ارزندگی بازار سرمایه به‌منزله ورود سـرمایه در قالـب غیرتخصصی به این بازار نیسـت. سـرمایه‌گذاری در این بخش به‌شدت تخصصی است و ورود بـدون تخصص بـه این بازار مالـی می‌تواند منجـر بـه تحمیـل ضررهای جـدی بـه صاحبان سـهام شـود. بدین ترتیب از مردم یا سرمایه‌گذاران غیرتخصصی درخواست می‌شود برای سرمایه‌گذاری در این بخش از صندوق‌های سـرمایه‌گذاری استفاده کنند. خوشـبختانه در سـال‌های اخیر صندوق‌های سـرمایه‌گذاری متفاوتـی بـا ریسـک‌های مختلف راه‌اندازی شده‌اند.

افـرادی کـه ریسـک‌پذیر هسـتند می‌توانند در صندوق‌های سهامی سـرمایه‌گذار کنند، اما صاحبان سـرمایه‌ای که ریسـک‌پذیری چندان بالایی ندارند می‌توانند از طریق صندوق‌های با درآمد ثابت به این بازار وارد شوند.

این کارشـناس بازار سـرمایه گفت: بورس بستری مناسـب برای جذب سـرمایه و اجـرای فعالیت‌های اقتصادی مولد اسـت. رشـد جذب سـرمایه به این بخـش مانـع دلال‌بازی می‌شـود و همزمان مسـیر توسعه صنعتی و اقتصادی را در کشور هموار می‌کند. بااین‌وجود نباید از ذکر این نکته غافل بود که دعوت از عموم مردم برای سـرمایه‌گذاری در این بازار بدون توجـه به ریسـک‌ها و تفاوت‌های شـخصی افراد نیز اشتباه و غیرمنطقی است. این دست راهکارها نه‌تنها نتیجه‌بخش نیسـتند و بر اعتبار بـورس نمی‌افزایند، بلکه از اعتبار سرمایه‌گذاری در این بخش می‌کاهند.

فـلاح گفت: در بسـتر بـازار سـرمایه راهکارهای مختلفی برای جذب نقدینگی مردم با شرایط مختلف فراهم شده است.

این کارشناس بازار سرمایه افزود: از بورس باعنوان دماسـنج اقتصادی یاد می‌شـود. این بازار به‌شـدت تحت تاثیر شـرایط و ریسک‌های سیاسی و اقتصادی است. در هفته‌های پایانی سال گذشته دوباره موضوع توافقـات بین‌المللـی میان ایران و سـایر کشـورها موردتوجـه قرار گرفت. در شـرایطی که بسـیاری از تحلیلگران از کسب نتیجه از مذاکرات برجامی ناامید شده بودند، خبر توافق میان ایران و عربستان منتشر شـد و بسـیاری را به بهبود تعاملات ایران در سطح جامعه بین‌الملل امیدوار کرد.

تعالی اقتصاد هر کشـوری در سایه برقراری روابط سازنده در سطح دنیا ممکن می‌شود؛ بنابراین هر نوع توافقی می‌تواند زمینـه پیش‌بینی‌پذیری حداکثری را در اقتصـاد مـا مهیا کند و به بهبـود عملکرد بازار سرمایه منتهی شود.



توافق منطقه‌ای با کشـور عربستان، پیش‌بینی فعالان اقتصادی را در زمینه قیمت ارز در آینـده تغییـر داد و در روزهـای نخسـت پس از انتشار این خبر، شاهد ریزش قابل‌توجه بهای دلار در مدت‌زمان کوتاهی بوده‌ایم؛ بنابراین سیاست خارجی ما به هر سمت‌وسـویی برود، جهت‌گیری اقتصاد و به دنبال آن بازار سرمایه تغییر می‌کند.

فلاح افزود: بازار سرمایه از این توانمندی برخوردار است که با بهبود شرایط سیاسی و اقتصادی، بسترِی مناسـب برای جذب سـرمایه‌های داخلی و خارجی فراهـم کند. بهبود تعاملات جهانی به‌منزله تسـهیل ورود مواد اولیه، تسـهیل صادرات، ورود سـرمایه به کشور، رفع مشکلات کنونی حاکم بر روند نقل‌وانتقال پول و سـرمایه‌های خارجی اسـت. درنتیجه باید به تداوم این مذاکـرات و اثرگذاری مثبت آن بر اقتصاد کشور امید داشت.

## رشد با تکیه بر توسعه صنعتی



همایون دارابی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو بـا صمت در پیش‌بینـی عملکـرد بورس در سـال ۱۴۰۲ اظهار کرد: دورنمای سیاسـت‌های خارجی و تعاملات میان ایران با سایر کشورها مهم‌ترین فاکتور موثـر بر اقتصاد ایران در سـال ۱۴۰۲ اسـت. تداوم این سیاسـت‌ها سمت‌وسـوی اقتصاد ایران را روشن می‌کند و بر عملکرد بازار سرمایه تاثیر جدی دارد.

وی افزود: در ماه‌ها و هفته‌های اخیر شـاهد انعقاد دو توافـق مهم میان ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و همچنین احیای روابط با عربسـتان بوده‌ایم کـه توافقات یادشـده موجب شـد بازار سـرمایه تا حدودی از زیر سایه بازار دلار و طلا خارج شود.

دارابـی گفت: انتشـار خبـر توافق میـان ایران و عربسـتان از تب‌وتـاب بـازار دلار و طلا کاسـت و چنانچـه این توافقـات ادامـه‌دار باشـند، رکود در بازارهای مالی یادشده دور از انتظار نیست. در چنین موقعیتـی بخشـی از نقدینگی جامعه جـذب بازار سرمایه می‌شود.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: سمت‌وسوی بازار کامودیتی‌ها در سـطح جهانی و همچنین بهای نفت و انرژی دیگر شـاخص مهمی اسـت که بر عملکرد بازارهای سـرمایه دنیا، از جمله ایران اثرگذار است. فصل زمستان و ماه‌های سـرد سال به اتمام رسیده است. حال باید دید قیمت نفت و گاز در چه مسیری پیش می‌رود. بدون تردید بهای انرژی بر قیمت مواد خام و ... اثرگذار خواهد بود.

در همین حال سیاسـت‌های حاکم بر اقتصادهای بزرگ دنیـا نیز بر میزان عرضـه و تقاضای فلزات و سایر بازارهای کالایی موثر است و در نتیجه عملکرد بورس تهران به‌عنوان بازاری کالامحور را تحت تاثیر قـرار می‌دهد؛ بنابرایـن باید این‌طور ادعـا کرد که دورنمای اقتصاد دنیا تا پایان سال ۲۰۲۳، بر عملکرد بازار سرمایه در سال ۱۴۰۲، اثرگذار است.

دارابی افزود: پایداری نرخ ارز دیگر شـاخص مهم اثرگذار بر عملکرد بازار سرمایه در سال جاری است. چنانچـه نرخ ارز در بازار مبادلـه ارز و طلا، به ثبات برسـد، تاثیر مثبتی بر عملکرد شـرکت‌های بورسی خواهد داشت.

وی گفت: اقتصاد ایران در طول سـال‌های اخیر با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است. این چالش‌ها در دوران فعالیت دولت سـیزدهم نیز تداوم داشته و به بروز مشـکلات جدی در بازارهای مولد منتهی شده اسـت. چنانچه عملکرد دولت به‌گونه‌ای باشـد که از رشـد اقتصادی و رونق اقتصادی حمایت کند، تاثیر مثبتی بر عملکرد بورس خواهد داشت.

وی با اشـاره به روند مطلوب عملکرد بازار سرمایه در مجموع سـال ۱۴۰۱ گفت: تـورم، محرک اصلی رشـد بورس در ماه‌های گذشته بوده است. شرکت‌ها و صنایع بورسـی نیز برای سـودآوری چشم به تورم دوخته بودند. حال این سوال مطرح می‌شود که این روند فزاینده تورم و رشد نقدینگی در سال جاری نیز برقرار خواهد بود؟

اما رشـد واقعی بورس در شرایطی حاصل می‌شود که کشور در مسیر رشد اقتصادی واقعی گام بردارد؛ بنابرایـن کاهش، توقف یا رشـد اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای در جهت‌گیری بازار سرمایه برخوردار است.

دارابی گفت: اگر نقدینگی جذب بازار سرمایه شود، اغلـب صنایع و گروه‌های بورسـی، از ظرفیت رشـد برخوردارنـد، امـا اثرپذیری گروه‌های صادراتی و صنایع ریالـی از تحولات سیاسـی کشـور متفاوت خواهد بود؛ هرچنـد هر نـوع توافقی در نهایت به نفع اقتصاد و بازار سرمایه تمام می‌شود.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: چنانچه توافقات بین‌المللـی در سـال ۱۴۰۲ نیـز به نتیجه نرسـد، بحران‌های اقتصادی کشـور در سـال ۱۴۰۱، ادامه می‌یابـد. بدین ترتیب نقدینگی به بازارهای غیرمولد و دلالی جذب و چشم بورس تهران نیز برای رشد به تورم دوخته می‌شود.

## سخن پایانی

عملکرد تالار شیشـه‌ای متاثر از ریسک‌های سیاسی و اقتصادی ایران، دورنمای تعاملات ایران و جهانیان و همچنین سمت‌وسوی قیمت کامودیتی‌ها و انرژی در بازار جهانی است. در حالت کلی همواره ریسک‌های سیاسی و اقتصادی ممکن است شرایطی غیرقابل‌پیش‌بینی به‌وجود آورند، اما شدت این نوسانات در کشور ما به‌مراتب بیشـتر است. در واقع سالانه شاهد رشد قابل‌توجه نرخ تورم یا نوسانات قابل‌توجه ارزی هستیم که این نوسـانات عملکرد صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد و لطمات جدی را به تولید و تولیدکننده و بازارهـای مالـی و کالایی دنیا تحمیل می‌کند. با این وضعیـت امکانی برای پیش‌بینی آینده وجود ندارد. همزمان دخالت‌های مسـتقیم و بعضا غیرکارشناسـی سیاست‌گذاران نیز بر شرایط اثرگذار است که همین موضوع عملا امکان پیش‌بینی دقیق عملکرد بورس در سال جاری را دشوار می‌کند.

## راه‌اندازی ایستگاه قایقرانی در سواحل دریاچه ارومیه

به گفته فرماندار ارومیه، با هدف تقویت زیرساخت‌های گردشگری، ایستگاه قایقرانی در دریاچه ارومیه راه‌اندازی می‌شود.به‌گزارش مهر، غلامحسین عماری، با اعلام این مطلب گفت: این روزها با افزایش تراز دریاچه ارومیه، گردشگری در این جاذبه طبیعی نیز افزایش پیدا کرده و نویدبخش روزهای خوش در این دریاچه است.فرماندار ارومیه افزود: در جلسه‌ای که با حضور استاندار آذربایجان‌غربی برای ساماندهی سواحل دریاچه ارومیه برگزار شد، تصمیماتی از جمله تامین روشنایی مسیرهای منتهی به اسکله تفریحی دریاچه، بهسازی مسیر دسترسی به دریاچه، تجهیز قایق‌های موتوری به جلیقه نجات و زیباسازی سواحل اخذ شد و موردتصویب قرار گرفت.وی گفت: دستگاه‌های مربوطه اعم از اداره‌کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی، اداره‌کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، شرکت توزیع نیروی برق و اداره‌کل حفاظت محیط‌زیست آذربایجان‌غربی موظف به اجرای این مصوبات در اسرع وقت هستند.گفتنی است، چندی پیش، فاز نخست طرح انتقال آب به دریاچه ارومیه آغاز شد که ۳۰۰ میلیون مترمکعب آب از دریاچه سد کانی سیب در پیرانشهر پس از عبور از ۳۶ کیلومتر تونل، ۱۱ کیلومتر کانال و ۲۸ کیلومتر رودخانه گدار به دریاچه ارومیه می‌ریزد.در قالب این طرح، آب پس از خروج از سد کانی سیب وارد تونل ۳۶ کیلومتری شده و پس از آن با ورود به کانال ۱۱ کیلومتری به رودخانه گدار ریخته است و پس از طی مسیر ۲۸ کیلومتری وارد پهنه دریاچه ارومیه خواهد شد.

برای اجرای این طرح ۳۵ هزار میلیارد ریال که ۱۰ هزار میلیارد ریال آن در دولت سیزدهم تخصیص یافته، هزینه شده است.

### بررسی توان دانش‌بنیان‌ها در حل بحران‌های محیط‌زیستی

# زمین خنک می‌شود

**متاسفانه آسیب منابع‌طبیعی در سراسر جهان به‌قدری است که نه‌تنها معضلات عدیده‌ای در زمینه آب، خاک، هوا به‌وجود آمده، بلکه در سایر زمینه‌های مربوط به محیط‌زیست انسانی هم، معضلات مختلفی نمایان شده است. گفتنی است، آلودگی‌های اخیر منابع زیست‌محیطی، منجر به کاهش بهره‌وری از سرمایه‌های طبیعی شده و روزبه‌روز شرایط زیستی انسان را با خطر مواجه کرده است. کارشناسان معتقدند، حضور فناوران و دانش‌بنیان‌ها در آینده محیط‌زیست کشور بسیار اثرگذار است، هرچند برخی هم بر این باور هستند که دلایل بسیاری از بحران‌های زیست‌محیطی توسعه فناوری در عصر حاضر بوده، بر این اساس چند سالی می‌شود که بحث‌های زیادی درباره حل بحران‌های زیست‌محیطی با توان فناوران مطرح شده؛ صمت در این گزارش به شرح تعامل کاربردهای فناورانه در حل بحران‌های زیست‌محیطی و کارشناسان به پیش‌بینی آینده محیط‌زیست متاثر از کاربردهای فناورانه پرداخته است.**



بیشتر کارشناسان تاکید می‌کنند، برای کاهش تخریب یا به‌عبارت‌دیگر جلوگیری از تخریب‌های احتمالی، تا حد ممکن محیط‌طبیعی تحت‌تاثیر ابزارهای فناورانه قرار نگیرد

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

## طبیعت، قربانی خودخواهی فناوری

پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که اینترنت مسبب ۲ درصد از آلودگی‌های کربن در جهان است؛ از آنجایی که محتوای سایت‌ها در دیتاسنترهای بزرگی ذخیره می‌شوند، تامین انرژی آنها مستلزم مصرف میزان برق بالایی است و همین مصرف زیاد برق منبع تولید ۲ درصد از آلودگی دی‌اکسیدکربن جهان است.

گفتنی است، این مقدار با آلودگی ناشی از تمام هواپیماهای جهان برابری می‌کند، البته مشکل اصلی در تعدد بالای سرورها نیست، از آنجا که این سرورها همیشه روشن هستند، خنک کردن حرارت ناشی از فعالیت زیاد آنها بدون استفاده از مقدار زیادی برق امکان‌پذیر نیست. همچنین، کارخانه‌هایی که سازنده قطعات کامپیوتری هستند، معمولا مواد سمی زیادی از جمله تری کلرو اتیلن تولید می‌کنند که این ماده بسیار مضر است و ورود آن به آب‌های زیرزمینی منجر به آلودگی وسیع منابع آب شیرین می‌شود. متاسفانه در کارخانه سیلیکون وی نمونه چنین اتفاقی رخ داد؛ چندی پیش مواد سمی موجود در خاک و آب‌های زیرزمینی از طریق فرآیندی که پیشرانی بخار نام دارد، وارد هوا و سیستم تهویه ساختمان‌ها شد و در نهایت، سیستم تنفسی افراد ساکن در منطقه را با اخلال مواجه کرد. این مواد سمی می‌توانند اختلالاتی را در سیستم ایمنی بدن انسان موجب شوند. در نمونه‌ای دیگر، دریاچه شهر بائوتو در کشور چین به‌دلیل استخراج مواد اولیه سخت‌افزارها به یک دریاچه سمی تبدیل شده و این دریاچه سرشار از مواد رادیواکتیو، اسیدی و سمی است، به‌گونه‌ای که نمی‌توان به فاصله چند صد متری آن نیز نزدیک شد. این مواد سمی بیماری‌های مختلفی را برای محیط‌زیست و موجودات زنده به‌دنبال خواهد داشت.

## فناوران کاری به طبیعت نداشته باشند



حسین آخانی، استاد دانشگاه تهران و کارشناس محیط‌زیست، در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت کاربرد فناوری در حل معضلات محیط‌زیست انسانی گفت: تعامل با محیط‌زیست ابعاد گوناگونی دارد که کاربرد فناوری به‌منظور رفع معضلات محیطی یکی از آنها است. امروزه موضوع مهم در بحث تعامل فناوری با محیط‌زیست، کاربرد دستاوردهای فناورانه در بخشی از محیط‌زیست است که باید به رفع معضلات موجود بینجامد، نه اینکه بسان گذشته هدف بهره‌برداری از طبیعت باشد. از آنجایی که محیط‌طبیعی و انسانی ۲عرصه مهم محیط‌زیست هستند، نمی‌توان تعامل فناوری با محیط را به‌عنوان یک نگرش واحد در نظر گرفت و در هر جایی، ابزارهای فناورانه را به کار انداخت. کاربرد فناوری در عرصه‌های طبیعی نظیر تالاب‌ها، جنگل‌ها، کوه‌ها و ... نمی‌تواند موثر و سودبخش باشد.

وی ادامه داد: در شرایط فعلی محیط‌زیست، بهترین خدمتی که می‌توان به محیط‌طبیعی کرد، دور نگه داشتن ابزارهای فناورانه از این عرصه است. به‌عبارت‌روشن‌تر، کاربردهای فناورانه چندان به سود این بخش از محیط‌زیست نیست و عموما رویکرد بهره‌برداری و تخریب‌گونه دارد. به‌همین‌دلیل، بیشتر کارشناسان تاکید می‌کنند، برای کاهش تخریب یا به‌عبارت‌دیگر جلوگیری از تخریب‌های احتمالی تا حد ممکن محیط‌طبیعی تحت‌تاثیر ابزارهای فناورانه قرار نگیرد.

آخانی در ادامه بااشاره به کاربرد اصلی فناوری در محیط‌زیست انسانی گفت: باتوجه به ماهیت فناوری که عموما در راستای رفع مشکلات خلق می‌شوند، کاربرد آنها در محیط‌زیست انسانی منطقی‌تر است. برای مثال، می‌توان از دستگاه‌های پالایش هوا به‌منظور کاهش آلودگی‌ها استفاده کرد.

**▣ کاهش گازهای گلخانه‌ای را جدی بگیرید**

وی در ادامه بااشاره به کاربرد اصلی فناوری در کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای گفت: از آنجایی که ایران رتبه ششم انتشار گازهای گلخانه‌ای را در جهان به خود اختصاص داده، این امر تاثیرات مستقیم بر محیط‌زیست انسانی و افزایش آلودگی‌ها در مقیاس وسیع دارد و کشور را با معضلات جدی روبه‌رو کرده است؛ پیش‌بینی می‌شود دانش‌بنیان‌ها و فناوران برای کاهش این میزان از انتشار گازهای گلخانه‌ای تولیدات موثرتری داشته باشند.

این استاد دانشگاه ادامه داد: متاسفانه حیات اقتصاد و صنعت در کشور وابسته به توسعه فرآیندهایی است که مسبب اصلی انتشار گازهای گلخانه‌ای هستند و سیاهه انتشار ایران همپای کشورهای بزرگ صنعتی است، اما هنوز به توسعه کشورهای رده اول در سیاهه انتشار نرسیده‌ایم. به همین دلیل، فعالیت فناوران و شرکت‌های دانش‌بنیان در هر زمینه‌ای که بتوانند در کاهش گازهای گلخانه‌ای موثر باشند، به نفع کشور است.

**▣ دست دولت از انتشار کوتاه شود**

آخانی دولتی بودن صنایع بزرگ را در کشور، عامل اصلی انتشار بالای گازهای گلخانه‌ای دانست و گفت: مقصر اصلی انتشار بالای گازهای گلخانه‌ای در ایران دولت است؛ به همین دلیل تاکنون شرکت‌های کوچک دانش‌بنیانی که توانمندی بالقوه بالایی برای بهبود اوضاع محیط‌زیست دارند، نتوانسته‌اند نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند. شاید تذکرات اخیر بین‌المللی، عاملی باشد برای کاربرد بیشتر ابزارهای فناورانه در این حوزه که بی‌شک بدون توان دانش‌بنیان‌ها امکان‌پذیر نیست.

به گفته وی، شاید منافع بزرگ دولتی و شبه‌دولتی است که نمی‌گذارند مسیر سبزی را در صنعت و تولید در پیش بگیریم؛ مگر آنکه دانش‌بنیان‌ها تعاملات بیشتری در این عرصه داشته باشند.

**▣ حمل‌ونقل در مسیر سبز دانش‌بنیانی**

این استاد دانشگاه بااشاره به ایجاد مسیر سبز در صنعت، گفت: توسعه فناورانه حمل‌ونقل جزو آن دسته از حوزه‌هایی است که پیش‌بینی می‌شود به‌منظور ایجاد مسیر سبز در صنعت، دانش‌بنیان‌ها در راستای این هدف، تولیدات ارزنده‌ای داشته باشند. البته ناگفته نماند تا زمانی که مدیریت کلان کشور نگاه خود را به‌سمت توسعه پایدار ارتقا و کشور روابط خود را با دنیا به‌شکل گسترده توسعه ندهد، نمی‌توان به این هدف رسید. تمامی این اقدامات و کاربرد فناوری در محیط‌زیست زمانی به بهبود وضعیت می‌انجامد که ضمانت اجرایی قانونی وجود داشته باشد.

## بازار مبادله انتشار کربن، یک ضرورت مهم



باتوجه به موارد یادشده، درباره کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای با توان فناوران، رضا فلاح، اقلیم‌شناس، معتقد به راه‌اندازی بازار کربن و سازکار ویژه آن است. وی در گفت‌وگو با صمت گفت: نهادی با عنوان بازار مبادله کربن که سازکار مبادله انتشار در آن شکل می‌گیرد، در پی تلاش‌های بین‌المللی، به‌منظور کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان شکل گرفته است. بررسی اسناد بالادستی در زمینه بهینه‌سازی انرژی در کشور، نشان‌دهنده آن است که طی ۲ دهه گذشته، سیاست‌های کلان و قوانین بسیاری برای بهینه‌سازی انرژی در کشور تدوین و ابلاغ شده است؛ می‌توان با نگاه به این سیاست‌ها و قوانین فهمید که توسعه و اجرای برنامه‌های بهبود کارآیی انرژی، چالش مهم کشور در سال‌های گذشته بوده است. متاسفانه اجرای برنامه‌های بهبود کارآیی انرژی، به‌دلیل تداوم اختصاص حجم قابل‌توجه یارانه‌های انرژی و پایین بودن نرخ حامل‌های آن به‌کندی پیش رفته است. براساس مطالعات انجام‌شده در کشور، اگر سیاست‌های کلی درباره بهینه‌سازی انرژی به اجرا درمی‌آمد، می‌توانست منجر به صرفه‌جویی بیش از ۷ میلیارد بشکه نفت در مصرف انرژی طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ شود و بیش از ۱۰۰ میلیارد دلار انباشت سرمایه را طی همین سال‌ها در پی داشته باشد. بنابراین، اجرا نشدن سیاست‌های بهینه‌سازی انرژی سبب شده از یک‌سو، نه‌تنها فرصت توسعه از دست برود و اهداف مربوط به ارتقای سطح زندگی مردم محقق نشود، بلکه کاهش تولید و انتشار گازهای گلخانه‌ای هم رخ ندهد.

وی در ادامه بااشاره به اهمیت پیاده‌سازی بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست انرژی گفت: تحلیل ساختار بازار انرژی ایران طی سال‌های اخیر، نشان‌دهنده آن است که پیاده‌سازی بازار بهینه‌سازی انرژی و محیط‌زیست یک الزام در اقتصاد انرژی کشور است. پیاده‌سازی این بازار، نهادی را در اقتصاد کشور شکل می‌دهد که در پی آن هم‌افزایی قابل‌توجهی میان افزایش کارآیی و بهره‌وری در اقتصاد، رشد اقتصادی، توسعه اجتماعی و گذر به اقتصاد کم‌کربن و سبز شکل بگیرد. در این بازار، فرصت‌های بسیاری برای ایفای نقش بخش خصوصی کارآفرین و دانش‌بنیان‌ها به‌منظور ایجاد فعالیت‌های توسعه‌محور فراهم می‌شود. همچنین، بازار انرژی امکان تعامل پایدار اقتصاد ایران را با اقتصاد جهان فراهم می‌کند و ضمن ایجاد پیوند با بازار جهانی مبادله کربن، زمینه‌ساز مشارکت فعال ایران در تلاش‌های بین‌المللی برای مقابله با تغییرات اقلیمی خواهد بود. فلاح باتوجه به پیچیدگی آثار انتشار کربن گفت: تعیین نرخ کربن در این بازار، به‌دلیل پیچیدگی آثار انتشار کربن و ابعاد جهانی آن، به‌طورمعمول امری دشوار است. مالیات بر کربن، سازکار مبادله انتشار و اعتبار کربن از جمله سازکارهایی هستند که اساس و چارچوب نرخ کربن در کشورها و مناطق مختلف به‌شمار می‌روند.

**▣ بستری برای کاهش انتشار**

فلاح گفت: ایجاد سازکار مبادله انتشار کربن در یک محدوده جغرافیایی، کمک می‌کند اقدامات فنی، فیزیکی و نرم‌افزاری برای کنترل تولید و انتشار گازهای گلخانه‌ای در یک محدوده معین به‌کار گرفته شود و مبادله انتشار بین شرکت‌کنندگان محلی در بازار را امکان‌پذیر کند. در فرآیند سازکار مبادله انتشار کربن بستری فراهم می‌شود که در آن میزان کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ارزش اقتصادی پیدا می‌کند و این ارزش اقتصادی در بازار مبادله انتشار خود را نشان می‌دهد، چرا که تاثیرات انباشت گازهای گلخانه‌ای، جهانشمول و فراگیر است. گفتنی است، ارزش اقتصادی در مقیاس بین‌المللی شکل می‌گیرد و ایجاد ارتباط طرح‌های مبادله انتشار کربن در مناطق و کشورهای مختلف، امکان مبادله کاهش انتشار در بازار جهانی را فراهم می‌آورد. این وضعیت باتوجه به تجربه ۲ دهه گذشته رو به توسعه است و بهره‌برداری از ارزش اقتصادی کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و گذار به اقتصاد سبز را برای همه کشورها ممکن می‌سازد.

وی ایجاد بازار بهینه‌سازی انرژی در ایران را یک ضرورت برای ایجاد تعادل پایدار در اقتصاد انرژی کشور دانست و گفت: بی‌شک در آینده‌ای نزدیک بدون اجرای اقدامات مشخص برای افزایش کارآیی انرژی، امکان تامین انرژی موردنیاز برای توسعه اقتصادی و اجتماعی بسیار محدود خواهد شد. گفتنی است، باوجود این شرایط، ضرورت اجرای طرح‌ها و پروژه‌هایی که دستاورد جانبی آنها کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای است، بیش از گذشته احساس می‌شود. بنابراین، ایجاد سازکار مبادله انتشار کربن و بازار بهینه‌سازی انرژی، می‌تواند یک راهکار برای گسترش امکانات در راستای بهینه‌سازی انرژی و نیز توسعه پایدار کشور باشد.

اگر سیاست‌های کلی بهینه‌سازی انرژی در کشور به اجرا درمی‌آمد، بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۷ معادل بیش از ۷ میلیارد بشکه نفت در مصرف انرژی صرفه‌جویی می‌شد

## سخن پایانی

حیات همه موجودات به محیط‌زیست وابسته است و از طرفی هم، استفاده از پیشرفت و توسعه فناوری و صنعت در روند رو به رشد اقتصاد غیرقابل‌انکار است. بنابراین، باید چاره‌ای اندیشید تا بدون آنکه فعالیت‌های فناورانه کاهش یابد، محیط‌زیست را از خطر نابودی نجات دهیم. یکی از راهکارهایی که به این منظور برای بازیافت پیشنهاد می‌شود، استفاده از فناوری پاک است. تولید تمیزتر از مهم‌ترین جنبه‌های فناوری پاک است که این مهم به‌نوبه خود محیط‌زیست سالم‌تر را به ارمغان می‌آورد. کارشناسان معتقدند فناوری پاک به‌معنای تولید صنعتی همراه با حفظ محیط‌زیست است که این مهم مزایای راهبردی و اقتصادی بسیاری را برای صنعت به‌دنبال دارد. به این ترتیب، پیش‌بینی می‌شود با جایگزین کردن روش‌ها و تکنیک‌های جدید که به‌منظور حفظ محیط‌زیست انجام می‌شود، می‌توان در آینده‌ای نزدیک هدف تولید بهتر با آلودگی کمتر را تحقق بخشید.

یادداشت

## رونق کشاورزی با نانویی‌ها



یدالله دالوند، رئیس دبیرخانه کمیته نانو وزارت جهاد کشاورزی

تحقیقات نشان داده که افزایش جمعیت، باعث کاهش سطوح زیرکشت شده و امروز تولید و امنیت غذایی با چالش‌هایی مواجه است که بعد از جنگ اوکراین با روسیه، امنیت غذایی برای عموم مردم دنیا مهم‌تر شده است. فعالان در عرصه کشاورزی به‌دنبال این هستند که از یک‌سو محصولاتی در کشور تولید شوند که سالم و عاری از سموم و کود باشند و از سویی دیگر، محصولات موردنیاز کشور هم، برای حفظ امنیت غذایی تامین شوند. فناوری نانو قابلیت مهمی در رفع کمبود بازار دارد و فعالان این عرصه می‌توانند نقش مهمی در امنیت غذایی و توسعه کشاورزی داشته باشند. در واقع، خواهان آن هستیم که از فناوری نانو در افزایش کمی و کیفی محصولات بهره بگیریم.

در کل، وقتی صحبت از کشاورزی و توسعه آن به‌میان می‌آید، در اصل صحبت از امنیت غذایی می‌شود که یکی از حیاتی‌ترین موضوعات استراتژیک در هر کشوری است. گفتنی است، حوزه فناوری نانو با امنیت غذایی رابطه تنگاتنگی دارد. این مولفه برای کشور ما به‌شدت مهم تلقی می‌شود، چرا که مباحث مربوط به آب و خاک برای هر کشوری از درجه اهمیت زیادی برخوردار است. نزدیک به ۱۸ سال می‌شود که فناوری‌های نانو، فعالیت خود را در کشور آغاز کرده‌اند.

بیشتر فعالان این عرصه در حوزه نفت، انرژی و سلامت فعالیت گسترده دارند و کشاورزی همواره جزو آن دسته از عرصه‌هایی بوده است که کمتر به آن توجه شده و فعالان نانوفناوری تاکنون فعالیت محدودی داشته‌اند، اما نکته قابل‌توجه این است که در سند دوم ۱۰ ساله نانو به بحث کشاورزی تاکید بیشتری شده است. حدود ۷ هزار شرکت دانش‌بنیان در کشور داریم که تنها حدود ۴ درصد در حوزه کشاورزی فعالیت می‌کنند که از این میزان هم درصد کمی در حوزه فناوری نانو و کشاورزی فعالیت می‌کنند و تولید محصول دارند. پیش‌بینی می‌شود امسال تعامل سازمان‌های دولتی متولی کشاورزی با بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان روزبه‌روز گسترش یابد. در واقع، هدف این است که آن تولید علمی را که در سال‌های گذشته اتفاق افتاده، تبدیل به دانش و فناوری کاربردی در عرصه کشاورزی کنیم؛ باتوجه به اینکه از یک دهه پیش، مجموعه‌هایی از شرکت‌های دانش‌بنیان و بخش خصوصی و حتی یک‌سری موسسات و مراکز تحقیقاتی بخش کشاورزی، فعالیت‌هایی در زمینه رسوخ دانش و فناوری نانو در حوزه کشاورزی داشته‌اند. پیش‌بینی می‌شود در سال آینده توسعه کشاورزی با توان دانش‌بنیان‌ها قوت بیشتری به خود بگیرد و به تولید علم برسیم؛ هرچند نسبت به برخی دیگر از حوزه‌ها هنوز عقب هستیم.

امروزه بیش از هر چیز، نیازمند ثبت دقیق دستاوردهای دانش‌بنیانی در حوزه‌هایی هستیم که به کشاورزی و تولید بیشتر محصول کمک می‌کند، بنابراین جای خالی طراحی و تولید نرم‌افزارهایی که بتواند به آمایش همه‌جانبه کشاورزی و کشت محصول در کشور بینجامد و برنامه دقیق‌تری ارائه دهد، به‌شدت احساس می‌شود، اما از طرفی باتوجه به رشد دانش‌بنیان‌ها در زمینه فناوری اطلاعات، بی‌شک پیش‌بینی می‌شود به دستاوردهای درخوری در این زمینه برسیم. اگر بخواهیم از فناوری نانو در این عرصه نام ببریم، خوب است تا بگوییم امروز به فناوری نانو حباب دسترسی پیدا کردیم. این فناوری تا درصد بسیار بالایی راندمان و بهره‌وری مصرف آب را افزایش می‌دهد. وقتی بهره‌وری افزایش پیدا کند، در تولید محصول هم شاهد افزایش خواهیم بود.

در حوزه کشت‌های وسیع، اصلاح بذر مهم‌ترین آن است که می‌تواند فناوری نانو از طریق نانو پلاسما ورود کند. همچنین، در حوزه افزایش تولید باغات در زمینه نهال‌های اصلاح‌شده هم، فعالیت‌های زیادی در دست اجرا داریم، همچنین می‌توان درباره آفت‌ها هم از نانوسم‌ها استفاده کرد. با دانش موجود می‌توانیم افزایش تولید کمی و کیفی در نانوکودهای اصلاح‌شده داشته باشیم.

یادداشت

## آینده طلا در گرو ثبات نرخ دلار



حسن رادمهر
کارشناس اقتصاد

دلار و طلا در ماه‌های پایانی سالی که گذشت نوسانات زیادی را تجربه کرد. از آنجایی که متغیر سیاست مهم‌ترین عامل موثر بر نرخ ارز است و نرخ ارز عامل تعیین‌کننده نرخ طلا است، باتوجه به مبهم بودن روند مذاکرات هسته‌ای، نمی‌توان وضعیت نرخ دلار را برای امسال به‌طور دقیق پیش‌بینی کرد، اما باتوجه به افزایشی بودن نرخ دلار در روزهای آغازین امسال می‌توان گفت روند نرخ دلار در امسال افزایشی است اما شدت و ضعف این افزایش، وابسته به مسائل سیاسی و تحریم‌هاست.

در ۲ دهه گذشته اقتصاد کشور به‌شدت به سیاست گره‌خورده و این درهم‌تنیدگی نقش عمده‌ای بر فروش نفت، درآمدهای ارزی و تورم و نرخ ارز داشته است.

همچنین در دهه ۹۰ به‌ویژه از سال ۱۳۹۷ به بعد رشد سطح عمومی قیمت‌ها از افزایش نقدینگی بیشتر بوده است. این را می‌توان چنین تعبیر کرد که متغیرهای تعیین‌کننده نرخ ارز حداقل تا حدی از کمیت‌های پولی فراتر رفته است.

باتوجه به وضعیت روابط خارجی جاری ایران، موقعیت برجام و تحریم‌ها، روشن است که متغیر سیاست از اقتصاد قوی‌تر است و در حال حاضر متغیر سیاست تاثیر اصلی را بر نرخ ارز دارد. محدودکردن و محروم‌کردن ایران از دسترسی به ارزی که حاصل صادرات پرمشقت امروز کشور است، در کنار گرایش عمده به خروج سرمایه از کشور، عامل عمده افزایش نرخ ارز در این روزهاست.

در آخرین ماه‌های سال گذشته افزایش نرخ دلار در بازارهای جهانی و کاهش روابط مالی ایران با عراق و بلوکه ماندن دلارهای ایران در عراق به جهش نرخ دلار دامن زد؛ بنابراین اگر این اتفاق در سال جاری نیز رخ دهد جهش پیاپی نرخ دلار اجتناب‌ناپذیر است.

درباره تورم اگر سیاست‌گذار دست به اقدام عاجل نزند کشور به سمت تجربه تورم بالای ۶۰ درصد پیش خواهد رفت و با افزایش سطح عمومی قیمت‌ها سفره معیشت آحاد جامعه تحت فشار قرار می‌گیرد. این موضوع سبب می‌شود، عموم مردم در معرض خطر عمده تورم لجام‌گسیخته‌تری قرار گیرند.

امسال بی‌شک علاوه بر عوامل جهانی تورم داخلی نیز بر بازار طلا تاثیرگذار خواهد بود؛ همان‌طور که اکنون شاهد هستیم.

در یک سال گذشته نرخ طلا یکباره منفجر شد و چندهزار درصد بالا رفت. نرخ هر قطعه سکه تمام بهار آزادی طی یک سال نزدیک ۱۹ میلیون تومان رشد کرد و از ۱۲ میلیون و ۴۵۰ هزار تومان به ۳۱ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان رسید. قیمت هر گرم طلای ۱۸ عیار هم ۲ برابر شد و از یک میلیون و ۲۵۰ هزار تومان به ۲ میلیون و ۵۵۰ هزار تومان رسید.

پیش‌بینی‌ها می‌گوید نرخ طلای جهانی در سال جاری روند رو به رشد قابل‌توجهی دارد و همه برآوردها بر افزایش نرخ سکه و طلا متمرکز است؛ به‌ویژه که فدرال‌رزرو نرخ بهره را افزایش داد و ۳ بانک امریکایی هم ورشکست شدند. اتفاقات رخ داده در بازار جهانی پول و تورم دلار سبب شده پیش‌بینی‌ها بر افزایش نرخ طلا متمرکز باشد.

گمانه‌زنی‌های مراکز مهم پیش‌بینی نرخ طلا حاکی از آن است که امسال نرخ طلای جهانی سطح ۳۰۰۰ دلاری را رد کند.

در کنار پیش‌بینی‌های جهانی، برآوردهای داخلی حاکی از آن است که روند چند ماه گذشته نرخ طلا و سکه نشان داد که نرخ این دو فلز زردرنگ در بازار داخل، بیش از هر چیزی تحت تاثیر نرخ دلار است، این در حالی است که نرخ دلار در ایران مستقیما از اخبار سیاست خارجی تاثیر می‌گیرد. در صورت به سرانجام رسیدن مذاکرات می‌توان امیدوار بود روند رشد نرخ دلار متوقف شود، اما در صورتی که مذاکرات به نتیجه نرسد، رشد نقدینگی، کسری بودجه و کاهش درآمدهای نفتی در کنار افزایش انتظارات تورمی، باعث رشد مجدد نرخ دلار می‌شود.

بررسی اخبار سیاسی حاکی از آن است که پیشرفتی در روند مذاکرات هسته‌ای ایجاد نشده و انتظار هم نمی‌رود حداقل در ماه‌های آتی گشایشی در این مذاکرات ایجاد شود. بر این اساس بعید است مذاکرات هسته‌ای به نتیجه‌ای برسد که بتواند منجر به ریزش نرخ دلار و کاهش دوباره نرخ طلا و سکه شود.

## میزان حق‌بیمه ۱۴۰۲ اعلام شد

سازمان تامین اجتماعی اعلام کرد حق‌بیمه افرادی که حداقل دستمزد را در سال جاری دریافت می‌کنند ۱.۷۶۹.۴۲۸ ریال است. در پی صدور بخشنامه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درباره تغییر حداقل دستمزد روزانه و سایر سطوح دستمزدی و حداقل مزایای پرداختی به کارگران مشمول قانون کار در سال ۱۴۰۲، سازمان تامین اجتماعی نیز در بخشنامه‌ای چگونگی محاسبه «دستمزد روزانه مبنای کسر حق‌بیمه» از ابتدای امسال را اعلام کرد. براساس این بخشنامه، حداقل دستمزد روزانه مبنای وصول حق‌بیمه بیمه‌شدگان مشمول قوانین کار و تامین اجتماعی (به‌استثنای مشاغل و فعالیت‌های دارای دستمزد مقطوع) مبلغ ۱.۷۶۹.۴۲۸ ریال اعلام شده است. همچنین مبنای کسر حق‌بیمه سایر سطوح دستمزدی براساس آخرین دستمزد روزانه سال ۱۴۰۱، ۲۱ درصد به علاوه رقم ثابت روزانه ۸۳،۵۹۶ ریال افزایش می‌یابد. براساس بخشنامه سازمان تامین اجتماعی، هنگام محاسبه حق‌بیمه آن دسته از بیمه‌شدگان که در آخرین گزارش بازرسی انجام شده مربوط به قبل از ۱۴۰۲/۰۱/۰۱، دستمزد آنان بیش از حداقل دستمزد روزانه سال گذشته درج شده، چنانچه در سال ۱۴۰۲ کارفرما از ارسال لیست و پرداخت حق‌بیمه بیمه‌شدگان مذکور خودداری یا در لیست‌های ارسالی ترک کار آنها را اعلام نکند، باید دستمزد آنها مطابق این بخشنامه تعیین شود و سپس مبنای محاسبه حق‌بیمه ماه‌هایی که لیست آن ارسال نشده، قرار گیرد. درباره بیمه‌شدگان اختیاری نیز در این بخشنامه اعلام شده حداقل مبنای پرداخت حق‌بیمه بیمه‌شدگان ادامه بیمه به‌طور اختیاری در سال ۱۴۰۲، معادل ۱.۲ برابر حداقل دستمزد مصوب شورای‌عالی کار خواهد بود. همچنین مبنای پرداخت حق‌بیمه بیمه‌شدگان ادامه بیمه به‌طور اختیاری که مبنای پرداخت حق‌بیمه آنان در سال ۱۴۰۱ از رقم روزانه ۱.۳۹۳.۲۵۰ ریال بیشتر بوده است، مانند سایر سطوح دستمزدی معادل ۲۱ درصد به علاوه رقم ثابت روزانه ۸۳،۵۹۶ ریال افزایش می‌یابد که در هر حال از ۱.۲ حداقل دستمزد مصوب شورای‌عالی کار کمتر نخواهد بود.

صمت در گفت‌وگو با کارشناسان بررسی کرد

# چشم‌انداز اقتصاد کلان در سال ۱۴۰۲

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir



**سال تازه‌رسیده سالی پرابهام برای اقتصاد کشور پیش‌بینی شده است. شوک افسارگسیختگی نرخ دلار در اسفند سال گذشته به امسال منتقل شده و به‌طورقطع بر نرخ کالاها در سال جاری سایه خواهد انداخت. یکی از پرسش‌های اصلی فعالان اقتصادی، وضعیت اقتصاد کلان در سال جاری و سمت‌وسوی بازارها در این سال است. باتوجه به تحولات قیمتی در بازارهای دارایی، ارائه یک چشم‌انداز نزدیک از اقتصاد سال آینده می‌تواند مانند یک دفترچه راهنما برای سرمایه‌گذاران باشد. موضوع مهمی که باید به آن توجه شود این است که بهبود شرایط فعلی نیازمند یک تجدیدنظر اساسی در نظام تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری اقتصادی کشور در سال جاری خواهد بود. اگر تصمیم‌گیری دولتمردان در جهت خروج کشور از انزوای سیاسی نباشد و ایران نتواند پول‌های بلوکه‌شده در سایر کشورها را وصول کند، آینده روشنی در انتظار بازارهای مالی نخواهد بود. اقتصاد ایران در سال‌های اخیر دشواری‌های زیادی را تجربه کرده است. از سال ۱۳۹۷ و خروج یکطرفه امریکا از برجام، فشارهای اقتصادی بر ایران افزایش یافت. این فشارهای اقتصادی شامل کاهش فروش نفت و گاز که زیربنای مالی کشور را تشکیل می‌دهند هم شد. همه عوامل ذکرشده دست‌به‌دست هم داد تا ایران بیشترین تورم ۴ دهه گذشته را تجربه کند. صمت در این گزارش چشم‌انداز اقتصاد کلان کشور را در سال پیش رو از نگاه کارشناسان موردبررسی قرار داده است.**

اگر بی‌ثباتی اقتصاد ادامه یابد و سیگنال‌های مثبت از برجام به کشور نرسد، با استمرار شرایط رکود تورمی در اقتصاد ایران، نوسانات شدید ارزی ادامه‌دار خواهد شد

## آهنگ رشد اقتصاد کند می‌شود



شاهین شایان‌آرانی، تحلیلگر بازارهای پولی و مالی درباره اوضاع اقتصاد کلان و بازارهای مالی در سال ۱۴۰۲ به صمت گفت: در سال ۲۰۱۹ با شیوع پاندمی کرونا رشد اقتصاد جهانی کاهش یافت و ایران نیز از این قضیه مستثنا نبود. ۲ سال پس از کرونا و به‌واسطه فشارهای ناشی از آن، اقتصاد ایران نیز به‌میزان ۳ درصد کوچک‌تر شد، اما با برداشته شدن محدودیت‌های وضع‌شده در جامعه به‌دلیل بیماری کرونا در سال ۱۴۰۰ اقتصاد ایران ۳.۳ درصد رشد را در کارنامه خود ثبت کرد. البته همیشه باید این نکته را موردتوجه قرار داد که این رشد اقتصاد ناشی از رونق اقتصاد نبوده و نیست، بلکه این رشد به‌دنبال کاهش محدودیت‌های کرونایی ایجاد شد و دولت در این رشد نقشی نداشته است. وی در ادامه افزود: به‌اعتقاد بنده رشد اقتصادی در سال ۱۴۰۲ ادامه‌دار نخواهد بود و نمی‌تواند پایدار باشد. براساس پیش‌بینی‌های انجام‌شده توسط نهادهای معتبر بین‌المللی، رشد اقتصادی ایران در سال‌های آینده روند کاهشی خواهد داشت و از سرعت صعود اقتصاد ایران کاسته می‌شود. مثلا پیش‌بینی‌های صورت‌گرفته توسط بانک جهانی برای سال ۱۴۰۲، رشد ۲.۲ درصدی را نشان می‌دهد.

**▣ رشد اقتصاد در سایه دیپلماسی**

این تحلیلگر بازارهای پولی و مالی با اشاره به اینکه ایران هم مانند بسیاری از کشورها از چالش‌های اقتصاد جهانی تاثیر می‌پذیرد، تصریح کرد: بیماری‌های مزمن اقتصاد ایران مثل تورم بالا یا نرخ رشد اقتصادی پایین بیشتر متاثر از سیاست‌های پولی کشور است؛ نه تحریم‌های اقتصادی. هرچند نهادهای بین‌المللی در ترسیم چشم‌انداز اقتصاد ایران به تشدید چالش‌های آب‌وهوایی چون سیل‌های مکرر، خشکسالی و توفان‌های گردوغبار و همچنین کمبود انرژی اشاره می‌کنند، ام بر این نکته هم تاکید دارند که اگر تحریم‌ها برداشته شوند و راه برای تعاملات خارجی و بکارگیری دیپلماسی اقتصادی هموار شود، می‌توان به بهبود وضعیت اقتصاد ایران از جمله افزایش نرخ رشد اقتصادی امیدوار بود. وی درباره سرنوشت طلا و دلار در سال ۱۴۰۲ گفت: بازار طلا و سکه مستقل از بازار دلار و ارز و اونس جهانی نیست. عمده نوسانات نرخ طلا و سکه تحت تاثیر نرخ دلار و ارز است. نقش اونس جهانی نسبت به دلار در جابه‌جایی نرخ طلا، خیلی کوچک است و اصلا قابل‌قیاس نیست.

**▣ احتمال حذف ریال از چرخه مالی**

این تحلیلگر بازارهای پولی و مالی با بیان اینکه نباید از تاثیر تورم روی قیمت‌ها غافل شد، گفت: در حال حاضر شاهد تورم ۵۰ درصدی در کشور هستیم و اگر در سال سوم فعالیت دولت سیزدهم دوباره تورم ۵۰ درصدی وجود داشته باشد، نرخ یک کالا ۲۶ برابر خواهد شد. مسئله این است که تورم‌های ۲۰ درصدی قابل‌تحمل بودند، اما پول و نظامات پولی عموما در مقابل تداوم تورم‌های بزرگ دوام نمی‌آورند؛ یعنی این گونه نیست که هر سال به ترتیب شاهد تورم‌های ۵۰ درصدی باشیم، بلکه این اتفاق به‌شدت محتمل است که نظام پولی کشور به مرز فروپاشی نزدیک شود؛ به این معنی که ریال کارکرد خود را از دست می‌دهد و دیگر مبادله نمی‌شود.

**▣ نقدینگی همچنان بر مدار صعود**

وی با اشاره به احتمال رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۲ خاطرنشان کرد: دولت باید کسری بودجه ساختاری خود را کنترل کند. علت اصلی کسری بودجه ساختاری، قیمت‌گذاری دستوری است.

قیمت‌گذاری دستوری، نقدینگی را افزایش می‌دهد و رشد اقتصادی را محدود می‌کند. از سویی دیگر این اقدام سرمایه اجتماعی را به صفر رسانده است. اگر اصلاحات در بخش سیاست ارزی اعمال شود، شاید بهبود وضعیت معیشت را در چند سال آینده تجربه کنیم؛ بنابراین نباید منتظر معجزه اقتصادی در سال ۱۴۰۲ باشیم. وی در بیان راهکار خروج از شرایط سخت اقتصادی عنوان کرد: اگر دولت سیاست پولی خود را تغییر ندهد و نرخ بهره را براساس واقعیت‌های اقتصادی بالا نبرد، ما شاهد پایایی تورم کنونی در کوتاه‌مدت خواهیم بود. برای بهبود شرایط در بلندمدت نیازمند رشد اقتصادی بالا هستیم و لازمه این رشد اقتصادی، رفع تحریم‌ها و شکل‌گیری یک توافق جامع با امریکاست.

معمولا تورم‌های ۲۰ درصدی قابل‌تحمل هستند، اما پول و نظامات پولی عموما در مقابل تداوم تورم‌های بزرگ دوام نمی‌آورند

## سیاست انقباضی بانک‌ها و چالش تامین سرمایه در گردش



غلامرضا اخوان‌فرید، کارشناس اقتصاد با اشاره به برخی قوانین مخل تولید و صادرات بیان کرد: متاسفانه برخی قوانین و دستورالعمل‌ها جامع‌نگر نیست و دستگاه‌های اجرایی نیز ملزم به اجرای این قوانین هستند که این امر مشکلات زیادی را متوجه مردم و فعالان اقتصادی می‌کند. هم‌اکنون شاهد نرخ بالای تورم و سیاست انقباضی شدید بانک‌ها هستیم که موجب کمبود نقدینگی و چالش تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی شده و نرخ تمام‌شده تولیدات از جمله کالاهای اساسی را افزایش داده است. به گزارش اتاق بازرگانی اصفهان وی با اشاره به صدور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد که به چالشی برای فعالان اقتصادی تبدیل‌شده ادامه داد: هرگاه کشور روابط خارجی مطلوبی را تجربه کرده شاهد تاثیر مثبت آن در اقتصاد بوده‌ایم. امیدواریم کشور از پیچ‌وخم‌های اقتصادی موجود گذر و مردم و فعالان اقتصادی در سال ۱۴۰۲ وضعیت بهتری را تجربه کنند.

## برخورد انتزاعی با اقتصاد کلان غلط است



حسین عبده تبریزی، تحلیلگر اقتصاد و دبیر کل اسبق سازمان بورس اوراق بهادار تهران با بیان اینکه متاسفانه برخی سیاست‌گذاران گمان می‌کنند می‌توان مسائل اقتصادی را با راهکارهای انتزاعی حل‌وفصل کرد، اظهار کرد: سیاست‌گذار هر موضوعی را قطعی بداند به بررسی بیشتر آن اهتمام نمی‌ورزد، در حالی که اقتصاد یک علم است و قواعد خاص خود را دارد. اقتصاد روش‌های آزمایش‌شده و دو تا سه روش درست و در مقابل، بی‌نهایت روش نادرست دارد؛ درحالی‌که سیاست‌گذاران کشورمان در دوره‌های گوناگون با اقتصاد برخوردی انتزاعی داشته و به تجارب و پیش‌بینی‌های درست اقتصاددانان رجوع نکرده‌اند.

**▣ وضعیت نقدینگی**

به گزارش اقتصاد بازار عبده تبریزی تحولات بخش تولید و صنعت، میزان تقاضا، نقدینگی، روابط خارجی و بازار مسکن را از جمله متغیرهایی دانست که فعالان اقتصادی برای تصمیم‌گیری‌های خود باید به آنها توجه کنند و افزود: هم‌اکنون خلاف فناوری‌های پیشرفته، برای توسعه صنعت با محدودیتی از جانب کشورهای خارجی مواجه نیستیم، اما چون منابع سرمایه‌گذاری در صنعت را در اختیار نداشته و نتوانسته‌ایم در این بخش سرمایه‌گذاری کنیم، سهم بخش صنعت در اقتصاد ایران از ۱۰ سال پیش تاکنون از ۵۴ درصد به ۴۰ درصد کاهش یافته، به همین دلیل نرخ استهلاک از نرخ تشکیل سرمایه ثابت پیشی گرفته که این وضعیت باید تغییر کند.

**▣ کاهش قدرت خرید**

عبده تبریزی نرخ رشد جمعیت، اشتغال و نرخ مشارکت در اقتصاد را متغیرهای اثرگذار در میزان تقاضای کالا و خدمات دانست و ادامه داد: در کنار کاهش نرخ رشد جمعیت، نرخ اشتغال و نرخ مشارکت در اقتصاد در ایران وضعیت قابل‌قبولی ندارد که نرخ پایین اشتغال زنان و آمار قابل‌ملاحظه دانشجو در کشور از دلایل آن است. چون نرخ بیکاری به‌ویژه در میان جوانان بالاست، قدرت خرید در بیشتر حوزه‌ها کاهش یافته که تا حداقل ۳ یا ۴ سال آینده ادامه دارد و تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران برای جبران کمبود تقاضا در داخل، چاره‌ای جز صادرات ندارند، اما بنگاه‌های اقتصادی برای یافتن نیروی کار مشکل چندانی نخواهند داشت.

**▣ کسری ادامه‌دار بودجه**

این تحلیلگر اقتصاد با بیان اینکه جبران کسری بودجه موجب رشد نقدینگی می‌شود و تاثیر مستقیمی بر متغیر پیش‌برنده نرخ ارز می‌گذارد، گفت: پرش‌های ارزی جدی عملا بازرگانی و تولید را متوقف می‌کند. نرخ رشد پول از سال ۹۶ تاکنون از ۱۹ درصد به ۴۶ درصد رسیده و نقدینگی را تشدید کرده است. نقدینگی خود شامل دو عنصر پول و شبه‌پول است که رشد اولی شتاب گرفته و رشد دومی که همان سپرده‌های مردم در بانک‌ها است کند شده و مردم به‌جای سپرده‌گذاری در بانک‌ها به خرید اتومبیل، سکه و طلا روی آورده‌اند. بانک مرکزی نیز عملا نتوانسته برای جبران این خلأ کاری انجام دهد؛ بنابراین نرخ نگران‌کننده تورم برنامه‌ریزی بلندمدت از جمله در بخش صنعت را غیرممکن کرده است.

وی همچنین تاکید کرد: ارز دونرخی در هیچ کشور دنیا وجود ندارد و روی آوردن به ارز آزاد و تک‌نرخی در کشور اجتناب‌ناپذیر است.

**▣ دشواری پیش‌بینی آینده اقتصاد کلان**

وی ضمن تشریح تاثیر روابط خارجی و بازار مسکن بر اقتصاد ایران و اینکه مسکن از کالایی مصرفی به کالای سرمایه‌گذاری تبدیل‌شده، تصریح کرد: پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول از رشد اقتصاد ایران در سال‌های اخیر اغلب غلط از آب در آمده، چون متغیرهای اثرگذار در اقتصاد ایران متنوع‌تر شده که بیشتر آنها به تحریم‌ها و روابط خارجی مربوط است. همچنین روشن است که در سال ۱۴۰۲ با افزایش نرخ دلار و تورم روبه‌رو خواهیم بود اما پیش‌بینی‌های موجود درباره نرخ دلار دقیق نیست و شدت بالا رفتن نرخ تورم نیز به نحوه جبران کسری بودجه از سوی دولت و وضعیت فشارهای خارجی بستگی دارد. بنگاه‌های اقتصادی در سال ۱۴۰۲ فرصت مناسبی برای استخدام نیروی انسانی و ورود به عرصه صادرات دارند و در مقابل، با چالش سرمایه در گردش مواجه خواهند بود.

امیدوارم چالش‌های مدیریتی و روابط خارجی حل‌وفصل شود و اقتصاد کشور در سال‌های آینده مسیری عادی را طی کند.

## سخن پایانی

در حالی پا به سال ۱۴۰۲ گذاشته‌ایم که گمانه‌زنی‌های زیادی مبنی بر سخت‌تر شدن وضعیت معیشت وجود دارد. به اعتقاد کارشناسان اقتصادی سال پیش رو درصورتی‌که شاخص کلان اقتصاد و بیماری مزمن آن یعنی تورم و نقدینگی مداوا نشود، سالی به‌مراتب سخت‌تر از ۱۴۰۱ برای عموم مردم خواهد بود، زیرا تورم هم یک شاخص سنجش ثبات اقتصادی و هم سنجش سطح رفاه است و هم اینکه به‌شدت در سطح رفاه و شکل‌گیری ذهنیت مردم تاثیرگذار و تعیین‌کننده است. باور جدی این است که تورم در ایران تا حد بسیار زیادی ناشی از افزایش نرخ ارز است و شواهد جدی هم برای آن وجود دارد، اما تنها عامل نیست و چند عامل دیگر هم روی تورم موثر است که از جمله آنها می‌توان به سفته‌بازی و رفتار غیرمسئولانه برخی بنگاه‌های اقتصادی فعال در بازارهای مالی به‌ویژه در بازار مسکن، خودرو، طلا و ارز اشاره کرد. بخشی هم ریشه در کسری بودجه و افزایش حجم نقدینگی دارد. به‌باور این کارشناسان گشایش گره‌های کور اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۲ تنها در سایه گسترش روابط سیاسی ایران محتمل خواهد بود.

## ۲ کشتی ساخت ایران در بندرعباس به آب انداخته شد

معاون امور دریایی اداره کل بنادر و دریانوردی هرمزگان گفت: آزمون‌های دریانوردی ۲ فروند لندینگ کرفت نوساز ۸۰۰ تُنی ساخت صنایع داخلی کشور در یکی از شرکت‌های کشتی‌سازی بندرعباس به آب‌اندازی شد. اسماعیل مکی‌زاده در گفت‌وگو با ایرنا افزود: در روزهای پایانی سال ۱۴۰۱، آزمون‌های دریانوردی ۲ فروند لندینگ کرفت نوساز ۸۰۰ تنی ساخت صنایع داخلی کشور با حضور و نظارت کارشناسان اداره مرکزی بازرسی و ثبت شناورها و موسسات رده‌بندی داخلی با موفقیت به آب‌اندازی شد. به گفته وی؛ این شناورها مشابه هم به طول سرتاسری ۵۳ متر، ۱۴.۵۰ متر عرض و دارای ۲.۲۵ متر آبخور بوده که تمامی مراحل طراحی، ساخت، تکمیل و نصب تجهیزات در یکی از شرکت‌های شناورسازی داخلی توسط متخصصان و کارشناسان داخلی انجام شده است. معاون امور دریایی اداره کل بنادر و دریانوردی هرمزگان ادامه داد: این شناورها هریک دارای ۲ دستگاه موتور اصلی ۸۳۰ اسب بخار و سرعت ۱۰ گره دریایی با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی پس از صدور گواهینامه‌های فنی، ایمنی و دریایی مجاز به تردد و بهره‌برداری با پرچم کشور خواهد بود. مکی‌زاده خاطرنشان کرد: چهار فروند شناور لندینگ کرافت دیگر نیز با ابعاد متفاوت در شناورسازی‌های بخش خصوصی شهرستان بندرعباس در حال ساخت است. وی اضافه کرد: همچنین ۲ فروند کشتی خدماتی ۴۰ متری با ۱۰ متر عرض ساخت صنایع کشتی سازی بندرعباس نیز در ایام دهه فجر امسال به آب‌اندازی شد.

### ریشه‌های بحران خشکیدگی در بهشت میانکاله

# خطر بیابانی شدن گلستان جدی است



**در سال‌های اخیر تغییر اقلیم و تبعات آن شامل افزایش متوسط دمای هوا و کاهش بارندگی به تسریع روند بیابان‌زایی در بخش‌هایی از استان گلستان دامن زده است و در حالی که فصل سرد معمولا سرسبزترین ایام شبه‌جزیره میانکاله است، اما افت محسوس میزان بارش در شرق مازندران و غرب گلستان در امسال باعث شده است که زمستان امسال به شکل ملموس شاهد بیابانی شدن بخش‌هایی از میانکاله باشیم. این مسئله در کنار تامین نشدن حقابه محیط‌زیستی و برداشت بیش از حد آب به‌خصوص توسط بخش کشاورزی در اراضی بالادست تالاب میانکاله، به خشک شدن این تالاب دامن زده است. در این میان وقوع اتفاقات مشابه در سایر مناطق گلستان به همراه بعضی دستکاری‌های انسانی نظیر پروژه لایروبی خلیج گرگان یا طرح زه‌کشی ۱۲۰ هزار هکتاری، به روند بیابان‌زایی در بخش‌های دیگری از استان گلستان نیز سرعت بخشیده و این مناطق را در آستانه تبدیل شدن به کانون گرد و غبار قرار داده است.**

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

## میانکاله در فهرست جهانی یونسکو

شبه‌جزیره میانکاله که زمانی یکی از زیباترین و سرسبزترین عرصه‌های طبیعی ایران محسوب می‌شد، اما چند سالی است که با تهدیدهای محیط‌زیستی مختلفی مواجه شده، هنوز هم زیستگاه دائمی یا محل زمستان‌گذرانی ده‌ها گونه از پرندگان مهاجر و بومی است و گونه‌های مختلف حیات وحش مانند گربه جنگلی، گراز، تشی، فوک خزری و گاومیش در آن زیست می‌کنند و ساحل آن نیز محل تخم‌ریزی بخش زیادی از ماهیان خاویاری دریای خزر و زیستگاه سایر گونه‌های دریایی ارزشمند نظیر جمله کپور، کفال، کلمه و سوف به حساب می‌آید. همچنین در منطقه میانکاله بیش از ۲۰۰ گونه گیاهی شامل ۱۷ گونه از انواع درختان و درختچه‌ها و گونه‌هایی مانند سازیل، ازگیل، سیاه‌تلو و سپیدار شناسایی شده است و جنگل بزرگی از انارهای وحشی و بوته‌های تمشک در آن وجود دارد، اما متاسفانه این منطقه در سال‌های اخیر با انواع معضلات زیست‌محیطی از جمله کاهش عمق خلیج گرگان و قطع شدن ارتباط آبی آن با دریای خزر، ورود فاضلاب واحدهای مسکونی، صنعتی، کشاورزی، مرغداری و دامپروری به تالاب میانکاله، صید غیرمجاز پرندگان مهاجر در فصول سرد سال، هجوم گاه و بیگاه شکارچیان غیرمجاز و البته آتش‌سوزی‌های عمدی متعدد مواجه شده و اخیرا هم مسئله حاد «خشکیدگی» و «بیابانی شدن» گریبان بهشت میانکاله را گرفته است.

## تشدید خشکی میانکاله بر اثر کاهش بارندگی

با وجود این که به طور طبیعی فصول پاییز و زمستان جزو سرسبزترین زمان‌های منطقه میانکاله محسوب می‌شود و هزاران هزار پرنده مهاجر نیز دقیقا به دلیل همین ویژگی، میانکاله را در فصل سرد سال به عنوان محل زمستان‌گذرانی انتخاب می‌کنند، اما اخیرا تصاویری از این شبه‌جزیره منتشر شده است که به‌وضوح نشان‌دهنده تشدید پدیده خشکیدگی و بیابانی شدن در این منطقه است؛ به نحوی که در این تصاویر نه تنها شاهد کاهش شدید تراکم پوشش گیاهی هستیم، بلکه بخش‌هایی از شبه‌جزیره که در فصول سرد معمولا سرسبز بودند، حالا به شن‌زار تبدیل شده‌اند. اتفاقی که البته در سال‌های قبل نیز با شدتی کمتر رخ داده بود و حتی تابستان همین امسال نیز می‌شد، نشانه‌هایی از خشکیدگی و کاهش تراکم پوشش گیاهی را در میانکاله مشاهده کرد، اما امسال افزایش متوسط دمای هوا در شرق مازندران و غرب گلستان به همراه کاهش محسوس بارندگی در این منطقه و البته تداوم چندین سال تامین نشدن حقابه تالاب میانکاله، به تشدید روند خشکیدگی این شبه‌جزیره دامن زده است و با توجه به این که در سال‌های آینده نیز اولا آثار سوء تغییر اقلیم سال به سال افزایش خواهد یافت و ثانیا به نظر نمی‌رسد برنامه‌ای جدی برای تامین حقابه تالاب و رفع آلودگی‌های ورودی به آن وجود داشته باشد، بعید نیست که در سال‌های آتی روند بیابانی شدن میانکاله تشدید شود.

این نکته‌ای است که حمیدرضا رضایی، کارشناس محیط‌زیست و عضو هیات علمی دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان در گفت‌وگو با ایلنا روی آن دست گذاشت و اظهار کرد: معمولا فصل زمستان سرسبزترین بازه زمانی در شبه‌جزیره میانکاله است، اما با توجه به این که در پاییز و زمستان امسال، با وجود بارش‌های نسبتا مناسب در برخی نقاط کشور، میزان بارندگی‌ها در استان گلستان و شرق مازندران بسیار کمتر از شرایط نُرمال بود، در فصل سرد امسال شاهد کاهش محسوس تراکم پوشش گیاهی در میانکاله هستیم. البته این مسئله فقط یکی از عوامل موثر بر بیابانی شدن این شبه‌جزیره است و از سال‌های قبل نیز می‌شد شروع فرآیند خشکیدگی در میانکاله را به دلیل تامین نشدن حقابه تالاب از جنوب و پسروی دریای خزر از شمال مشاهده کرد.

وی افزود: بیش از ۸۵ درصد آب دریای خزر توسط رودخانه ولگا در روسیه تامین می‌شود و اضافه‌برداشت‌هایی که در دهه‌های اخیر از این رودخانه اتفاق افتاده است، باعث کاهش آب ورودی به دریای خزر به عنوان یک دریاچه بسته شده و این مسئله در کنار تغییر اقلیم، افزایش متوسط دمای هوا و کاهش بارندگی در کشورهای حاشیه کاسپین، تسریع روند پسروی دریای خزر در چند سال گذشته را به همراه داشته است. در چنین شرایطی با توجه به این که بخشی از آب تالاب میانکاله و خلیج گرگان از سوی دریای خزر تامین می‌شود، پسروی دریا عملا باعث پایین آمدن عمق خلیج و کوچک شدن مساحت تالاب شده و به روند خشک شدن آن دامن زده است.

### ▣ خطر لایروبی خلیج گرگان

رضایی با بیان این که پسروی دریای خزر علاوه بر تالاب میانکاله، بر سایر تالاب‌های مرتبط با این دریا نیز اثر می‌گذارد، گفت: خشک شدن بخش‌هایی از خلیج گرگان بر اثر پسروی دریای خزر، مشکل مشابهی است که در سایر تالاب‌های مرتبط با کاسپین نیز رخ داده است، به نحوی که در سال‌های اخیر عمق تالاب گمیشان شهرستان بندر ترکمن و تالاب انزلی استان گیلان نیز بر اثر پسروی دریا به شدت کاهش یافته است. البته اخیرا دولت طرحی را برای لایروبی کانال‌های ارتباطی بین خلیج گرگان و دریای خزر آغاز کرده و هدف خود را از اجرای این طرح، برقرار نگه داشتن ارتباط آبی بین این خلیج و دریا اعلام کرده است.

عضو هیات علمی دانشگاه منابع طبیعی گرگان ادامه داد: با وجود این هدف از پروژه لایروبی خلیج گرگان، احیای این خلیج و بهبود کیفیت آب تالاب میانکاله اعلام شده است، اما نه تنها به نظر نمی‌رسد که این طرح بتواند در بلندمدت کمکی به احیای خلیج گرگان کند، بلکه با توجه به سرعت بالای پسروی دریای خزر، حتی ممکن است بیشتر شدن ارتباط آبی بین خلیج و دریا عملا باعث شود که بخشی از آب خلیج گرگان نیز براساس قانون ظروف مرتبط به طرف دریا کشیده شود و در نتیجه، روند خشک شدن خلیج در سال‌های آینده سریع‌تر پیش برود. وی در ادامه توضیح داد: مشکل دیگری که پروژه لایروبی خلیج گرگان برای طبیعت میانکاله ایجاد می‌کند، این است که متاسفانه گل‌ولای برداشت‌شده از کف خلیج روی یک پشته رسوبی در منطقه آشوراده و در خود عرصه طبیعی میانکاله جمع‌آوری می‌شود، این در حالی است که می‌شد این گل‌ولای را خارج از میانکاله و در قسمت شرقی خلیج جمع‌آوری کرد. اما حالا لایروبی خلیج گرگان عملا باعث ایجاد یک پشته رسوبی در دل طبیعت میانکاله شده است که روز به روز بر حجم آن افزوده می‌شود و برآورد می‌شود که در نهایت یک محوطه ۱۰۰ هکتاری از گل‌ولای جمع‌آوری‌شده از کف خلیج در منطقه آشوراده ایجاد شود که با گرم شدن هوا و خشک شدن این پشته رسوبی، امکان تبدیل شدن این محوطه به کانون گرد و غبار وجود دارد.

### ▣ احتمال تشدید بیابان‌زایی در میانکاله

رضایی با تاکید بر این که آثار خشکیدگی شبه‌جزیره میانکاله در زمستان امسال ملموس‌تر از سنوات گذشته قابل مشاهده است، عنوان کرد: با توجه به این که خاک منطقه میانکاله ماسه‌ای است و ظرفیت نگهداری آب در آن کم است، پوشش علفی این منطقه معمولا با گرم شدن هوا خیلی سریع از دست می‌رود. به همین دلیل، معمولا فصل زمستان و اوایل بهار سرسبزترین ایام میانکاله محسوب می‌شود و بعد از آن، تراکم پوشش گیاهی شبه‌جزیره با خشک شدن سریع علف‌های آن، رفته‌رفته کاهش می‌یابد. البته اگر بارندگی در بهار و تابستان مناسب باشد، پوشش علفی در فصل گرم سال نیز تا حدی باقی می‌ماند، ولی متاسفانه امسال بارندگی در منطقه به حدی کم بوده است که حتی در فصل سرد نیز شاهد آثار خشکیدگی در شبه‌جزیره میانکاله هستیم. عضو هیات علمی دانشگاه منابع طبیعی گرگان ادامه داد: متاسفانه در چند سال گذشته، ایران بیش از متوسط جهانی از روند گرمایش جهانی و دیگر آثار سوء ناشی از تغییر اقلیم آسیب دیده است و افزایش متوسط دمای هوا در استان گلستان که میانکاله در بخش غربی آن قرار گرفته، از متوسط کشوری هم بیشتر بوده است. در این میان با توجه به این که پیش‌بینی می‌شود در سال‌های آینده روند افزایش متوسط دمای هوا در استان گلستان و شرق مازندران ادامه داشته باشد، اگر در سال‌های بعد نیز مانند امسال و دو سال قبل از آن، همچنان شاهد کاهش بارندگی باشیم، نه تنها در منطقه میانکاله بلکه در سایر مناطق گلستان نیز بحران‌هایی چندجانبه در حوزه‌های آب، کشاورزی و محیط‌زیست به وجود خواهد آمد.

> تالاب میانکاله که معمولا از بخش شرقی آن به عنوان خلیج گرگان یاد می‌شود، به‌عنوان تالاب بین‌المللی در فهرست کنوانسیون جهانی رامسر به ثبت رسیده است

## فاضلاب‌های شهری و صنعتی به جان خلیج گرگان افتاده‌اند

نکته مهم دیگری که باید به آن توجه داشت، این است که در منطقه میانکاله، علاوه بر بحران خشکیدگی، کاهش تراکم پوشش گیاهی و تشدید روند بیابانی شدن که به طور خاص در زمستان امسال به صورت ملموس خود را نشان می‌دهد، سال‌هاست که شاهد کاهش عمق تالاب و خلیج گرگان هستیم؛ یکی از ریشه‌های این اتفاق پسروی آب دریای خزر و عامل مهم دیگر نیز عدم تامین مناسب حقابه تالاب میانکاله از اراضی بالادست است. البته این تالاب بین‌المللی نه تنها با مشکل تامین نشدن حقابه محیط‌زیستی خود مواجه است، بلکه در سال‌های اخیر ورود آلودگی‌های مختلف شامل پساب تصفیه‌نشده واحدهای مسکونی، صنعتی، دامداری، مرغداری و پرورش ماهی و زهاب کشاورزی اراضی بالادست نیز به مشکلات زیست‌محیطی تالاب و شبه‌جزیره میانکاله دامن زده است.

این نکته‌ای است که روزبه خادم‌لو، کارشناس محیط‌زیست و فعال اجتماعی منطقه میانکاله در گفت‌وگو با ایلنا به آن اشاره کرد و اظهار کرد: در دهه‌های اخیر سدسازی‌های کشور روسیه و برداشت‌های بیش از حد آب این کشور از رودخانه ولگا به عنوان اصلی‌ترین منبع تامین‌کننده آب دریای خزر، به علاوه اضافه برداشت‌های مشابهی که از رودخانه اورال در کشور قزاقستان و رودخانه کورا در کشور آذربایجان انجام می‌شود، به همراه افزایش متوسط دمای هوا و کاهش میزان بارندگی بر اثر تغییر اقلیم، همگی دست به‌دست هم داده و به تشدید روند پسروی خزر به عنوان یک دریاچه بسته دامن زده است.

وی افزود: در سال‌های گذشته تمام تالاب‌ها، مرداب‌ها و خلیج‌های وابسته به دریای خزر به صورت مستقیم از روند پسروی این دریا به شدت آسیب دیده‌اند، به نحوی که سال هاست خلیج قره بُغاز در کشور ترکمنستان خشک شده و خلیج گرگان به عنوان بخشی از تالاب میانکاله نیز از این روند مصون نمانده است، به نحوی که در حال حاضر حدود ۳۰ درصد از مساحت خلیج گرگان خشک شده و حتی عمق مرداب انزلی نیز بر اثر پسروی کاسپین حدود یک متر کاهش یافته است. این کارشناس محیط‌زیست تاکید کرد: عمق خلیج گرگان به‌خصوص در قسمت شرقی آن به حدی کاهش یافته است که در مناطقی مثل بندر گز در استان گلستان، بوی ماندابی که در فصل گرما از سمت خلیج احساس می‌شود، مشام تمام اهالی منطقه را آزار می‌دهد؛ به‌خصوص که در دو تا سه دهه اخیر، تقریبا همه رودخانه‌ها و آبراهه‌های بالادست خلیج گرگان برای آبیاری شالیزارها به طرف آب‌بندان‌ها هدایت می‌شوند و به جای آب شیرین تازه، فاضلاب واحدهای صنعتی، دامی، مرغداری و پرورش ماهی و زهاب کشاورزی حاوی کودها و سموم شیمیایی اراضی بالادست خلیج گرگان وارد این خلیج می‌شود و فرآیندهای شیمیایی ناشی از ورود این آلودگی‌ها به خلیج گرگان و تالاب میانکاله باعث تغییر اکوسیستم این پهنه آبی و تشدید بوی آزاردهنده می‌شود.

### ▣ تاثیرپذیری از تغییر اقلیم

خادم‌لو در بخش دیگری از صحبت‌های خود به تشریح علل تسریع روند بیابانی شدن در منطقه میانکاله پرداخت و با بیان این که در سال‌های اخیر بیابان‌زایی از سمت گلستان به طرف مازندران حمله کرده است، عنوان کرد: متاسفانه در چند سال گذشته آثار سوء تغییر اقلیم بر استان گلستان شامل افزایش متوسط دمای هوا و کاهش بارندگی بسیار شدید بوده و روند بیابانی شدن در بخش‌های مختلف این استان از جمله منطقه میانکاله تشدید شده است. این در حالی است که با وجود خشکسالی و کم‌آبی‌های ایجادشده بر اثر تغییر اقلیم در گلستان، ما هنوز خودمان را با این پدیده سازگار نکرده‌ایم، به نحوی در یک دهه گذشته به جای این که به کاهش مصرف منابع آبی بپردازیم، سطح شالیزارها را در استان افزایش داده‌ایم.

وی در ادامه اظهار کرد: مجموع این مسائل نشان می‌دهد با وجود این که ایران در کمربند بیابانی جهان قرار گرفته است و بیشتر از متوسط جهانی از آثار سوء ناشی از تغییر اقلیم رنج می‌برد و باید بیش از سایر کشورها برای سازگاری با تغییرات اقلیمی برنامه‌ریزی کند، ولی ما عملا کمترین آمادگی را برای مواجه شدن با تبعات تغییر اقلیم داریم، به نحوی که حتی حاضر نیستیم با هدف تامین بیشتر حقابه تالاب‌ها، دشت‌ها و رودخانه‌ها، الگوی کشت را در استان‌های شمالی کشور اصلاح کنیم و طبیعی است که در چنین شرایطی، در برخی مناطق مانند میانکاله که اکوسیستم آنها تاب‌آوری کمتری در برابر تبعات تغییر اقلیم دارد، روند بیابان‌زایی شدت می‌گیرد.

### ▣ نقش بازچرخانی آب

خادم‌لو با تاکید بر این که بازچرخانی آب در شمال کشور یکی از مهم‌ترین راهکارهای مدیریت مصرف منابع آبی در این خطه است، عنوان کرد: در سال‌های اخیر طرح‌های مختلفی برای بازچرخانی آب به‌خصوص در شرق مازندران تصویب شده و قرار بوده است که بخش زیادی از پساب تولیدشده در منطقه، تصفیه شود و به اراضی کشاورزی انتقال یابد تا برای توسعه کشاورزی ناچار نباشیم که آب دست اول را بیش از حد مصرف کنیم و حقابه دشت‌ها و تالاب‌ها به‌خصوص تالاب و شبه‌جزیره میانکاله را کاهش دهیم، ولی متاسفانه ما نه تنها توجهی به طرح‌های مصوب بازچرخانی آب در این منطقه نکرده‌ایم، بلکه حتی برای اصلاح سیستم فاضلاب شهرهای اطراف میانکاله نیز برنامه‌ریزی نداشته‌ایم و در حال حاضر، فاضلاب شهری، صنعتی، کشاورزی و دامپروری به راحتی وارد رودخانه‌ها و سفره‌های آب زیرزمینی منطقه می‌شود و همه این منابع آبی را آلوده می‌کند.

این کارشناس محیط‌زیست ادامه داد: توسعه بی‌قاعده شالیزارها در شرق مازندران و غرب گلستان در سال‌های اخیر به حدی بوده است که بسیاری از رودخانه‌های دائمی به رودهای فصلی تبدیل شده‌اند و در امسال که بارندگی‌ها در این منطقه از سال‌های گذشته هم کمتر شده است، حجم بالایی از بیشتر آب‌بندان‌های موجود در منطقه خالی شده‌اند، ولی با این وجود، همین حالا برخی مسئولان و مردم محلی در حال برنامه‌ریزی برای کشت شالی در فصل بهار و تابستان در اراضی پایین‌دست همین آب‌بندان‌های نیمه‌خالی هستند! در چنین شرایطی، چطور می‌توانیم انتظار داشته باشیم که حقابه تالاب‌ها، رودخانه‌ها و دشت‌های منطقه تامین شود و عرصه‌های طبیعی مختلف از جمله شبه‌جزیره میانکاله به بیابان تبدیل نشود؟!

## سخن پایانی

میانکاله در فهرست جهانی یونسکو به عنوان ذخیره‌گاه زیست‌کره به ثبت رسیده است و از سال ۱۳۴۸ نیز به عنوان منطقه حفاظت‌شده و پناهگاه حیات وحش تحت حفاظت سازمان محیط‌زیست قرار دارد. همچنین تالاب میانکاله که معمولا از بخش شرقی آن به عنوان خلیج گرگان یاد می‌شود، به عنوان تالاب بین‌المللی در فهرست کنوانسیون جهانی رامسر به ثبت رسیده است. تمام این القاب و عناوین حفاظتی نشان می‌دهد که میانکاله یکی از مهم‌ترین عرصه‌های طبیعی کشور است که به طور خاص باید به تخریب اکوسیستم آن بر اثر دستکاری‌ها و آلودگی‌های انسانی و گرما، خشکیدگی و کاهش بارندگی توجه کرد.

روی خط خبر

## لامرد، سرآمد شرکت‌های تابعه ایمیدرو شد

با اعلام نتایج ارزیابی پروژه مدیریت بهره‌وری (کارنامه بهره‌وری)، منطقه ویژه اقتصادی لامرد در بین مجموعه‌ها و شرکت‌های تابعه سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) حائز بالاترین امتیاز شد.

به گزارش ایرنا از منطقه ویژه اقتصادی لامرد و مطابق با اعلام سازمان ملی بهره‌وری، در راستای اجرای تکالیف مندرج در قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور، شرکت تلاشگران صنعتی معدنی لامرد با کسب امتیاز ۹۷ از ۱۰۰ حائز بالاترین امتیاز مکتسبه در بین همه شرکت‌های تابعه سازمان ایمیدرو شد.

منطقه ویژه اقتصادی لامرد واقع در جنوب استان فارس و از زیر مجموعه‌های سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) محسوب می‌شود.

شهرستان لامرد در جنوبی‌ترین نقطه استان فارس و همجوار با دو استان هرمزگان و بوشهر قرار دارد.براساس متون تاریخی فارس کهن بخش بزرگی از جنوب ایران بوده که قسمت‌های شمال و غرب آن را کوه‌های اصفهان، کرمان، خوزستان و جنوب آن را خلیج‌فارس در برگرفته است. در دوران قبل از اسلام (ساسانیان) فارس به پنج کوره (ناحیه) تقسیم شده بود که شهرستان لامرد بخشی از کوره اردشیر محسوب می‌شده است، در دوره اسلامی تغییر پیدا کرد و از سده‌های میانی اسلام به چهار بخش شبانکاره، فارس، کهگیلویه و لارستان تقسیم شد. لارستان جنوبی‌ترین این نواحی بود که شهرستان لامرد بخش جنوبی این منطقه واقع بود و تا بندر سیراف در امتداد ساحل خلیج‌فارس قرار داشت. در دوران اسلامی ناحیه ساحلی بندر سیراف را سیف می‌گفتند که به ترتیب از شرق به غرب به سیف عماره و مظفر و بخش مرکزی به سیف زهیر تقسیم می‌شد. که شهرستان لامرد در ناحیه سیف مرکزی (سیراف) و سرزمین‌هایی که به نام ایراهستان و کران قرار گرفته بود.

نام این آبادی در قدیم، تراکمه بود و مردم در آن‌جا جمع شده بودند که در بین زمین‌های زراعی آنها و در قسمت شرقی آبادی تراکمه زمین که مسطح بود و پوشیده از ماسه به نام (لرد لمه) شناخته می‌شد و در کنار آن یک درخت کُنار هم وجود داشت و به کُنار لمری معروف بود و با گذشت زمان و انتقال مردم از تراکمه به این نقطه به لامرد تغییر نام پیدا کرد و این گمان هم می‌تواند در وجه تسمیه نام لامرد کنونی زده شود.

## صدور ۱۹۴ جواز تاسیس صنعتی در استان مرکزی

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی گفت: سال گذشته ۱۹۴ جواز تاسیس واحدهای صنعتی امسال در نقاط مختلف این استان صادر شد. علی جودکی در گفت‌وگو با ایرنا افزود: برآورد سرمایه برای اجرای این مجوزهای صنعتی در استان مرکزی، بیش از ۱۴۱ هزار و ۹۱۴ میلیارد ریال است. وی، میزان اشتغالزایی جوازهای تاسیس استان مرکزی در سال ۱۴۰۱ را ۵هزار و ۳۹ فرصت عنوان کرد و ادامه داد: شهرستان زرندیه با ۳۰ جواز تاسیس بیشترین امتیاز را در شاخص مذکور دارد.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی اضافه کرد: شهرستان‌های شازند، آشتیان، تفرش و کمیجان کمترین شمار تاسیس مجوزهای صنعتی صادره استان را در سال ۱۴۰۱ به خود اختصاص دادند.

جودکی بیان کرد: بیشترین میزان اشتغال جوازهای تاسیس استان مرکزی در سال ۱۴۰۱ مربوط به شهرستان ساوه و کمترین میزان نیز مربوط به شهرستان‌های کمیجان و تفرش بود.

وی عنوان کرد: ۱۷۷ پروانه بهره‌برداری صنعتی نیز ادر استان مرکزی صادر شد که در صورت تحقق این مهم، ۲ هزار و ۵۹۵ فرصت شغلی جدید در استان ایجاد می‌شود.

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی اضافه کرد: مجموع سرمایه‌گذاری در پروانه‌های بهره‌برداری استان مرکزی بیش از ۷۷ هزار و ۵۰۳ میلیارد ریال برآورد می‌شود. بیش از ۲ هزار و ۸۰۰ واحد صنعتی کوچک، متوسط و بزرگ در نقاط مختلف استان مرکزی فعالیت می‌کنند.استان مرکزی دومین قطب صنایع مادر تخصصی و قطب چهارم صنعت کشور است و از نظر تنوع محصولات صنعتی در کشور آوازه دارد.

دوشنبه
۱۴ فروردین ۱۴۰۲- ۱۲ رمضان ۱۴۴۴ - ۳ آوریل ۲۰۲۳- شماره ۲۲۹۰-پیاپی ۳۶۰۸

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

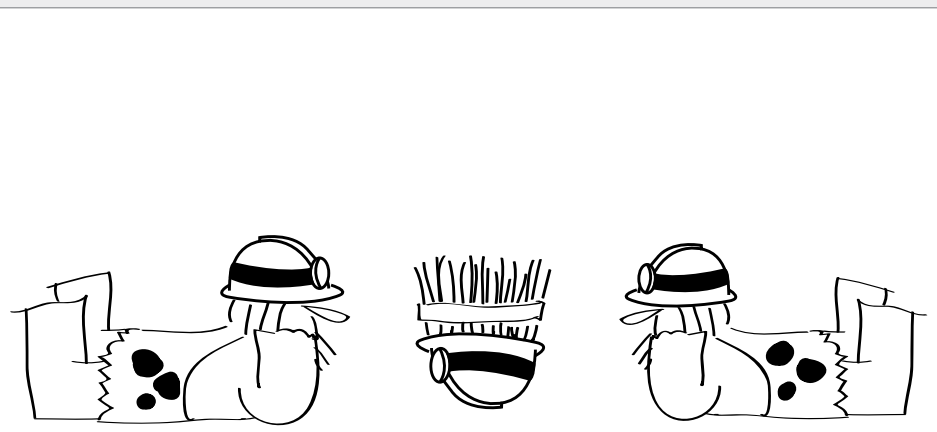
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: انتخاب رسانه

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز



بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

# دستورالعمل محاسبه دستمزد ۱۴۰۲ کارگران



عکس: صمت

**بخشنامه دستمزد سال ۱۴۰۲ کارگران که به امضای وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دستورالعمل‌های تبعی آن به امضای مدیرکل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی رسید، جهت اجرا ابلاغ شد.**
**لازم به اشاره است که حداقل دستمزد کارگران برای امسال افزایش ۲۷ درصدی یافته و از چهار میلیون و ۱۷۹ هزار تومان به ۵ میلیون و ۳۰۷ هزار و ۳۳۰ تومان رسیده است که این عدد با محاسبه مبلغ حق مسکن، بن خواربار و حق اولاد به هشت میلیون و ۸۲ هزار و ۶۰ تومان افزایش پیدا کرد. مبلغ بن خواربار کارگران، یک‌میلیون و ۱۰۰ هزار تومان و حق مسکن ۹۰۰ هزار تومان تعیین شد، حق مسکن جهت اجرا باید به تصویب هیات دولت برسد.میزان افزایش برای کارگران سایر سطوح مزدی نیز ۲۱ درصد به‌اضافه مبلغ ۸۳.۵۹۶ ریال روزانه تصویب و پایه سنوات ۲۱۰ هزار تومان تعیین شد.**

میزان افزایش دستمزد کارگران برای دو گروه از «کارگران حداقلی بگیر» و «سایر سطوح مزدی» به صورت مجزا مورد بررسی قرار گرفت.
کارگران حداقلی بگیر، کارگرانی هستند که برای نخستین بار در امسال وارد بازار کار می‌شوند و سابقه فعالیت در بازار کار را ندارد. دستمزد این گروه از کارگران (اعم از قرارداد دائم یا موقت) با افزایش ۲۷ درصدی نسبت به حقوق پایه سال ۱۴۰۱ از ابتدای سال ۱۴۰۲ روزانه مبلغ ۱.۷۶۹.۴۲۸ ریال تعیین شده است. این رقم در سال ۱۴۰۱ معادل ۱.۳۹۳.۲۵۰ ریال بود.
بر این اساس، دستمزد پایه کارگران حداقلی بگیر در سال ۱۴۰۲ از ۴ میلیون و ۱۷۹ هزار و ۷۵۰ تومان در سال ۱۴۰۱ به ۵ میلیون و ۳۰۸ هزار و ۲۸۴ تومان افزایش یافت.
علاوه بر این، به این گروه از کارگران حق بن کارگری به صورت نقدی به میزان یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان و حق مسکن به میزان ۹۰۰ هزار تومان در هر ماه تعلق می‌گیرد. حق بن کارگری در سال ۱۴۰۱ معادل ۸۵۰ هزار تومان و حق مسکن نیز ۶۵۰ هزار تومان بود.
همچنین برای کارگران دارای فرزند زیر ۱۸ سال، به ازای هر فرزند ۵۳۰ هزار و ۸۲۸ تومان به عنوان حق اولاد پرداخت می‌شود. همچنین حق اولاد دو فرزند زیر ۱۸ سال یک میلیون و ۶۱ هزار و ۶۵۶ تومان تعیین شده است.
لازم به ذکر است، همه ردیف‌های مذکور به جز حق مسکن ۹۰۰ هزار تومانی از فروردین ماه باید در فیش‌های حقوقی اعمال شود. افزایش حق مسکن تنها ردیف فیش حقوقی است که با وجود تصویب در شورای‌عالی کار باید به تصویب هیأت وزیران نیز برسد. بنابراین تا پیش از تصویب هیأت وزیران، حق مسکن در سال ۱۴۰۲ به میزان ۶۵۰ هزار تومان سال قبل اعمال می‌شود

**▣ مجموع حقوق و مزایای کارگران حداقلی بگیر در سال ۱۴۰۲ (تازه واردین به بازار کار)**

| حقوق و مزایای کارگران حداقلی بگیر | ماهیانه (تومان) |
|---|---|
| حقوق پایه (۳۰ روزه) | ۵ میلیون و ۳۰۸ هزار و ۲۸۴ تومان |
| کمک هزینه مسکن | ۹۰۰ هزار تومان |
| حق بن کارگری | یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان |
| حق اولاد یک فرزند | ۵۳۰ هزار و ۸۲۸ تومان |
| حق اولاد دو فرزند | یک میلیون و ۶۱ هزار و ۶۵۶ تومان |
| دریافتی ماهانه ۳۰ روز بدون فرزند | ۷ میلیون و ۳۰۸ هزار و ۲۸۴ تومان |
| دریافتی ماهانه ۳۰ روز با یک فرزند | ۸ میلیون و ۴۹ هزار و ۱۱۲ تومان |
| دریافتی ماهانه ۳۰ روز با دو فرزند | ۸ میلیون و ۵۷۹ هزار و ۹۹۶ تومان |

دستمزد کارگران دارای بیش از یک سال سابقه چگونه محاسبه می‌شود؟ اما دستمزد کارگرانی که بیش از یک سال سابقه کار دارند، متفاوت از کارگران «حداقلی بگیر» افزایش یافت.
دستمزد این کارگران که تحت عنوان «سایر سطوح مزدی» شناخته می‌شوند به صورت ترکیبی از «درصد» و «رقم ثابت» برای سال ۱۴۰۲ محاسبه می‌شود. به این ترتیب، دستمزد کارگران دارای بیش از یکسال سابقه، «۲۱ درصد» نسبت به حقوق پایه سال ۱۴۰۱ به اضافه «۲ میلیون و ۵۰۷ هزار و ۸۸۰ ریال» افزایش یافت.
نکته ضروری اینکه تمام کارگران دارای بیش از یک سال سابقه کار مشمول دریافت «پایه سنواتی» هستند که علاوه بر افزایش ۲۱ درصدی و رقم ثابت، باید به حقوق پایه آنها اضافه شود. پایه سنواتی برای سال ۱۴۰۲ رقم ۲۱۰ هزار تومان است.
بر اساس بخشنامه اسفندماه ۹۱ وزارت کار، تمام کارکنان دارای یک سال سابقه کار یا کارکنانی که یک سال از دریافت آخرین پایه سنوات آنها در همان کارگاه گذشته باشد، مشمول دریافت «پایه سنواتی» می‌شوند که این مبلغ باید به حقوق پایه کارگران اضافه شود تا به تناسب در اضافه کار، عیدی و حق سنوات نیروی کار مورد محاسبه قرار گیرد. بنابراین «پایه سنواتی» نباید به عنوان یک ردیف جداگانه محاسبه شود.

**▣ مجموع حقوق و مزایای کارگران دارای بیش از یک سال سابقه کار در سال ۱۴۰۲ (سایر سطوح مزدی)**

| حقوق و مزایای کارگران بابسابقه | ماهیانه (تومان) |
|---|---|
| حقوق پایه (میزان افزایش نسبت به حقوق پایه ۱۴۰۱) | ۲۱ درصد +۲.۵۰۰ هزار و ۷۸۸ تومان |
| پایه سنواتی (باید به حقوق پایه ۱۴۰۲ اضافه شود) | ۲۱۰ هزار تومان |
| کمک هزینه مسکن | ۹۰۰ هزار تومان |
| حق بن کارگری | یک میلیون و ۱۰۰ هزار تومان |
| حق اولاد یک فرزند | ۵۳۰ هزار و ۸۲۸ تومان |
| حق اولاد دو فرزند | یک میلیون و ۶۱ هزار و ۶۵۶ تومان |

گفتنی است، مبلغ معافیت مالیاتی در سال ۱۴۰۲ ماهانه ۱۰ میلیون تومان و مبلغ معافیت مالیاتی سالانه ۱۲۰ میلیون تومان خواهد بود.
همچنین مبلغ حداقل عیدی کارگران مطابق قانون کار در سال ۱۴۰۲ معادل ۱۰ میلیون و ۶۱۶ هزار و ۵۶۸ تومان و مبلغ حداکثر عیدی کارگران ۱۵ میلیون و ۹۲۴ هزار و ۸۵۲ هزار تومان تعیین شد.

دریچه

## کارگران مشمول دریافت نوبت کاری و شب‌کاری

ماده ۵۳ قانون کار، کار مختلط را کاری دانسته که بخشی از ساعات انجام آن در روز و قسمتی از آن در شب واقع می‌شود. طبق همین ماده «در کارهای مختلط، ساعاتی که جزء کار شب محسوب می‌شود کارگر از فوق‌العاده موضوع ماده ۵۸ این قانون استفاده می‌نماید.» به گزارش خبرنگار ایلنا، کار کردن در ساعات مختلف شبانه روز مزد یکسان ندارد؛ در همین رابطه قانونگذار برای کارگران نوبت کار و شب‌کار در قانون میزان افزایش معینی از دستمزد در نظر گرفته است. نوبت کاری چیست؟ طبق ماده ۵۵ قانون کار، «کار نوبتی عبارت است از کاری که در طول ماه گردش دارد، به نحوی که نوبت‌ها آن در صبح یا عصر یا شب واقع می‌شود». برابر با ماده ۵۶ قانون کار «کارگری که در طول ماه به طور نوبتی کار می‌کند و نوبت‌های کار وی در صبح و عصر واقع می‌شود ۱۰درصد و چنانچه نوبتهای در صبح و عصرو شب قرار گیرد، ۱۵درصد و در صورتی که نوبت‌ها به صبح و شب و یا عصر و شب بیافتد ۲۲.۵درصد علاوه بر مزد به عنوان فوق‌العاده نوبت کاری دریافت خواهد کرد». طبق این قانون، کارگران نوبت کار بسته به اینکه در کدام شیفت مشغول فعالیت هستند نوبت کاری دریافت می‌کنند. شب‌کاری چیست؟ طبق ماده ۵۳ قانون کار، «کار شب، کارهایی است که زمان انجام آن بین ۲۲ تا ۶ بامداد قرار دارد». کارگری که از در این ساعات شب و یا حتی بخشی از این ساعات مشغول به کار است، مشمول دریافت فوق‌العاده شب‌کاری می‌شود. برابر با ماده ۵۸ قانون کار، برای هر ساعت کار در شب ۳۵درصد اضافه بر مزد ساعت کار عادی تعلق می‌گیرد. باید توجه داشت که کارگران نوبت کاری که در شیفت شب کار می‌کنند مشمول دریافت شبکاری نمی‌شوند؛ ماده ۵۸ قانون کار قید کرده که ۳۵درصد شبکاری، تنها به کارگران غیرنوبتی تعلق می‌گیرد. بنابراین چنانچه کارگران در ماه نوبتی را در صبح یا عصر و نوبتی را در شب کار کنند، مشمول دریافت فوق‌العاده شب‌کاری نمی‌شود. همانطور که قبلا گفتیم، این کارگران طبق ماده ۵۶ قانون کار، بسته به ساعت‌های کاری نوبت‌کاری دریافت می‌کنند که مبلغ آن ۱۰درصد، ۱۵درصد و ۲۲.۵درصد است. کار مختلط چیست؟ ماده ۵۳ قانون کار، کار مختلط را کاری دانسته که بخشی از ساعات انجام آن در روز و قسمتی از آن در شب واقع می‌شود. طبق همین ماده «در کارهای مختلط، ساعاتی که جزء کار شب محسوب می‌شود کارگر از فوق‌العاده موضوع ماده ۵۸ این قانون استفاده می‌نماید.» با این اوصاف، کارگری که ۲۴ ساعت کار و ۴۸ساعت استراحت می‌کند، برای کار از ساعت ۲۲ تا ۶ صبح ۳۵درصد اضافه بر مزد، فوق‌العاده شب‌کاری نیز باید به او پرداخت شود.

بازار

## افزایش قیمت برخی کالاهای اساسی

هفته دوم فروردین سال جدید قیمت برخی از کالاها از جمله قند و شکر در بازار افزایش یافته است. به گزارش مهر، هفته دوم فروردین سال جدید شاهد افزایش قیمت برخی از کالاها از جمله قند (هر کیلو ۳۵ هزار تومان) و شکر (هر کیلو ۲۵ هزار تومان) در بازار هستیم؛ البته محصولات تولیدی پیش از سال جدید همچنان با قیمت قبلی در فروشگاه‌های زنجیره‌ای عرضه می‌شود.
رصد هفتگی بازار کالای اساسی حاکی از ادامه عرضه برخی اقلام اساسی با تخفیف ۱۰ تا ۲۵ درصدی است. همان گونه که در گزارش هفته گذشته آمد گوشت قرمز در برخی استان‌های کشور نسبت به پایتخت ارزان‌تر است. نرخ گوشت گوسفند در تهران به طور میانگین ۴۵۰ هزار تومان در هر کیلو بوده در حالی که این عدد در شهرستان‌ها حدود ۳۷۰ هزار تومان است. هر کیلو گوشت گوساله به طور میانگین در تهران ۳۹۰ هزار تومان قیمت‌گذاری می‌شود این عدد در شهرستان‌ها بین ۲۹۰ تا ۳۰۰ هزار تومان است. گوشت مرغ نرخ دولتی داشته و تفاوت قیمتی بین استان‌های کشور دیده نمی‌شود.
به گفته رئیس انجمن پرورش‌دهندگان مرغ گوشتی، نرخ فعلی هر کیلو مرغ زنده ۴۵ تا ۴۸ هزار تومان بوده و این عدد برای هر کیلو گوشت گرم مرغ بین ۶۳ تا ۷۰ هزار تومان خواهد بود. به مناسبت ۱۳ فروردین و روز «سیزده به در» بازار گوشت مرغ پر تقاضا شده و ۱۲ فروردین موجودی گوشت تا ظهر به پایان رسید و هنگام عصر به نوعی گوشت مرغ نایاب شد. بازار لبنیات صنعتی نیز بر اساس سخنگو انجمن لبنی کشور تا پایان ماه رمضان (اردیبهشت ۱۴۰۲) نباید تغییر قیمت داشته باشد اما رصد بازار حاکی از افزایش برخی محصولات لبنی در خرده فروشی‌های سطح شهر دارد.

زیر ذره‌بین

## حملات سایبری در ایران و سایر کشورها



بستر مجازی اینترنت، فضای مناسبی را برای مجرمین فراهم آورده است به گونه‌ای که سایت‌های متعددی در داخل و خارج از کشور در سال گذشته هدف حمله سایبری قرار گرفتند.
به گزارش ایسنا، طبق آمارهای رسمی، بدافزارها و حملات فیشینگ می‌توانند به‌طور متوسط ۲.۴ میلیون دلار به شرکت‌ها و کسب‌وکارها خسارت وارد کنند و این رقم روز به روز در حال افزایش است، زیرا شمار کاربران اینترنت نیز دائما بالا می‌رود.
درواقع رشد روزافزون سایت‌ها و کاربران اینترنتی، پای افراد سودجو و سارقین را به این حوزه باز کرده است. کاربران ممکن است هر لحظه مورد حمله سایبری قرار بگیرند و اطلاعات یا اموال خود را از دست دهند. بنابراین برای در امان ماندن از این حملات باید راهکارهایی از قبل به کار گرفته شود تا گرفتار تله این افراد سودجو نشوند.
حملات سایبری معمولا با چهار روش کلی امنیت سیستم یا وب‌سایت کاربران را تحت تاثیر قرار می‌دهند. بدافزارها، آسیب‌پذیری وصله‌های امنیتی، ترافیک غیرانسانی و مهندسی اجتماعی؛ در این روش مجرمان از طریق ایمیل یا هر چیز دیگری با مخاطب خود ارتباط برقرار کرده و با قانونی جلوه دادن عملکرد خود آنها را فریب می‌دهند، سپس کاربران اطلاعات خود را در اختیار این افراد قرار می‌دهند، بدون آنکه از پیامد این کار خود مطلع باشند. مثلا مجرمی با مخاطب خود تماس گرفته و به او می‌گوید قصد دارد که برای سایتش به‌صورت رایگان تست امنیت را انجام دهد در نتیجه به داده‌ها نیاز دارد. از این طریق کاربران مجاب می‌شوند که این کار قانونی بوده و بهتر است داده‌ها در اختیار این فرد قرار بگیرند. غافل از اینکه حمله سایبری صورت گرفته و امنیت سایت زیر می‌رود.
در سالی که گذشت سایت مراکز دولتی متعددی در سایر کشورها از جمله ایران مورد حمله سایبری قرار گرفتند؛ به طور مثال در شهریور سال ۱۴۰۱ اخباری مبنی بر هک چند سایت دولتی مانند بانک مرکزی، درگاه ملی دولت هوشمند، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر شد و برخی کاربران اعلام کردند که نمی‌توانند به این سایت‌ها دسترسی داشته باشند البته پیگیری‌ها در آن زمان حاکی از آن بوده که هکی انجام نشده بلکه سایت‌ها در حال به روزرسانی بودند یا با ارسال حجم بالای درخواست این صفحات از دسترس خارج شده و مانع از دسترسی کاربران عادی شدند.
به دنبال این موضوع مرکز ملی فضای مجازی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد که ادعاهای گروه هکری موسوم به آنانیموس درخصوص حملات سایبری به سایت‌های دولتی کشور صحت ندارد. بر اساس این اطلاعیه، گروه آنانیموس مدعی شده بود که برخی از سایت‌های مراکز دولتی از جمله مجلس شورای اسلامی، وزارت امور اقتصاد و دارایی، وزارت نفت و اپراتور همراه اول را مورد حمله سایبری قرار داده است که پس از بررسی‌های کارشناسی به‌عمل آمده، اعلام شد این اخبار صحت نداشته و قویا تکذیب می‌شود.
درباره خبرهای حملات سایبری سال گذشته، کارشناسان حوزه امنیت سایبری درباره حمله‌های سایبری و ادعای یک گروه هکری گفتند آسیب زیرساختی اتفاق نیفتاده و اصطلاحا حملاتی که انجام شده بود به آن حملات ddos گفته می‌شود. این حملات صرفا درخواست‌های بسیار زیادی به سمت سرورها و سایت‌های دولتی می‌فرستد و سایت‌های دولتی چون توان پاسخگویی به این حجم از درخواست را ندارند، از دسترس خارج می‌شوند. این گروه که در این مدت این اقدامات را انجام می‌داد، درواقع هک واقعی انجام نداده و صرفا یک عملیات رسانه‌ای و روانی برای مردم انجام می‌دهند. بنابراین چنین مسئله‌ای سبب می‌شود که گمان شود اطلاعات از دسترس خارج یا منتشر شده اما این اتفاق رخ نداد و عملا با این کار زندگی روزمره مردم را بهم ریخته‌اند زیرا با حمله به سایت‌ها، سرویس‌دهی به مردم را مختل می‌کنند. هک کردن به صورت کلی یا برای باج‌گیری است که اطلاعات منتشر نمی‌شود یا برای درخواست‌هایی است که خودشان مطرح می‌کنند که بلافاصله منتشر می‌شود. کارشناسان بر این باور هستند حتی سایت‌هایی که گفته شده توسط گروه هکری آنانیموس هک شده‌اند، دوباره در دسترس قرار می‌گیرند، پس عملا هکی انجام نشده است.

**▣ نگاهی به دیگر کشورها و چند نکته**

اما در سالی که گذشت به غیر از ایران، سایت‌ها و مراکز دولتی سایر کشورها هم از حمله‌های سایبری در امان نبودند؛ به طور مثال در اردیبهشت ماه مجله اشپیگل با اشاره به یک تحقیقات رسمی، نوشت: وزارت دفاع، پارلمان، پلیس و چندین سازمان پلیس ایالتی آلمان در روزهای اخیر هدف حملات سایبری قرار گرفته‌اند که باعث شده است بعضی از آنها موقتا از دسترس خارج شوند. یک گروه طرفدار روسیه معروف به «کیل‌نت»، مسئولیت این حملات را در تلگرام بر عهده گرفت و مقامات امنیتی این حملات را یک حرکت انتقام جویانه به تلافی تحویل سلاح از سوی آلمان به اوکراین می‌دانستند.
همچنین چند ماه گذشته روبرتا متسولا، رئیس پارلمان اروپا در توییتی اعلام کرد کارشناسان‌ای تی این پارلمان در حال محافظت از سیستم‌ها و مقابله با این حمله هستند که یک گروه هکری طرفدار کرملین مسئولیت آن را برعهده گرفته است. این گروه هکری از طرفدارانش خواست وب سایت پارلمان را با سرازیر کردن حجم بالای ترافیک شبکه خارجی، از کار بیاندازند. این شیوه حمله سایبری، به انکار سرویس توزیع شده یا داس معروف است.
پارلمان اروپا هم قطعنامه‌ای را تصویب کرد که روسیه را به جنایات جنگی متهم کرد و این کشور را به دلیل حملات عامدانه و جنایت علیه غیرنظامیان، کشور حامی تروریسم خواند و این بیانیه در وب سایت پارلمان اروپا روز چهارشنبه (۲ آذر) غیرقابل دسترس بود. دانمارک هم دیگر کشوری بود با این مسئله روبه رو شد و وبسایت بانک مرکزی آن هدف حمله هکرها قرار گرفت و باعث بروز مشکلاتی در دسترسی به آن شد. سخنگوی بانک مرکزی دانمارک اعلام کرد این حمله روز سه شنبه ۲۰ دی ماه پایان گرفت و سیستم‌های دیگر این بانک یا فعالیت‌های روزمره آن مشکلی پیدا نکردند. چندی پیش هم ایتالیا درباره حمله هکرها به هزاران رایانه هشدار داد؛ سازمان امنیت سایبری ملی ایتالیا با اعلام این که هزاران سیستم رایانه در معرض حمله باج افزاری جهانی در سرورهای ESXi شرکت وی‌ام‌ویر (VMware) قرار دارند، از سازمان‌ها خواست برای حفاظت از سیستم‌هایشان، اقدام کنند. استفانو زانرو، استاد امنیت سایبری موسسه پلی تکنیک میلان در مصاحبه‌ای اظهار کرد: این آسیب‌پذیری که هدف بهره‌برداری قرار گرفته، یک آسیب‌پذیری دو ساله است و باید تاکنون وصله می‌شد اما ظاهرا بسیاری از سرورها هنوز حفاظت نشده‌اند.